

ศึกษาพฤติกรรมกรนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและ
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

**THE STUDY OF THE BEHAVIOR OF THE APPLICATION OF THE FIVE
PRECEPTS TO DAILY LIFE FOR
THE EXECUTIVES AND THE MEMBERS OF SUB-DISTRICT
ADMINISTRATION, TAPHANHIN DISTRICT, PHICHIT PROVINCE**

นางวิไลพร อุ่นเจ้าบ้าน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๔

ศึกษาพฤติกรรมการณ์นำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและ
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

นางวิไลพร อุ่นเจ้าบ้าน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๔

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**THE STUDY OF THE BEHAVIOR OF THE APPLICATION OF THE FIVE
PRECEPTS TO DAILY LIFE FOR
THE EXECUTIVES AND THE MEMBERS OF SUB-DISTRICT
ADMINISTRATION, TAPHANHIN DISTRICT, PHICHIT PROVINCE**

Mrs. Wilaiporn Unchaoban

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts
(Buddhist Studies)
Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E 2011

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

.....

(พระสุธีธรรมานูวัตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์.....ประธานกรรมการ

(พระมหากฤษณะ ตรุโณ, ผศ.ดร.)

..... กรรมการ

(พระมหาทวี มหาปญฺโญ, ผศ.ดร.)

..... กรรมการ

(พลตรี ดร.วีระ วงศ์สรรค์)

..... กรรมการ

(ผศ.ดร.มนตรี สืบด้วง)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พระมหาทวี มหาปญฺโญ, ผศ.ดร. ประธานกรรมการ

พลตรี ดร. วีระ วงศ์สรรค์ กรรมการ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

ผู้วิจัย : นางวิไลพร อุ่นเจ้าบ้าน

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาทวี มหาปัญญา (ละลง), ผศ., ดร.

ป.ธ.๕, พธ.บ., ศน.ม., M.Phil., Ph.D.(Buddhist Studies) เติลิ

: พลตรี ดร.วีระ วงศ์สรรค์

กศ.บ.(เกียรตินิยม), น.บ., วท.บ., ศศ.บ., ศศ.ม., คม., กศ.ด.

วันสำเร็จการศึกษา : ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๔

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์คือ (๑) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร (๒) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ที่มีสำนักงาน อบต. เพศ ตำแหน่ง วาระดำรงตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และเคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน (๓) เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหินจังหวัดพิจิตรทั้งหมด ๒๐๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหินจังหวัดพิจิตร และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา แนวทางการแก้ไขและแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหินจังหวัดพิจิตร วิเคราะห์ผลโดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรด้วยค่า t-test ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ ออบต.จิวราย ร้อยละ ๑๓.๐๐ เป็นเพศชาย ร้อยละ ๘๓.๕๐ ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ ๘๕.๐๐ ได้รับเลือกดำรงตำแหน่งมา ๑ วาระ ร้อยละ ๔๖.๐๐ มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี ร้อยละ ๔๘.๐๐ มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ ๓๕.๐๐ มีสถานภาพแต่งงานแล้ว ร้อยละ ๘๕.๐๐ มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๕๐.๐๐ นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ ๕๕.๐๐ เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพรามณ์ถือศีลอุโบสถ ในพระพุทธศาสนา ร้อยละ ๖๘.๐๐ เคยบวชใช้เวลานาน ๑ - ๓ เดือน ร้อยละ ๓๔.๕๐ แต่ไม่เคยศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ร้อยละ ๘๐.๐๐ ส่วนที่เคยได้ศึกษาโดยการอ่าน/ฟังเทปธรรมะ ร้อยละ ๔.๐๐ และเคยศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ส่วนใหญ่ใช้เวลานานมากกว่า ๑ ปี ร้อยละ ๒.๐๐

๒. ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร มีพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

๓. ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ที่มีเพศ ตำแหน่ง อายุ เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพรามณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนา แตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔. ปัญหา แนวทางการแก้ไข และแนวทางส่งเสริม การนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จากผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ได้แก่ ส่งเสริมให้กินเจ หรือมังสวิรัตเพื่อสุขภาพมากขึ้น ครอบครัวยุคใหม่ใส่ใจและส่งเสริมคุณภาพชีวิตตั้งแต่ยังเด็กๆ ปลุกจิตสำนึกให้นึกถึงปัญหาที่จะตามมา และรณรงค์เรื่องการแต่งกายสุภาพแบบไทย รักนวลสงวนตัว เข้มงวดเรื่องวัฒนธรรมภาษา และต้องปลูกฝังให้เป็นคนซื่อสัตย์ รณรงค์ให้ความรู้เรื่องพิษภัยของการดื่มสุรายาเสพติด

- Thesis Title** : The Study of the behavior of The Application of The Five Precepts to Daily Life for the Executives and the Members of Sub-District Administration, Taphanhin District, Phichit Province.
- Researcher** : Mrs. Wilaiporn Unchaoban
- Degree** : Master of Arts (Buddhist Studies)
- Thesis Supervisory Committee**
- : Assist. Prof. Dr. Phramaha Tawee Mahapannyo (Lalong)
Pali 9, B.A., M.A., M.Phil., Ph.D.(Buddhist Studies) Delhi
 - : Major General. Dr. Weera Wongsarn
B.Ed., B.S., B.A., M.Ed., M.A., Ph.D.
- Date of Graduation** : June 29, 2011

ABSTRACT

The objectives of this thesis: (1) To study the behavior to apply the Five precepts to daily life of the Executives and the members of Sub-District Administration, Taphanhin District, Phichit Province. (2) To study the behavioral level, to applying the Five precepts the executives and the members of Sub-District Administrators' lives in Taphanhin District, Phichit Province which has office, sexes, positions, age, education, Monthly income, and was experiences in ordinations are different. (3) To find out ways to solve the problems and to implement the guidelines, to apply the Five precepts to everyday life led by the Executives and the members of Sub-District Administration, Taphanhin District, Phichit Province.

This study is a quantitative. The population in this study consists of the Executive and the members of Sub-District Administration, Taphanhin District, Phichit Province of the number of 200 samples. The instrument used in this is a questionnaire about the general status of the respondents. The Queries are about the application of the Five precepts to daily life led by the Executives and the members of Sub-District Administration, Tapanhin District, Phichit Province. The questionnaires about the problem. solutions is the way to support the application of the Five precepts to daily life of the Executives and the members of Sub-district Administration, Taphanhin District, Phichit Province. The statistical analysis is carried out by using the

percentage standard deviation, and comparing the differences between the variables with the t-test and with computer software packages.

From The research, it is found that

1. The general Status of the Administrators and the members of the Sub-District Administrative Organization Taphanhin District, Phichit Province. Are mostly the male of 83.50 % and are the members of Sub-District Administrative Organization of 85.00 % and are in the position of one period at 46.00 %, their ages are of 41 to 50 years at 48.00 %. Their education levels are at the final secondary school of 35.00 %. The family status are the married ones of 89.00 %. Most of them have the monthly income lower than 10,000 Baht of 50.00 %. Most of them believed in Buddhism of 99.00 %. They used to be ordained as monks and nuns, novices, those observing the 8 precepts in Buddhism of 68.00 %. Most of them were ordained for the period of 1-3 months of 34.50 %. Most of them used not to learn about Buddhism of 80.00 %. Most of them used to study about reading / listening to the dharma tapes of 4.00 %. Most of them used to study about Buddhism more than one year of 2.00 %.

2. The Executives and the members of Sub-District Administration, Taphanhin District, Phichit Province applied the Five precepts overall to their lives at a high level.

3. The Executives and the members of Sub-District Administration, Taphanhin District, Phichit Province though they are of different sexes, positions, age and experiences in ordinations, they have not different levels of applying the Five precepts to their lives with the different points in statistics the level of 0.05. The Executives and the members of Sub-District Administration, Taphanhin District, Phichit Province who are of the statistically different the SAO office, educational levels and different monthly income are of the different levels of observing the Five precepts.

4. The way to support the application of the 5 precepts to the daily lives by the Administrators of Sub-District Administration, Taphanhin District, Phichit Province is the support the people to eat the vegetarian food more and more, and the members of the families must look after and support the family members beginning from the youths, also have consciousness in the problems to arise and fight about the dressing in the type of ‘Raknuan sagnuantua’ and about the poison arising from drinking the alcohol and Drugs is punishable.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากคณาจารย์และ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีพระคุณทั้งหลาย ผู้วิจัยขอจาริกนามให้ปรากฏเพื่อเป็นเกียรติ ดังต่อไปนี้

ขอกราบขอบพระคุณพระมหาวิ มหาปญฺโญ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณพลตรี ดร.วีระ วงศ์สรรค์ กรรมการที่ปรึกษาควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ดูแลเอาใจใส่ให้ คำปรึกษากระตุ้นเตือนสติ เสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และมีส่วนสำคัญกับความ สำเร็จ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ประมุก สารพันธ์, ดร. แสง นิลนามะ, และ ดร. วีรชาติ นิ่มอนงค์ ในฐานะที่อาจารย์ทั้ง ๓ ท่าน ได้รับเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามและให้ คำแนะนำอย่างดี ในการออกแบบคำถามแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณ รศ.ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร เป็น ผู้ตรวจแก้ภาษาอังกฤษจนสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ทุกท่าน ที่ ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนเพื่อนนิสิต และนิสิตรุ่นพี่ ที่คอยให้กำลังใจและคำปรึกษา ที่ดีมอบให้ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูใบฎีกาสนั่น ทยรกุโธ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่เอื้อเฟื้อข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการสืบค้น ข้อมูลต่าง ๆ ขอกราบขอบพระคุณพระอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ประจำศูนย์บัณฑิต มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม และเก็บรวบรวม ข้อมูลแบบสอบถาม อันเป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

อานิสงส์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอถวายเป็นสักการบูชาแด่พระรัตนตรัย และ บุพการีคือ คุณพ่อชอบ อุ้นเจ้าบ้าน ผู้ล่วงลับไปแล้ว และคุณแม่พุง อุ้นเจ้าบ้าน บรรพบุรุษ ครู อาจารย์ และหมู่ญาติพี่น้องทั้งหลาย ตลอดจนสัตว์โลกทุกหมู่เหล่า ขอจงได้เข้าถึงธรรมของ พระพุทธเจ้า ตามฐานะแห่งอินทรีย์ต่อไป พร้อมทั้งขอให้อานิสงส์นั้นบังเกิดแก่ผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุนทั้งที่ได้เอ่ยนามและมิได้เอ่ยนามก็ตาม ขอจงเป็นผู้มีส่วนในกุศลนี้ด้วย

นางวิไลพร อุ้นเจ้าบ้าน

วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ท
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๖
๑.๕ สมมติฐานของการวิจัย	๖
๑.๖ คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๘
บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับศีล ๕	๙
๒.๑.๑ ความหมายของศีล ๕	๙
๒.๑.๒ ศีล ๕ ในกรอบของสิกขาบท	๑๓
๒.๑.๓ โทษแห่งศีลวิบัติ	๑๔
๒.๑.๔ อานิสงส์ของศีล ๕	๑๕
๒.๒ หลักการเกี่ยวกับองค์ประกอบของศีล ๕	๒๗
องค์ประกอบของศีล ๕	๒๙
๑) ศีลข้อที่ ๑ ปาณาติปาตา เวรมณี	๒๙
๒) ศีลข้อที่ ๒ อทินนาทานา เวรมณี	๓๒
๓) ศีลข้อที่ ๓ กามเมสุมิจจารา เวรมณี	๓๕
๔) ศีลข้อที่ ๔ มุสาวาทา เวรมณี	๓๙

๕) คีลข้อที่ ๕ สุราเมรยัมชชปมาทัญฐานา เวมณิ	๔๒
๒.๓ สภาพพื้นที่ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร	๔๗
๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๐
๒.๕ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๘
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๕๕
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๕๕
๓.๒ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	๕๕
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๐
๓.๔ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๖๑
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๑
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล	๖๒
๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๖๓
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๔
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๕
ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้บริหาร และสมาชิกองค์การบริหาร	๖๕
ส่วนตำบลอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร	
ตอนที่ ๒ พฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหาร	๗๔
และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร	
ตอนที่ ๓ เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิต	๗๕
ประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	
อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร	
ตอนที่ ๔ ปัญหา แนวทางการแก้ไข และแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕	๑๐๕
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและสมาชิก	
องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร	
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๑๑๒
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๑๒
๕.๒ อภิปรายผล	๑๑๖

๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๑๕
บรรณานุกรม	๑๒๒
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	๑๒๖
ภาคผนวก ข หนังสือขออนุญาตให้นิติกรเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	๑๓๐
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	๑๔๑
ภาคผนวก ง แผนที่อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร	๑๔๕
ประวัติผู้วิจัย	๑๕๑

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
๔.๑	จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามสำนักงานอบต.	๖๖
๔.๒	จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามเพศ	๖๖
๔.๓	จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามตำแหน่ง	๖๗
๔.๔	จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามวาระการดำรงตำแหน่ง	๖๗
๔.๕	จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามอายุ	๖๘
๔.๖	จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามระดับการศึกษา	๖๘
๔.๗	จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามสถานภาพสมรส	๖๘
๔.๘	จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๗๐
๔.๙	จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามนับถือศาสนา	๗๐
๔.๑๐	จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามเคยบวชเป็นภิกษุสามเณร หรือบวชชีพรหมณ์ถือศีลอุโบสถ	๗๑
๔.๑๑	จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามระยะเวลาที่บวช(ถ้าเคย)	๗๑
๔.๑๒	จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา	๗๒

๔.๑๓	จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามรูปแบบการศึกษา	๓๒
๔.๑๔	จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามระยะเวลาที่ศึกษา	๓๓
๔.๑๕	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมภรณ์นำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร โดยรวม	๓๔
๔.๑๖	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมภรณ์นำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามศีลข้อ ๑ ด้านการละเว้นจากการฆ่า การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย (ปาณาติปาตา เวรมณี)	๓๕
๔.๑๗	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมภรณ์นำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามศีลข้อ ๒ ด้านการละเว้นจากการ ลักขโมยเบียดบังแย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน(อทินนาทานา เวรมณี)	๓๖
๔.๑๘	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมภรณ์นำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตาม ศีลข้อ ๓ ด้านการละเว้นจากการ ประพฤติผิดในกาม ไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิ และจิตใจตลอดจนวงศ์ตระกูลของเขาให้เสื่อมเสีย (กามเมสุมิจจาจารา เวรมณี)	๓๗
๔.๑๙	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมภรณ์นำศีล ๕ ไปใช้ ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามศีลข้อ ๔ ด้านการละเว้นจากการ พุดเท็จ โกหกหลอกลวงไม่ประทุษร้ายเขาหรือประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา (มุตาวาทา เวรมณี)	๓๘
๔.๒๐	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมภรณ์นำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามศีลข้อ ๕ ด้านการละเว้นจากเครื่อง ดองของเมาสิ่งเสพติดอันเป็นเหตุให้เกิดความประมาท มัวเมา ก่อความเสียหาย ผิดพลาด เพราะขาดสติ (สุราเมรัยมีชชปมาทัญฐานา เวรมณี)	๓๙

๔.๓๖	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๓ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๑๐๐
๔.๓๗	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๔ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๑๐๐
๔.๓๘	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๑๐๑
๔.๓๙	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ข้อ ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๑๐๑
๔.๔๐	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันจำแนกตาม เคยหรือไม่เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณรหรือบวชชี พรหมณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนา	๑๐๓
๔.๔๑	จำนวนข้อมูลปัญหาแนวทางการแก้ไข การนำศีลข้อ ๑. ด้านการละเว้นจากการฆ่า การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย (ปาณาติปาตา เวรมณี) ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหินจังหวัดพิจิตร	๑๐๕
๔.๔๒	จำนวนข้อมูลปัญหา แนวทางการแก้ไข การนำศีลข้อ ๒. ด้านการละเว้นจากการ ลักขโมย เบียดบังแย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (อทินนาทานา เวรมณี) ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหินจังหวัดพิจิตร	๑๐๖
๔.๔๓	จำนวนข้อมูลปัญหา แนวทางการแก้ไข การนำศีลข้อ ๓. ด้านการละเว้นจากการ ประพฤติดินกาม ไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิ และจิตใจ ตลอดจนวงศ์ตระกูลของเขาให้เสื่อมเสีย (กาเมสุมิจจาจารา เวรมณี) ไป ใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหินจังหวัดพิจิตร	๑๐๗
๔.๔๔	จำนวนข้อมูลปัญหา แนวทางการแก้ไข การนำศีลข้อ ๔. ด้านการละเว้นจากการ พูดเท็จ โกหกหลอกลวง ไม่ประทุษร้ายเขาหรือประโยชน์สุขด้วยวาจา (มุสาวาทา เวรมณี) ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วน ตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร	๑๐๘

- ๔.๔๕ จำนวนข้อมูลปัญหาแนวทางการแก้ไข การนำสื่อข้อ ๕.ด้านการละเว้นจากเครื่อง ๑๐๕
คองของเมา สิ่งเสพติดอันเป็นเหตุให้เกิดความประมาทมิวม่าก่อนความเสียหาย
ผิดพลาดเพราะขาดสติ(สุราเมรยมีชชปมาทัญฐานา เวมณี) ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
- ๔.๔๖ จำนวนข้อมูลแนวทางส่งเสริมการนำสื่อ ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหาร ๑๑๐
และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฉบับเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราช ๒๕๓๕ คัมภีร์ อรรถกถาภาษาไทย ใช้ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระไตรปิฎกที่ใช้อ้างอิง ใช้อักษรย่อบอกชื่อคัมภีร์เป็นระบบเดียวกันหมด ตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด การอ้างอิงระบุ เล่ม / ข้อ / หน้า หลักอักษรย่อชื่อคัมภีร์ ดังใช้อักษรย่อตัวพื้นปกติ เช่น ที.สี (ไทย) ๘/๒๗๖/๕๘. หมายถึง ที่มณิกาย สี่ลक्षणวรรค ภาษาไทย เล่ม ๘ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๕๘ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๕

พระไตรปิฎก

วิ.มหา.	(ไทย) =	วินัยปิฎก	มหาวิภังค์		(ภาษาไทย)
วิ.ม.	(ไทย) =	วินัยปิฎก	มหาวรรค		(ภาษาไทย)
ที.สี.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	ที่มณิกาย	สี่ลक्षणวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ม.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	ที่มณิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	ที่มณิกาย	ปาฎีกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.มู.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปัณณาสก์	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ปญจก.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	ปัญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.สตุตก.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	สตุตกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง. อฏฐก.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	อฏฐกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง. ทสก.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	ทสกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.วิ.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	วิมานวัตถุ	(ภาษาไทย)
ขุ.เถรี.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	เถรีคาถา	(ภาษาไทย)
ขุ.อป.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	อปทาน	(ภาษาไทย)

อรรถกถา

ขุ.อติ.อ.	(ไทย) =	ขุททกนิกาย	ปรมัตถทีปนี	อติวุตตกอรรถกถา	(ภาษาไทย)

ภาคผนวก ง
แผนที่อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาพุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อ
วิเคราะห์ผล เพื่อทราบพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามชุดนี้ ทุกข้อตามความ
เป็นจริงทั้งนี้คำตอบของท่านจะเป็นข้อมูลเชิงสถิติ และจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยต่อไป

คำแนะนำ แบบสอบถามมีทั้งหมด ๓ ตอน ประกอบด้วยดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) หน้าข้อความที่ตรงตามสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

๑. เพศ

() ชาย

() หญิง

๒. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งใด ?

() นายกององค์การบริหารส่วนตำบล

() รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล

() สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

๓. ท่านได้รับเลือกดำรงตำแหน่งมากี่วาระ?

() ๑ วาระ

() ๒ วาระ

() ๓ วาระ

() อื่นๆ (ระบุ).....

๔. ปัจจุบันท่านมีอายุ (ช่วงระหว่าง)

() ๓๐ - ๔๐ ปี

() ๔๑ - ๕๐ ปี

() ๕๑ - ๖๐ ปี

() อื่นๆ (ระบุ).....

๕. ระดับการศึกษาของท่าน

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษาตอนต้น () มัธยมศึกษาตอนปลาย

() อนุปริญญา

() ปริญญาตรี () ปริญญาโท

() ปริญญาเอก

() อื่นๆ (ระบุ).....

๖. สถานภาพสมรส

() โสด

() แต่งงานแล้ว () หย่า

() หม้าย

() แยกกันอยู่

๗. รายได้ต่อเดือนของท่านประมาณ

- () ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท () ๑๐,๐๐๐ – ๒๐,๐๐๐ บาท
 () ๒๐,๐๐๐ – ๔๐,๐๐๐ บาท () ๔๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป

๘. ปัจจุบันท่านนับถือศาสนา

- () พุทธ () คริสต์
 () อิสลาม () อื่นๆ(ระบุ).....

๙. ท่านเคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพรหมณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนาหรือไม่

- () ไม่เคย
 () เคย... ถ้าเคย ใช้เวลานานเพียงใด
 () ๗ – ๑๕ วัน () ๑ – ๓ เดือน () ๑ ปี
 () มากกว่า ๑ ปี () อื่นๆ ระบุ.....

๑๐. ท่านเคยศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาหรือไม่

- () ไม่เคย
 () เคย.....ถ้าเคย ศึกษาเกี่ยวกับ.....
 ใช้เวลานานเพียงใด ระบุ.....

ตอนที่ ๓ ปัญหา แนวทางการแก้ไข และแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
 ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

๓.๑. ปัญหา แนวทางการแก้ไข

คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ รวมถึงแนวทางส่งเสริม

๑. ด้านการละเว้นจากการฆ่า การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย (ด้านปาณาติปาตา เวมณี)

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข

๒. ด้านการละเว้นจากการลักขโมย เบียดบังแย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (อทินนาทานา เวมณี)

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข

๓. ด้านการละเว้นจากการประทุษผิดในกามไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิ(กามสุมิจจาจาา เวมณี)

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข

๔. ด้านการละเว้นจากการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง ไม่ประทุษร้ายเขาหรือประโยชน์สุขเขาด้วยวาจา(มุสาวาทา เวมณี)

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข

๕. ด้านการละเว้นจากเครื่องดองของเมาสิ่งเสพติดอันเป็นเหตุให้เกิดความประมาทมัวเมาก่อความเสียหายผิดพลาด
 เพราะขาดสติ (สุราเมรายมัชชปมาทัฏฐานา เวมณี)

	แนวทางการแก้ไข

๓.๒ แนวทางส่งเสริม

๑. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการพัฒนาคน ชุมชน เพื่อนำไปสู่รูปแบบสังคมที่มีการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. ความคาดหวังในสังคมหรือชุมชนของท่านต่อการสืบต่อพระพุทธศาสนาและการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๓. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรหากมีการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในวันหยุด หรือวันสำคัญ
ให้กับสมาชิกในชุมชน

๔. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรหากมีการจัดให้มีการฝึกวิปัสสนากรรมฐานในชุมชน หรือในตำบลของท่าน

၈၆)

บทความจากวิทยานิพนธ์
เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและ
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
THE STUDY OF THE BEHAVIOR OF THE APPLICATION OF THE FIVE PRECEPTS TO
DAILY LIFE FOR THE EXECUTIVES AND THE MEMBERS OF SUB-DISTRICT
ADMINISTRATION, TAPHANHIN DISTRICT, PHICHIT PROVINCE
นางวิไลพร อุ่นเจ้าบ้าน
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมไทยจะเห็นว่า ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ การดำเนินชีวิตของคนไทยและวัฒนธรรมต่างๆ ได้รับอิทธิพลหล่อหลอมด้วยหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา ซึ่งอยู่ในความคิดหรือชีวิตจิตใจของคนไทยเป็นเวลานาน สามารถสังเกตได้จากผลสะท้อนที่ปรากฏออกมาในด้านต่างๆ เช่น วิถีชีวิต ทัศนคติ พฤติกรรม นิสัยใจของชาวไทยตลอดจนถึงวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ลักษณะดังกล่าวซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนา โดยการนำมาปฏิบัติคัดแปลงให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต^๑

สังคมย่อมมีผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปกครอง การบริหารจัดการให้สังคมนั้นๆ ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ตั้งแต่ระดับสูงจนถึงระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งพระพุทธศาสนา มุ่งเน้นคุณธรรมของผู้ปกครอง โดยเฉพาะความถูกต้องนั้นคือ ความประพฤติที่เป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน เมื่อผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดี ปัญหาสังคมอันเนื่องมาจากความไร้ศีลธรรมของประชาชนจะไม่เกิดขึ้น แต่ถ้าผู้นำทำตัวอย่างไม่ดี ผู้อยู่ใต้การปกครองและประชาชนทั่วไป ก็จะเลียนแบบที่ไม่ดีไปด้วย จะเกิดปัญหาสังคมเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นศีลจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการกำหนดพฤติกรรมของผู้นำหรือผู้ปกครอง^๒

ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางอาชญากรรม การทำลายล้าง ผลิตผลซึ่งกันและกัน การปล้นชิงทรัพย์สิน การทำความผิดทางเพศ การโกหกหลอกลวง และการเสพสิ่งเสพย์คิดให้โทษ ดังเช่นที่ปรากฏเป็นข่าวทางสื่อสารมวลชนอยู่บ่อยๆ ตลอดถึงปัญหาทางสังคม

^๑ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า รมราชูปถัมภ์, จามเทวีวงศ์ พงศาวดารเมืองศรีอยุธยา, (พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดบรรณกิจเทรดดิ้ง), ๒๕๑๖, หน้า ๑.

^๒ พระอุบล กตปุญโญ (แก้ววงษ์ล้อม), “การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของศีลที่มีต่อสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๓๗.

เศรษฐกิจการเมืองการปกครอง เมื่อว่าโดยสรุปล้วนแต่เป็นการประพุดติพิศ ในเรื่องการละเมิดศีล ๕ ทั้งสิ้น เพราะคนยึดเอาประโยชน์ตนและพวกพ้องเป็นใหญ่ ไม่ใส่ใจผลกระทบต่อส่วนรวม ขาดความรับผิดชอบ เห็นผิดเป็นชอบ ในขณะที่สังคมเปลี่ยนไป ประกอบกับขาดความเข้าใจหลักศีลธรรม และไม่เห็นความสำคัญของศีลธรรม เพราะความโลภ โกรธ หลง เข้าครอบงำจิตใจ ความคิดอ่านและความประพฤติหลายๆ อย่าง ซึ่งแต่ก่อนถือว่าเป็นความชั่ว ความผิด ได้กลายเป็นสิ่งที่คนในสังคมยอมรับ แล้วพากันประพฤติปฏิบัติโดยไม่รู้สึกสะอึ้น สะเทือน จนทำให้เกิดปัญหาและทำให้วิถีชีวิตมีดมนลง ไป พวกเราชาวพุทธจะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง ต้องยึดหลักการให้มั่นคงที่จะไม่ทำสิ่งใดๆ ที่ชั่วที่เสื่อม ต้องกล้าบอกรับที่จะทำแต่สิ่งที่เป็นความดี เป็นความถูกต้องและเป็นธรรม เพื่อให้ผลความประพฤติปฏิบัติชอบ บังเกิด เพิ่มพูนขึ้นและก้าวสู่ส่วนรวมไว้มิให้เสื่อมทรุด หากให้กลับฟื้นคืนดีขึ้นได้เป็นลำดับ

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการรักษาศีล ๕ อันเป็นศีลระดับพื้นฐานเบื้องต้น เพราะ ศีล หมายถึง ความเป็นปกติธรรมดา หรือการประพฤติชอบทางกาย วาจา เป็นศีลพื้นฐานที่จะศักดิ์มีจกชาติภูมิ ผู้นำหรือผู้ปกครองหมู่บ้านมีความสำคัญ การกระทำในสิ่งที่ดี เป็นตัวอย่างและแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชน และนำพาทำกิจกรรมที่สื่อไปในทางที่ดี ทั้งการศึกษา ศาสนา เศรษฐกิจ สังคม การให้การศึกษาในระบบการเรียนการสอนมีความจำเป็น รวมถึงการให้การศึกษาทางศีลธรรมที่ต้องเอาจริงเอาจัง ผู้วิจัยจึงมีความปรารถนาที่จะศึกษาพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นผู้นำท้องถิ่นและมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมเผยแพร่ศีลธรรม ตามแนวพุทธศาสนาให้เกิดมีขึ้นในหมู่ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมไปถึงประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล เหตุที่เลือกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร เป็นกรณีศึกษา เนื่องจากพื้นที่นี้ไม่ค่อยมีข่าวความรุนแรงเหมือนในจังหวัดอื่นๆ ที่ลงตามสื่อต่างๆ ทางด้านการเมืองท้องถิ่น เรื่องการทุจริต ขัดผลประโยชน์ หรือที่เกี่ยวกับการละเมิดศีล ๕ แต่ก็มีอยู่บ้างปะปนไป และยังไม่เคยมีผู้ใดทำการศึกษาวิจัยพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จึงทำการวิจัยเป็นกรณีศึกษาเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ที่มีสำนักงานอบต. เพศ

ตำแหน่ง วาระดำรงตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และเคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือ บวชชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน

เพื่อศึกษาปัญหา แนวทางการแก้ไข และแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัด พิจิตร

๓. ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ศึกษาพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

๒. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำนวน ๒๐๐ คน จาก ๑๐ ตำบล ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ๓๐ คน และสมาชิก ๑๗๐ คน

๓. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอตะพานหิน จังหวัด พิจิตร

๔. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สำนักงานอบต. ที่ปฏิบัติงานอยู่ เพศ. ตำแหน่ง อายุ การศึกษา รายได้ต่อเดือน เคย/ไม่เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถ ในพระพุทธศาสนา

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ๕ ข้อ

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้บริหารและ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหินจังหวัดพิจิตรทั้งหมด ๒๐๐ คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหินจังหวัดพิจิตร และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา แนว ทางการแก้ไขและแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหินจังหวัดพิจิตร วิเคราะห์ผลโดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรด้วยค่า t-test ด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

๕. ผลการวิจัย

๑. สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ ออบต.จิวราย ร้อยละ ๑๓.๐๐ เป็นเพศชาย ร้อยละ ๘๓.๕๐ ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ ๘๕.๐๐ ได้รับเลือกดำรงตำแหน่งมา ๑ วาระ ร้อยละ ๔๖.๐๐ มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี ร้อยละ ๔๘.๐๐ มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ ๓๕.๐๐ มีสถานภาพแต่งงานแล้ว ร้อยละ ๘๕.๐๐ มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๕๐.๐๐ นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ ๘๕.๐๐ เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถ ในพระพุทธศาสนา ร้อยละ ๖๘.๐๐ เคยบวชใช้เวลานาน ๑ - ๓ เดือน ร้อยละ ๓๔.๕๐ แต่ไม่เคยศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ร้อยละ ๘๐.๐๐ ส่วนที่เคยได้ศึกษาโดยการอ่าน/ฟังเทปธรรมมะ ร้อยละ ๔.๐๐ และเคยศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ส่วนใหญ่ใช้เวลานานมากกว่า ๑ ปี ร้อยละ ๒.๐๐

๒. ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร มีพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวมอยู่ในระดับมาก

๓. ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ที่มีเพศ ตำแหน่ง อายุ เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนา แตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔. ปัญหา แนวทางการแก้ไข และแนวทางส่งเสริม การนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จากผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ได้แก่ ส่งเสริมให้กินเจ หรือมังสวิรัตเพื่อสุขภาพมากขึ้น ครอบครัวยุคใหม่ต้องดูแลเอาใจใส่ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตตั้งแต่ยังเด็กๆ ปลุกจิตสำนึกให้นึกถึงปัญหาที่จะตามมา และรณรงค์เรื่องการแต่งกายสุภาพแบบไทย รักนวลสงวนตัว เข้มงวดเรื่องวัฒนธรรมภาษา และต้องปลูกฝังให้เป็นคนซื่อสัตย์ รณรงค์ให้ความรู้เรื่องพิษภัยของการดื่มสุรายาเสพติด

๖. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาครั้งนี้ เพื่อประโยชน์ควรนำผลวิจัยไปกำหนดเป็นนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล และเพื่อรักษาระดับและพัฒนามากยิ่งขึ้นในการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการแก้ไขปัญหาที่ได้รับการเสนอแนะแนวทางส่งเสริมจากผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร เพื่อส่งเสริมให้องค์กรเกิดความสงบร่มเย็น ปกติสุข มากยิ่งขึ้น รวมไปถึงประชาชนในหมู่บ้านตำบล ในศีลแต่ละด้าน สิ่งที่สำคัญผู้นำชุมชนควรเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อสนับสนุนงานบริหารงานบุคคล และควรจัดให้มีการประกาศยกย่องบุคคลตัวอย่างในหมู่บ้าน ตำบล ที่ปฏิบัติตนอยู่ในศีล ๕ อย่างเคร่งครัด และเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างค่านิยมในการรักษาศีล ๕ โดยให้ทุกคนเริ่มจากตนเองทุกคนก่อน เมื่อทุกคนในสังคมร่วมกันรักษาศีล ๕ ปฏิบัติดี คนที่แปลกหรือยังไม่มีมีการรักษาศีล ๕ เลย ก็จะค่อยๆปรับตัวพยายามเป็นคนดีรักษาศีล ๕ ด้วย จากแบบสอบถามปลายเปิดมีข้อเสนอแนะเห็นด้วยอย่างยิ่งหากมีการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในวันหยุด หรือวันสำคัญ ให้กับสมาชิกในชุมชน และยังเห็นด้วยอย่างยิ่งหากมีการจัดให้มีการฝึกวิปัสสนากรรมฐานในชุมชนหรือในตำบล อบต. มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ควรจัดให้มีโครงการเหล่านี้ร่วมกับโรงเรียนและวัด เพื่อพัฒนาตน และสมาชิกในชุมชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภออื่นๆ ในจังหวัดพิจิตร

๒. ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กับองค์กรอื่นๆ ในตำบล เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

๓. ควรศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับศีล ๕ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน พร้อมจัดโครงการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับศีล ๕ ให้ทราบถึง องค์ประกอบ อานิสงส์ โทษ และผลกระทบของการละเมิดศีล ๕ ฝึกสอนวิปัสสนากรรมฐานขั้นต้น ให้กับผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมไทยจะเห็นว่า ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ การดำเนินชีวิตของคนไทยและวัฒนธรรมต่างๆ ได้รับอิทธิพลหล่อหลอมด้วยหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา ซึ่งอยู่ในความคิดหรือชีวิตจิตใจของคนไทยเป็นเวลานาน สามารถสังเกตได้จากผลสะท้อนที่ปรากฏออกมาในด้านต่างๆ เช่นวิถีชีวิต ทักษะคติ พฤติกรรม นิสัยใจของชาวไทยตลอดจนถึงวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ลักษณะดังกล่าวซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนา โดยการนำมาปฏิบัติดัดแปลงให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต^๑

การนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนาเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันตามลักษณะของปัญหา ตามสติปัญญาและความประสงค์ของแต่ละบุคคล ดังนั้นระดับคำสอนของพระพุทธศาสนาจึงมีหลายระดับทั้งที่เป็นสังขารเบื้องต้น เบื้องกลาง และเบื้องสูง มีทั้งส่วนที่เรียกว่าเป็นโลกียธรรมและโลกุตระธรรม ศีล เป็นคำสอนระดับเบื้องต้น หรือระดับพื้นฐาน คำสอนทั้งหมดเป็นระบบการปฏิบัติ เพราะเหตุที่คำสอนเป็นสังขารคือเกิดจากประสบการณ์จริง คำสอนจะให้ผลอย่างแท้จริงเฉพาะผู้ที่นำไปปฏิบัติเท่านั้น ศีลก็อยู่ในลักษณะเดียวกัน แม้ว่าจะเป็นคำสอนระดับพื้นฐาน แต่ถ้าคนนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้องแล้วจะมีความสัมพันธ์กับระบบอื่นๆ และพัฒนาขึ้นไปจนถึงระดับสูงสุด ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า

ศีลมีลักษณะอย่างนี้ สมามีลักษณะอย่างนี้ ปัญญามีลักษณะอย่างนี้ สมาริอันบุคคล
อบรมโดยมีศีลเป็นฐาน ย่อมมีผลมาก มีอานิสงส์มาก ปัญญาอัน บุคคลอบรมโดยมี
สมาริเป็นฐาน ย่อมมีผลมาก มีอานิสงส์มาก จิตอันบุคคล อบรมโดยมีปัญญาเป็นฐาน
ย่อมหลุดพ้นโดยชอบจากอาสวะทั้งหลาย คือ กามาสวะ ภวาสวะ และอวิชชาสวะ^๒

สังคม ย่อมมีผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปกครอง การบริหารจัดการให้สังคมนั้นๆ ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ตั้งแต่ระดับสูงจนถึงระดับ

^๑ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า กรมหมื่นมหิตราชวัตรฯ, *จามเทวีวงศ์ พงศาวดารเมืองศรีอยุธยา*, (พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดบรรณกิจเทรดดิ้ง), ๒๕๑๖, หน้า ๓.

^๒ ที.ม. (ไทย) ๑๐/๑๔๒/๘๕.

ท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งพระพุทธศาสนามุ่งเน้นคุณธรรมของผู้ปกครอง โดยเฉพาะความถูกต้องนั่นคือ ความประพฤติที่เป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน เมื่อผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดี ปัญหาสังคมอันเนื่องมาจากความไร้ศีลธรรมของประชาชนจะไม่เกิดขึ้น แต่ถ้าผู้นำทำตัวอย่างไม่ดี ผู้อยู่ใต้การปกครองและประชาชนทั่วไป ก็จะเลียนแบบที่ไม่ดีไปด้วย จะเกิดปัญหาสังคมเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นศีลจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการกำหนดพฤติกรรมของผู้นำหรือผู้ปกครอง^๓ และพระพุทธศาสนายังได้ให้ความสำคัญกับผู้นำชนชั้นปกครอง ดังมีพุทธพจน์เกี่ยวกับผู้นำที่ปรากฏในพระไตรปิฎกว่า

เมื่อฝูงโคข้ามน้ำไป ถ้าโคจ่าฝูงไปคดเคี้ยว โคทั้งฝูงก็ไปคดเคี้ยวตามกัน ในเมื่อโคจ่าฝูงไปคดเคี้ยว ในหมู่มนุษย์ก็เหมือนกัน ผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ ถ้าผู้นั้นประพฤติไม่เป็นธรรม ประชาชนชาวเมืองนั้นก็ประพฤติไม่เป็นธรรมตามไปด้วย หากพระราชาไม่ตั้งอยู่ในธรรม ชาวเมืองนั้นก็อยู่เป็นทุกข์

เมื่อฝูงโคข้ามน้ำไป ถ้าโคจ่าฝูงไปตรง โคทั้งฝูงก็ไปตรงตามกัน ในเมื่อโคจ่าฝูงไปตรงในหมู่มนุษย์ก็เหมือนกัน ผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ ถ้าผู้นั้นประพฤติชอบธรรม ประชาชนชาวเมืองนั้นก็ประพฤติชอบธรรมตามไปด้วย หากพระราชาตั้งอยู่ในธรรม ชาวเมืองนั้นก็อยู่เป็นสุข^๔

พุทธพจน์นี้แสดงให้เห็นความสำคัญของผู้นำ ต่อความอยู่รอด สวัสดิภาพ และสันติสุขของสังคมและประเทศชาติทั้งหมด^๕

พระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครอง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนและสังคมโดยตรง จึงมุ่งเน้นที่ความประพฤติตามหลักของศีล สังคมจะเจริญก้าวหน้าหรือเสื่อมถอยย่อมอยู่ที่นโยบายทางการเมืองและนักปกครองหรือผู้บริหาร นักปกครองที่ดีต้องมีศีลเป็นหลักปฏิบัติมีความหนักแน่นในศีลนั้น ย่อมหวังความเจริญในหน้าที่ได้ และย่อมสามารถนำสังคมให้เกิดความดีงามทุกด้าน ลักษณะของผู้ปกครองที่ดี เป็นผู้ดำเนินการปกครองโดยมีคุณธรรมประจำใจ นั่นคือตั้งอยู่ในศีลเป็นเบื้องต้น และเป็นผู้มีความยินดีในหน้าที่ของตน คุณค่าของศีลอาจกำหนดขึ้นได้สำหรับนักปกครองคือสร้างแนวทางอันเป็นจรรยาบรรณของนักปกครองที่ถูกต้อง สร้างความสำนึกในหน้าที่

^๓ พระอุบล กตปุญโญ (แก้ววงษ์ล้อม), “การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของศีลที่มีต่อสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๑๗.

^๔ อัง.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๗๐/๑๑๕- ๑๑๖.

^๕ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), ภาวะผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๐), หน้า ๒.

ของตน เป็นหลักความสัมพันธ์ และความเข้าใจที่ดีกับประชาชนและสังคม ป้องกันความเดือดร้อน อันเกิดจากการกดขี่รังแกโดยไม่ชอบธรรมและสร้างความสงบสุขขึ้นได้ในสังคม^๖

ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางอาชญากรรม การทำลายล้าง ฆาตกรรมซึ่งกันและกัน การปล้นชิงทรัพย์สิน การทำความผิดทางเพศ การโกหกหลอกลวง และการ เสพสิ่งเสพย์คิดให้โทษ ดังเช่นที่ปรากฏเป็นข่าวทางสื่อสารมวลชนอยู่บ่อยๆ ตลอดถึงปัญหาทาง สังคม เศรษฐกิจการเมืองการปกครอง เมื่อว่าโดยสรุปล้วนแต่เป็นการประทุพผิต ในเรื่องการ ละเมิดศีล ๕ ทั้งสิ้น เพราะคนยึดเอาประโยชน์ตนและพวกพ้องเป็นใหญ่ ไม่ใส่ใจผลกระทบต่อ ส่วนรวม ขาดความรับผิดชอบ เห็นผิดเป็นชอบ ในขณะที่สังคมเปลี่ยนไป ประกอบกับขาดความ เข้าใจหลักศีลธรรม และไม่เห็นความสำคัญของศีลธรรม เพราะความโลภ โกรธ หลง เข้าครอบงำ จิตใจ ความคิดอ่านและความประพฤติหลายๆ อย่าง ซึ่งแต่ก่อนถือว่าเป็นความชั่ว ความผิด ได้ กลายเป็นสิ่งที่คนในสังคมยอมรับ แล้วพากันประพฤติปฏิบัติโดยไม่รู้สึกสะอึก สะเทือน จนทำให้ เกิดปัญหาและทำให้วิถีชีวิตมีดมนลงไป พวกเราชาวพุทธจะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง ต้องยึดหลักการให้มันคงที่จะไม่ทำสิ่งใดๆ ที่ชั่วที่เสื่อม ต้องกล้าบอกมันที่จะทำแต่สิ่งที่เป็นความดี เป็นความถูกต้องและเป็นธรรม เพื่อให้ผลความประพฤติปฏิบัติชอบ บังเกิด เพิ่มพูนขึ้นและก้าวจูน ส่วนรวมไว้มิให้เสื่อมทรุด หากให้กลับฟื้นคืนดีขึ้นได้เป็นลำดับ

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการรักษาศีล ๕ อันเป็นศีลระดับพื้นฐานเบื้องต้น เพราะ ศีล หมายถึง ความเป็นปกติธรรมดา หรือการประพฤติชอบทางกาย วาจา เป็นศีลพื้นฐานที่ จะสกัดมิฉนาคิฐิ ผู้นำหรือผู้ปกครองหมู่บ้านมีความสำคัญ การกระทำในสิ่งที่ดี เป็นตัวอย่างและ แบบอย่างที่ดีให้กับชุมชน และนำพาทำกิจกรรมที่สื่อไปในทางที่ดี ทั้งการศึกษา ศาสนา เศรษฐกิจ สังคม การให้การศึกษาในระบบการเรียนการสอนมีความจำเป็น รวมถึงการให้การศึกษาทาง ศีลธรรมที่ต้องเอาจริงเอาจัง ผู้วิจัยจึงมีความปรารถนาที่จะศึกษาพฤติกรรมคนนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นผู้นำท้องถิ่นและมี อำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริม เผยแผ่ศีลธรรม ตามแนวพุทธศาสนาให้เกิดมีขึ้นในหมู่ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล รวมไปถึงประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล เหตุที่เลือกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ อำเภอดงพวนหิน จังหวัดพิจิตร เป็นกรณีศึกษาเนื่องจากพื้นที่นี้ไม่ค่อยมีข่าวความรุนแรงเหมือนใน จังหวัดอื่นๆ ที่ลงตามสื่อต่างๆ ทางด้านการเมืองท้องถิ่น เรื่องการทุจริต ขัดผลประโยชน์ หรือที่

^๖ พระอุบล กตปุญโญ (แก้ววงษ์ล้อม), “การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของศีลที่มีต่อสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๓๗, หน้า ๑๖๔.

เกี่ยวกับการละเมิดศีล ๕ แต่ก็มิอยู่ข้างปลาย และยังไม่มีการศึกษาวิจัยพฤติกรรมกรรมกร นำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอ ตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จึงทำการวิจัยเป็นกรณีศึกษาเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมกรรมกรนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมกรรมกรนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ที่มีสำนักงานอบต. เพศ ตำแหน่ง วาระดำรงตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และเลขบวช เป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา แนวทางการแก้ไข และแนวทางส่งเสริมกรรมกรนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัด พิจิตร

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ศึกษาพฤติกรรมกรรมกรนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการละเว้นจากการฆ่าการสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย (ปาณาติปาตา เวรมณี)
๒. ด้านการละเว้นจากการลักขโมย เบียดบังแย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (อทินนาทานา เวรมณี)
๓. ด้านการละเว้นจากการประพฤตินอกใจ ไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวง อันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและจิตใจ ตลอดจนทำวงศ์ตระกูลของเขาให้เสื่อม เสี่ย (กาเมสุมิจจาจารา เวรมณี)
๔. ด้านการละเว้นจากพูดเท็จโกหกหลอกลวง ไม่ประทุษร้ายเขาหรือประโยชน์ สุขของเขาด้วยวาจา (มุสาวาทา เวรมณี)

๕. ด้านการละเว้นจากเครื่องดองของเมา สิ่งเสพติด อันเป็นเหตุให้เกิดความ
ประมาท มั่วเมา ก่อความเสียหาย ผลิตผลเพราะขาดสติ
(สุรามรยมัชชปาตัญญานา เวรมณี)

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน
ตำบลในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำนวน ๒๐๐ คน จาก ๑๐ ตำบล ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร
๓๐ คน และสมาชิก ๑๗๐ คน

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอตะพานหิน
จังหวัดพิจิตร

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑.๓.๔.๑ ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

๑. สำนักงานอบต. ที่ปฏิบัติงานอยู่

๒. เพศ

๓. ตำแหน่ง

๔. อายุ

๕. การศึกษา

๖. รายได้ต่อเดือน

๗. เคย/ไม่เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพรหมณ์ถือศีล

อุโบสถในพระพุทธศาสนา

๑.๓.๔.๒ ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ๕ ข้อคือ

๑. ด้านการละเว้นจากการฆ่าการสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและ
ร่างกาย (ปาณาติปาตา เวรมณี)

๒. ด้านการละเว้นจากการลักขโมย เบียดบังแย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อ
ทรัพย์สิน (อทินนาทานา เวรมณี)

๓. ด้านการละเว้นจากการประพฤติดิฉันในกาม ไม่ประทุษร้ายต่อของ
รักของหวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและจิตใจ ตลอดจนทำวงศ์
ตระกูลของเขาให้เสื่อมเสีย (กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี)

๔. ด้านการละเว้นจากพูดเท็จ โกหกหลอกลวง ไม่ประทุษร้ายเขา
หรือประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา (มุสาวาทา เวรมณี)

๑.๓.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา ๑๕ กุมภาพันธ์ – ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัด พิจิตร มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มากน้อยเพียงใด

๑.๔.๒ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหิน จังหวัด พิจิตร มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

๑.๔.๓ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร มีแนวทางการแก้ไขปัญหาและแนวทางส่งเสริมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือไม่อย่างไร

๑.๕ สมมติฐานของการวิจัย

๑.๕.๑ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหาร ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต.ต่างกันมี ระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

๑.๕.๒ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหาร ที่มีเพศต่างกัน มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

๑.๕.๓ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหาร ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

๑.๕.๔ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหาร ที่มีอายุต่างกัน มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

๑.๕.๕ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหาร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

๑.๕.๖ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหาร ที่มีรายได้ครอบครัวต่างกัน มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

๑.๕.๗ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหาร ที่เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนาต่างกัน มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

๑.๖ คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ศีล ๕ หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความเป็นปกติ ข้องแค้นจากบาปทั้งหลายทั้งปวง สรรวมอดทนอดกลั้นต่อโลกะ โทสะ โมหะ ไม่ล่วงละเมิดผู้อื่นด้วยกาย หรือด้วยวาจา เพื่อให้เกิดความปกติ เรียบร้อย สงบสุขในสังคม ระวังความเดือดเนื้อร้อนใจทั้งตนเองและผู้อื่น เป็นข้อฝึกข้อปฏิบัติเบื้องต้นในชีวิตประจำวันสำหรับฆราวาสเพื่อควบคุมความประพฤติทางกาย วาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม สงบ และเป็นฐานปฏิบัติธรรมในขั้นสูงต่อไป ประกอบด้วย ๕ ข้อ คือ

๑. ด้านการละเว้นจากการฆ่าการสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย รวมทั้งรณรงค์ชักชวนห้ามปราม ให้ผู้อื่นละเว้นด้วย (ปาณาติปาตา เวรมณี)
๒. ด้านการละเว้นจากการลักขโมย เบียดบังแย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ทั้งยังช่วยเหลือดูแลทรัพย์สินและผลประโยชน์ของส่วนรวม (อทินนาทานา เวรมณี)
๓. ด้านการละเว้นจากการประพฤติกดในกามไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและจิตใจตลอดจนวงศ์ตระกูลให้เสื่อมเสีย (กามสุมิจฉาจารา เวรมณี)
๔. ด้านการละเว้นจากพูดเท็จ โกหกหลอกลวงไม่ประทุษร้ายเขาหรือประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา ทั้งยังพูดด้วยความปรารถนาดีและจริงใจ (มุสาวาทา เวรมณี)
๕. ด้านการละเว้นจากเครื่องดื่มของเมา สิ่งเสพติด อันเป็นเหตุให้เกิดความประมาท มัวเมา ก่อความเสียหาย ฝิดพลาดเพราะขาดสติ รวมทั้งรณรงค์ชักชวนผู้อื่นให้ละเว้นด้วย (สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี)

สำนักงานอบต. หมายถึง สำนักงานที่ปฏิบัติงานของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

เพศ หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลของประชากร แบ่งเป็น เพศชาย และเพศหญิง

อายุ หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลของประชากร แบ่งเป็นกลุ่มช่วงอายุ ๓๐-๔๐ ปี ๔๑-๕๐ ปี ๕๑-๖๐ ปี และอื่นๆ

ชีวิตประจำวัน หมายถึง ภารกิจหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ปฏิบัติในแต่ละวัน ของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

ผู้บริหาร หมายถึง นายองค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

สมาชิก หมายถึง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๗.๑ ทำให้ทราบระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันและแนวทางส่งเสริมต่อการบริหารงานของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตรที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. เพศ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และเคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน

๑.๗.๓ ทำให้ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาและแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

บทที่ ๒

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของคณะผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับศีล ๕

๒.๑.๑ ความหมายของศีล ๕

๒.๑.๒ ศีล ๕ ในกรอบของสิกขาบท

๒.๑.๓ โทษแห่งศีลวิบัติ

๒.๑.๔ อานิสงส์ของศีล ๕

๒.๒ หลักการเกี่ยวกับองค์ประกอบของศีล ๕

องค์ประกอบของศีล ๕

๑) ศีลข้อที่ ๑ ปาณาติปาตา เวรมณี

๒) ศีลข้อที่ ๒ อทินนาทานา เวรมณี

๓) ศีลข้อที่ ๓ กามสุมิจจาจรา เวรมณี

๔) ศีลข้อที่ ๔ มุสาวาทา เวรมณี

๕) ศีลข้อที่ ๕ สุราเมรัยมัชฌมาทัฏฐานา เวรมณี

๒.๓ สภาพพื้นที่ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับศีล ๕

๒.๑.๑ ความหมายของศีล ๕

ความหมายของคำว่า “ศีล” ในพระพุทธศาสนานั้นมีปรากฏอยู่ในหลักธรรมคำสั่งสอน คือ ในพระไตรปิฎก รวมไปถึงคำอธิบายความที่ปรากฏในคัมภีร์พระอรรถกถา ฎีกา ทั้งนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาก็ได้กล่าวถึงความหมายของศีลไว้หลายแห่งด้วยกันดังนี้

ในมหานามสูตรอังคุตตรนิกาย อัฐกนิบาต พระพุทธเจ้าได้ตรัสเรื่องศีล โดยเฉพาะศีล ๕ โดยทรงมุ่งถึงการรักษากายและวาจาให้เรียบร้อยว่า “มหานามะ เมื่อใดแล อุบาสกเป็นผู้เว้น

ขาดจากการฆ่าสัตว์ เป็นผู้เว้นขาดจากการลักทรัพย์ เป็นผู้เว้นขาดจากการประพฤติดิฉันในกาม เป็นผู้เว้นขาดจากการพูดเท็จ เป็นผู้เว้นขาดจากการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาท เมื่อนั้นอุบาสกชื่อว่าผู้มีศีล ด้วยเหตุเพียงเท่านี้แล”^๑

ในกฎทนต์สูตร ที่มณิกาย สีลขันธวรรค พระพุทธเจ้าตรัสศีล โดยทรงเรียกว่า “สิกขาบท” โดยให้เป็นข้อประพฤติปฏิบัติสำหรับควบคุมกาย วาจา ว่า

การที่บุคคลผู้มีจิตเลื่อมใสสมาทานสิกขาบททั้งหลาย คือ เจตนาเป็นเหตุเว้นจากการฆ่าสัตว์ เจตนาเป็นเหตุเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้ เจตนาเป็นเหตุเว้นจากการประพฤติดิฉันในกาม เจตนาเป็นเหตุเว้นจากการพูดเท็จ เจตนาเป็นเหตุเว้นจากการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาท นี่เป็นยัญซึ่งใช้ทุนทรัพย์และมีการเตรียมน้อยกว่า แต่มีผลานิสงส์มากกว่ายัญสมบัติ ๓ ประการมี องค์ประกอบ ๑๖ กว่า นิตยทานที่ทำสืบกันมา กว่าวิหารทาน และกว่าสรวงมนนี่^๒

ในคัมภีร์วิสุทธิมรรคพระพุทธโฆสจารย์^๓ ได้อธิบายความหมายของ ศีล ไว้ว่า

คำว่า “ศีล” นี้ แปลว่า ปกติ คือทำกายและวาจาให้เป็นปกติให้เรียบร้อย ไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้ใด, แปลว่า เย็น คือทำให้เป็นคนเยือกเย็น ทำให้เย็นกาย เย็นใจ ไม่ต้องเดือดร้อนเพราะขาดศีล, แปลว่า เกษม คือปลอดภัย ทำให้เบาอกเบาใจ อีกอย่างหนึ่ง คำว่าศีลนี้ มีความหมายเป็น สีลนะ กล่าวคือเป็นมูลราก ส่วนคำว่า “ศีลนะ” นี้ ก็คือกิริยาที่รวมเอาไว้อย่างดี หมายถึงความที่กรรมในทวารมีกายกรรมเป็นต้น ไม่กระจัดกระจายโดยความมีระเบียบอันคืออย่างหนึ่ง คือความเข้าไปปรับไว้ หมายถึง ความเป็นที่รองรับโดยความเป็นที่ตั้งอาศัยแห่งกุศลธรรมทั้งหลาย

หรืออีกนัยหนึ่งว่า

ศีล คือ เจตนา หมายถึง เจตนางดเว้นจากบาปกรรมมีปาณาติบาตเป็นต้น

ศีล คือ เจตสิก (ได้แก่กุศลธรรม คือ ความไม่โลภ ความไม่พยาบาท ความเห็นชอบ) ของบุคคลผู้งดเว้นจากบาปกรรมมีปาณาติบาต เป็นต้น

ศีล คือ การสำรวม หมายถึง ความสำรวมในปาติโมกข์ ความสำรวมอย่างมีสติ สำรวมด้วยความรู้ สำรวมด้วยความอดทน และสำรวมด้วยความเพียรพยายาม

^๑ อัง. อรรถกถ. (ไทย) ๒๑/๒๕/๒๖๕.

^๒ ที.ศี. (ไทย) ๕/๓๕๒/๑๔๗.

^๓ พระพุทธโฆสเถระ, คัมภีร์วิสุทธิมรรค, แปลโดย สมเด็จพระพุทธสาโรช (อาจ อาสภมหาเถร), พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทประยูรวงศ์พรินท์ติ้ง จำกัด, ๒๕๕๖), หน้า ๑๐-๑๑.

ศีล คือ ความไม่ล่วงละเมิด หมายถึง การไม่ล่วงละเมิดด้วยกาย หรือด้วยวาจาของผู้ที่สมาทานศีลแล้ว

ในกัมภีร์วิมุตติมรรค พระอุปติสเถระ^๔ กล่าวความหมายของศีลไว้ว่า

ศีล หมายถึง ศีรษะ ความเย็น สันติ ดีเลิศ การกระทำปกติและสภาพปกติตามธรรมชาติของทุกซ์และสุข

ศีล หมายถึง ความเย็น มีอธิบายว่า ไม้อันหนัที่มีความเย็นมากที่สุดช่วยทุเลาความร้อนของพิษไข้ในร่างกายได้ฉับไฉน ศีลก็ฉับนั้น คือ ช่วยทุเลาไข้ใจที่เกิดจากความสะดุ้งกลัวหลังจากศีลขาดและก่อให้เกิดปราโมทย์

ศีล หมายถึง สันติ มีอธิบายว่า ถ้าบุคคลมีศีล เขาจะมีความประพฤดิเรียบร้อยไม่สร้างความหวาดกลัวให้เกิดขึ้น

ปทานุกรมบาลี-ไทย-อังกฤษ, สันสกฤต^๕ ให้ความหมายของศีลไว้ว่า “ ศีล คือความปกติของธรรมชาติ ธรรมชาติอันสัตบุรุษพึงทรงไว้ สภาวะความสำรวม”

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน^๖ ได้ให้ความหมายของศีลไว้ว่า ศีลคือข้อบัญญัติที่กำหนดการปฏิบัติทางกายและวาจา ทางพระพุทธศาสนา เช่น ศีล ๕ ศีล ๘

พุทธทาสภิกขุ^๗ ได้อธิบายความหมายของศีลไว้ว่า ศีลหมายถึงความเป็นปกติ หรือปกติภาวะตามธรรมดา หมายความว่า ทำทุกอย่างอยู่ตามหน้าที่ที่ควรจะทำ แต่อยู่ในภาวะปกติ คือ ไม่เดือดร้อนไม่กระวนกระวายไม่ระส่ำระสาย ไม่มีความสกปรกความเศร้าหมองใดๆ เกิดขึ้น โดยเนื้อความ ศีล หมายถึง ระเบียบที่ได้บัญญัติขึ้นไว้สำหรับประพฤดิปฏิบัติกัน เพื่อให้เกิดภาวะปกติขึ้นที่กาย ที่วาจา ศีล คือการปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบการเป็นอยู่ทางภายนอก ศีลพัฒนาที่กาย ที่

^๔ พระอุปติสเถระ, วิมุตติมรรค, แปลโดย คณาจารย์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๕-๑๐.

^๕ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาจันทบุรีนฤนาถ, ปทานุกรมบาลี-ไทย-อังกฤษ-สันสกฤต, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิวิล, ๒๕๑๓), หน้า ๘๓๗.

^๖ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชัน จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๕๕๗.

^๗ พุทธทาสภิกขุ, ทาน ศีล ภาวนา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๓๕), หน้า ๕๖-๕๗.

วาทะให้เป็นกาย วาจา ที่น่าดู เมื่อเรามีศีลเป็นพื้นฐานแล้ว เราจึงจะมีจิตที่เป็นสมาธิได้ง่าย ถ้ามีศีลดี สมาธิก็มีง่าย

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก^๘ ทรงแสดงทัศนะ เรื่องความหมายของศีลไว้ว่า

ศีล แปลตามศัพท์ว่า ปกติ หมายความว่า ความเป็นปกติเรียบร้อย (อย่างหนึ่ง) ความเคยชินลงรูปลงตัวติดอยู่ประจำอยู่ เป็นปกติ(อย่างหนึ่ง) ความเป็นปกติเรียบร้อย หมายถึง ความปกติเรียบร้อยของความประพฤติ เพราะเว้นการที่ควรเว้น ประพฤติการณ์ที่ควรประพฤติ

ศีล ๕ หรือ เบญจศีล คือความประพฤติชอบทางกาย และวาทะ การรักษากายวาทะให้เรียบร้อย การรักษาปกติตามระเบียบวินัย ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)^๙ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความประพฤติดีทางกาย และวาทะ การรักษากายและวาทะให้เรียบร้อย ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาทะให้ตั้งอยู่ในความดีงาม, การรักษาปกติตามระเบียบวินัย, ปกติมารยาทที่ปราศจากโทษ, ข้อปฏิบัติในการฝึกหัดกาย วาทะให้ดียิ่งขึ้น, ความสุจริตทางกายวาทะและอาชีพ; มักใช้เป็นคำเรียกอย่างง่ายสำหรับคำว่า อธิศีลสิกขา (ข้อ ๑ ในไตรสิกขา, ข้อ ๒ ในบารมี ๑๐, ข้อ ๒ ในอริยทรัพย์ ๘, ข้อ ๒ ในอริยวัฑฒิ ๕)

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)^{๑๐} กล่าวไว้ในหนังสือภูมิธรรมชาวพุทธว่า ศีล ๕ ในบาลีชั้นเดิมส่วนมากเรียกว่า สิกขาบท ๕ หมายถึงข้อปฏิบัติในการฝึกตน, ข้อฝึก, ข้อศึกษา บ้างเรียกว่า ธรรม ๕ เมื่อปฏิบัติได้ตามนี้ ก็ชื่อว่าเป็นผู้มีศีล คือเป็นเบื้องต้นที่จัดว่าเป็นผู้มีศีล สมัยต่อมา จึงเกิดมีคำว่า เบญจศีล ซึ่งในพระไตรปิฎก เพิ่งพบในคัมภีร์ชั้น อปทาน-พุทธวงศ์(รวมถึงวินัย.; ขุ.ปฎิ.บางแห่ง) ต่อมาในสมัยหลัง มีชื่อเรียกเพิ่มขึ้นว่าเป็น นิจศีล หมายถึงศีลที่ควรหัดควรรักษาเป็นประจำ บ้าง เรียกว่า มนุษยธรรม หมายถึงธรรมของมนุษย์ หรือธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์ บ้าง การรักษาศีล ๕ เป็นการเว้นจากการเบียดเบียนกัน ทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยดี ปราศจากเวรภัย

^๘ สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน), ความจริงที่ต้องเข้าใจ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๖๕.

^๙ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑ (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๒๔๕.

^{๑๐} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), ภูมิธรรมชาวพุทธ, พิมพ์ครั้งที่ ๕ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทธรรมมิก จำกัด), ๒๕๕๒, หน้า ๒๔-๒๕.

ไม่เดือดร้อนวุ่นวาย สังคมร่มเย็น แต่เหนือการฝึกไม่เบียดเบียนผู้อื่น โดยรักษาศีล ๕ แล้ว ควรฝึก ยิ่งขึ้นไปในด้านชีวิตส่วนตัว ให้อยู่ดีมีสุขได้โดยไม่ต้องพึ่งพาขึ้นต่อวัตถุและการเสพบริโภคมากนัก พร้อมทั้งหันไปใช้เวลาแก่การเผื่อแผ่บำเพ็ญประโยชน์พัฒนาด้านจิตใจและปัญญามากขึ้น ด้วยการรักษาศีล ๘ หรืออุโบสถ

กล่าวโดยสรุป ศีล ๕ คือ สิ่งที่ทำให้เกิดความเป็นปกติ ช้องคเว้นจากบาปทั้งหลายทั้งปวง สำรวม อุดหนุนอดกลั้นต่อโลกะ โทสะ โมหะ ไม่ล่วงละเมิดผู้อื่นด้วยกาย หรือด้วยวาจา เพื่อให้เกิดความปกติ เรียบร้อย สงบสุขในสังคม ระวังความเดือดเนื้อร้อนใจทั้งตนเองและผู้อื่น เป็นข้อฝึกข้อปฏิบัติเบื้องต้นในชีวิตประจำวันสำหรับฆราวาสเพื่อควบคุมความประพฤติทางกาย วาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม สงบ และเป็นฐานปฏิบัติธรรมในขั้นสูงต่อไป

๒.๑.๒ ศีล ๕ ในกรอบของสิกขาบท

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) กล่าวว่าศีล ๕^{๑๑} ได้แก่

๑. ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากปาณาติบาต คือ ไม่ทำลายชีวิต จับเอาสารว่า ความประพฤติกหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นทางด้านชีวิตร่างกาย

๒. อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากอทินนาทาน คือ ไม่เอาของที่เขามิได้ให้ หรือไม่ลักขโมย จับเอาสารว่า ความประพฤติกหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นทางด้านทรัพย์สินและกรรมสิทธิ์

๓. กามสุมิจฉาจารา เวรมณี เว้นจากกามสุมิจฉาจาร คือ ไม่ประพฤติกผิดในกามทั้งหลาย จับเอาสารว่าความประพฤติกหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นทางด้านคู่ครอง บุคคลที่รักหวงแหน ไม่ผิดประเพณีทางเพศ ไม่นอกใจคู่ครองของตน

๔. มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากมุสาวาท คือ ไม่พูดเท็จ จับเอาสารว่า ความประพฤติกหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นด้วยวาจาเท็จ โทกหลอกลวง ตัดรอนประโยชน์ หรือแกล้งทำลาย

๕. สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี เว้นจากของเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท คือไม่เสพของมีนเมา จับเอาสารว่า ความประพฤติกหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากความประมาทลั้งพลาดมัวเมาเนื่องจากการใช้สิ่งเสพติดที่ทำให้เสียดสีสัมปชัญญะ

^{๑๑} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **พุทธธรรม**, ฉบับปรับปรุงและขยายความ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๕ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด), ๒๕๕๒, หน้า ๗๖๕-๗๗๐.

พระมหากวี มหาปณฺโญ^{๑๒} ได้กล่าวถึงศีล ๕ ในฐานะของจริยธรรมในระดับปัจเจกบุคคล ดังนี้

๑) เว้นจากการปลงชีวิตหรือว่าจ้างผู้อื่นกระทำ และอย่าเลี้ยงชีพด้วยอาชีพที่รุนแรงต่อธรรมชาติและเพื่อนมนุษย์ ซึ่งในอีกนัยหนึ่งหมายถึง ปัจเจกบุคคลควรฝึกฝนความมีเมตตากรุณาให้เกิดขึ้นในตน

๒) เว้นจากการยึดถือเอาของที่เขามิได้ให้ และหลีกเลี่ยงจากการกระทำตนให้ร่ำรวย มั่งคั่งขึ้นบนความทุกข์ยากของชีวิตบนโลก ในอีกนัยหนึ่ง หมายถึงปัจเจกบุคคลควรพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตขึ้นในตน และสร้างประโยชน์สุขแห่งตนและสังคมบนความเคารพสิทธิของกันและกัน

๓) เว้นจากการล่วงละเมิดสิ่งที่มีผู้อื่นรักใคร่หวงแหน (มักตีวงให้แคบว่าไม่ให้ประพฤติดิฉันในกาม) ซึ่งในอีกนัยหนึ่ง หมายถึง ปัจเจกบุคคลควรมุ่งฝึกฝนเนื้อหาและศักยภาพ เพื่อการพัฒนาตนเอง

๔) เว้นจากการพูดเท็จ โกหก หลอกลวง ยุแหยง และประณาม (สิ่งที่เรายังไม่รู้ความจริงแน่นอน) ในอีกนัยหนึ่ง หมายถึง ปัจเจกบุคคลควรเข้าสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยความจริงหรือข้อเท็จจริงและความพยายามทั้งหมดต้องเป็นไปเพื่อการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

๕) เว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ในอีกนัยหนึ่ง หมายถึง ปัจเจกบุคคลต้องสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยความมีสติและสัมปชัญญะ

๒.๑.๓ โทษแห่งศีลวิบัติ

ในพระไตรปิฎก กล่าวถึงพุทธพจน์ เมื่อครั้งที่พระพุทธเจ้าตรัสเทศนาโปรดอุบาสก อุบาสิกา ชาวตำบลบ้านปาฏลิกาม ถึงโทษแห่งศีลวิบัติ ทำให้ได้ผล ๕ ประการ^{๑๓} กล่าวโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. ย่อมเข้าถึงความเสื่อมแห่งโภคทรัพย์ใหญ่หลวง
๒. กิตติศัพท์อันชั่วย่อมกระฉ่อนไป
๓. เข้าไปหาบริษัทใดๆ เช่น ชัคคิยบริษัท พราหมณบริษัท กหบดีบริษัท สมณบริษัท ย่อมไม่แก่กล้ากล้าก้อนเงินเข้าไปหาบริษัทนั้นๆ

^{๑๒} พระมหากวี มหาปณฺโญ, ศีล ๕: ปัจจัยพื้นฐานในการกำหนดคุณลักษณะของสังคม, [ออนไลน์] : www.Learners.inth/blog. [๑๑ เม.ย ๒๕๕๔].

^{๑๓} วิ. ม. (ไทย) ๕/๒๘๕/๕๘ - ๕๙.

๔. ย่อมเป็นผู้หลงลืมสติ

๕. หลังจากตายแล้วย่อมไปเกิดในอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก^{๑๔} ได้กล่าวเรื่องโทษแห่งศีลวิบัติไว้ว่า

ผู้ทำผิดศีลข้อ ๑. เมื่อกำเนิดเกิดเป็นมนุษย์จะทำให้เขาเป็นคนอายุสั้นและมักถูกฆ่าตาย และย่อมเดือดร้อนในปัจจุบันต้องคิดคุกคิดตาราง

ผู้ทำผิดศีลข้อ ๒. เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ย่อมมีโทษทรัพย์น้อย เกิดในตระกูลยากจน ทำมาหากินเท่าใดก็ไม่รวยทำให้เขาเป็นคนยากจน และถูกโกง ถูกปล้น ถูกขโมย

ผู้ทำผิดศีลข้อ ๓. เมื่อกำเนิดเกิดเป็นมนุษย์เศษผลของกรรมที่ทําไว้ทำให้เกิดการแตกแยกในครอบครัว และถูกปองร้าย บางคนเกิดมาเป็นหญิงก็ถูกทารุณกรรมถูกข่มขืนเป็นชายก็ต้องเกิดมาเป็นกะเทย ให้คนเขาหยามเล่นถูกดูหมิ่นดูแคลน เป็นที่น่าอับอาย

ผู้ทำผิดศีลข้อ ๔. เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ ก็มีผู้มากล่าวหาใส่ร้าย ใส่ความให้เสียหาย ให้เสียทรัพย์อยู่เสมอ โคนเขาใส่ความและมักได้ฟังแต่เรื่องที่ไม่จริง โคนหลอกลวงให้หลงเชื่อบ่อยๆ ถูกเอาเปรียบตลอดเวลา จะพูดจากับใครไม่มีคนเชื่อถือ

ผู้ทำผิดศีลข้อ ๕. เกิดเป็นมนุษย์ก็จะเป็นคนสติไม่ดี เป็นบ้าใบ้ คลั่งไคล้หลงใหลหลงใหล บ่อยๆเสียคน เสียจิตไปอย่างน่าทุเรศ สุขภาพเสื่อม สมองเสื่อม ปัญญาเสื่อม

ตัวอย่างผลกรรมจากการละเมิดศีล ๕

ตัวอย่างผลกรรมจากการละเมิดศีลข้อที่ ๑

จากพระไตรปิฎก^{๑๕} พระพุทธเจ้าได้ตรัสเล่าถึงกรรมเก่าที่มาให้ผลแก่พระองค์ กรรมเก่าที่ตรัสเล่านั้นเป็นกรรมเก่าที่ทําไว้ในอดีตชาติ เมื่อครั้งยังเป็นปุถุชน แล้วมาให้ผลในชาติปัจจุบัน ถึงแม้ว่าพระองค์จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า แต่ก็ยังไม่พ้นไปจากผลของกรรมเก่านั้นซึ่งจะนำมากล่าวเป็นบางส่วนของที่เกี่ยวเนื่องกับการผิดศีลข้อที่ ๑ ดังนี้

แกลิ่งโกลไม้ให้ดื่ม น้ำ ชาติหนึ่งในอดีต พระองค์เกิดเป็นคนเลี้ยงโค ต้อนโคไปเลี้ยง เห็นแม่โคแหวะดื่มน้ำข้างทาง เกรงจะชกช้ำจึงไล่โกลไม้ให้ดื่ม น้ำ ด้วยการแกลิ่งเอาไม้กวานน้ำให้ขุน

^{๑๔} สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, วิธีสร้างบุญบารมี, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พันธน์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๕-๑๖.

^{๑๕} คุราลละเอียดยใน ขุ.อป. (ไทย) ๑๒/๖๖, ๗๘-๗๙, ๘๑/๕๗๔, ๕๗๖-๕๗๗.

บาปกรรมในชาตินั้นส่งผล ให้พระองค์กระหายน้ำแล้วไม่ได้เสวยสมปรารถนาทันที เมื่อคราวใกล้ จะเสด็จ ดับขันธปรินิพพาน

แม่น้องชายต่างมารดา ในชาติหนึ่งในอดีต พระองค์เกิดเป็นลูกเศรษฐี บิดาของพระองค์ มีภรรยาหลายคน ภรรยาคนหนึ่งมีลูกชาย พระองค์เกรงว่าทรัพย์สมบัติส่วนหนึ่งจะถูกแบ่งไป ให้แก่น้องชายต่างมารดานั้น จึงลวงน้องชายไปฆ่าที่ซอกเขาแล้วเอาหินทับไว้ บาปกรรมส่งผลให้ ไปเกิดอยู่ในรอกนานปี เกิดมาในชาตินี้แม้จะได้ตรัสรู้เป็น พระพุทธเจ้าแล้วเศษกรรมที่ยังหลงเหลือ อยู่ก็ส่งผลให้พระองค์ถูกพระเทวทัต กลิ้งหินกระทบนิ้วพระบาทจนห้อพระโลหิต

เป็นหมอยารักษาคนไข้ตาย ในชาติหนึ่งในอดีต พระองค์เกิดเป็นหมอรักษาลูกชาย เศรษฐี โดยวิธีให้ถ่ายยา จนลูกชายเศรษฐีตาย บาปกรรมส่งผลให้ไปเกิดอยู่ในรอก เกิดในชาตินี้แม้ จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแล้ว เศษกรรมที่ยังหลงเหลืออยู่ ก็ส่งผลให้พระองค์เกิดพระโรคปาก ขันทิกภาพธ(โรคท้องร่วง) หลังจากเสวยสุกรมัททวะก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพาน

ตัวอย่างผลกรรมจากการละเมิดศีลข้อที่ ๒

ในพระไตรปิฎก^{๑๖} ว่าด้วยการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ เรื่องพระชนิยกุมภการ บุตร อันเป็นเหตุให้พระพุทธเจ้ามีพระบัญญัติ ปาราชิกสิกขาบทที่ ๒ เป็นตัวอย่างผลกรรมที่ เกิดขึ้นในชาตินั้นของพระชนิยกุมภการบุตร เนื่องจากพระชนิยะสั่งให้คนตัดไม้ของหลวงที่เก็บไว้ ซ่อมแปลงเมืองในคราวจำเป็น ซึ่งพระเจ้าแผ่นดินยังไม่ได้รับสั่งให้พระราชทาน เมื่อพระเจ้าแผ่นดิน ทรงทราบและทำการไต่สวนแล้วกล่าวกับพระชนิยะว่า “พระคุณเจ้า ... ท่านจงใจอ้างจะขนไม้ที่ไม่ให้ไป พระเจ้าแผ่นดินเช่นโยมจะมา จองจำหรือเนรเทศสมณพราหมณ์อย่างไรได้ นิมนต์ กลับไปเถิด ท่านรอดตัวเพราะขน (โลมเนน ควัมมุตโตสตีติ เอตถ โลมมิว โลมม, ก็ ปน คัม ปพพชชา ลิงค์ คำว่า “ขน” ในที่นี้ หมายถึงเพศบรรพชิต คือฟ้ากาสาวพัสดร์ที่ท่านพระชนิยะห่มอยู่ ท่านพระชนิยะทำความผิดลักไม้ของหลวง ควรถูกจับฆ่าหรือจองจำ แต่ท่านนุ่งห่มฟ้ากาสาวพัสดร์อัน เป็นธงชัยของพระอรหันต์ จึงรอดตัวจากการถูกฆ่าจองจำ ท่านอุปมา เหมือนแพะมีขนยาวที่จะ ถูกฆ่ากินเนื้อ พอดีมีบุรุษคนหนึ่งเห็นว่า แพะนั้นมีราคา จึงเอาแพะที่ขนสั้น ๒ ตัว มาแลกไป แพะขนยาวจึงรอดตัวเพราะขน (วิ.อ. ๑/๘๘/๓๑๘) แต่อย่าได้ทำอย่างนี้อีก” ซึ่งพระชนิยะก็ถูก ประชาชนตำหนิ ประณาม โพนทนา ภิกษุทั้งหลายตำหนิท่านพระชนิยกุมภการบุตรโดยประการ ต่าง ๆ แล้วจึงนำเรื่องนี้ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ

^{๑๖} คุรยละเอียดใน วิ.มหา. (ไทย) ๑/๘๔-๘๘/๓๔-๓๘.

และจากประสบการณ์ของท่านอาจารย์ชนิด อยู่โพธิ์^{๑๓} เมื่อครั้งรับราชการในหน้าที่ อธิบดีกรมศิลปากร (พ.ศ. ๒๔๕๕ – ๒๕๑๑) ได้เดินทางไปสำรวจโบราณวัตถุสถานในจังหวัด ภาคเหนือเป็นประจำทุกปี เมื่อได้ไปนมัสการพระธาตุแช่แห้ง ตำบลม่วงตึ๊ด อำเภอเมือง จังหวัดน่าน แล้วเดินเวียนทักษิณาวรรต เห็นมีทรงสถันฐานงามแปลกจากพระธาตุเจดีย์อื่น แต่ทองจังโกที่หุ้มองค์ พระธาตุสุกรณ์และพังหลุ่ยร้าง ในปีต่อมา เมื่อขึ้นไปตรวจราชการในจังหวัดภาคเหนืออีก คราวนี้ ทางวัดได้รื้อเอาแผ่นทองจังโกที่หุ้มลงมากองซ้อนไว้ เห็นองค์พระธาตุที่ก่ออิฐก่อปูนสุ่ง มีผู้บอก ว่า สมภารวัด (ซึ่งเป็นเจ้าคณะ จังหวัดน่านด้วย) ตั้งให้รื้อลงมาเพื่อเตรียมปฏิสังขรณ์ ในปีต่อมา ได้ขึ้นไปนมัสการอีก ก็ยังมีได้ซ่อมและไม่เห็นกองแผ่นทองจังโกของเก่า จึงสอบถาม มีชายสูงอายุ ผู้หนึ่ง ซึ่งคงจะมารักษาสิลเป็นประจำ ได้กรุณาเล่าให้ฟังว่า สมภารวัดพระธาตุแช่แห้ง เมื่อขายทอง จังโกเก่าที่รื้อลงมาจากองค์พระธาตุ โดยอ้างว่าจะเอาเงินไปสมทบซื้อแผ่นทองใหม่มาซ่อม แต่แล้วก็ เอาไปขายและสีกเอาเงิน ไปแต่งเมียอยู่ด้วยกันมีลูกชายคนหนึ่งเกิดมาไม่มีหนังหุ้มกายมีแต่เนื้อและมีเนื้อเยื่อบางๆ หุ้ม และมีน้ำเหลืองหรือเลือดจางๆ ซึมออกมา เมื่อวางให้นอนบนเบาะหรือผ้าปูนอน เลือดหรือน้ำเหลืองที่ตัวเด็กก็ติดกรังอยู่กับผ้า เวลาเด็กเคลื่อนไหวก็เจ็บปวดร้องครวญครางนำ สงสารทรมาณกายทรมาณใจพ่อแม่และผู้พบเห็นเป็นอย่างยิ่ง ต้องเอาใบตองกล้วยหรือใบตองตึง สดๆ มาปูให้นอน เรื่องนี้น่าจะเป็นอุทาหรณ์เตือนสติ บางเรื่องแม้ว่าตำรวจจับกุมไม่ได้ แต่ เชื่อว่าเขาจะต้องได้รับผลแห่งกรรมที่ทำไว้ในไม่ช้าอย่างแน่นอน เพราะไม่มีใครหนีพ้นผลแห่ง กรรมได้

ตัวอย่างผลกรรมจากการละเมิดศีลข้อที่ ๓

ในอิติทาสีเถรีคาถา^{๑๔} ได้แสดงถึงกรรมที่ทำให้หย่าร้าง ของพระภิกษุณีรูปหนึ่ง ชื่อ พระ อิติทาสีเถรี ท่านเป็นลูกสาวคนเดียวของเศรษฐีในเมืองอุชเชณี ต่อมาเมื่อโตเป็นสาว ท่านก็ได้ แต่งงานกับลูกชายเศรษฐีในเมืองสาเกต ชีวิตดูน่าจะราบรื่น แต่หาได้ราบรื่นไม่ ทั้งๆที่นางปฏิบัติตัว ดีทุกอย่าง แต่ก็ไม่ใช่เป็นที่พอใจของสามี สามีชอบบอกลึก โดยที่นางไม่ได้ทำผิดอะไรเลย จากนั้นนาง ก็ได้มาแต่งงานกับสามีคนที่ ๒ แต่อยู่กันได้เพียง ๑ เดือน นางก็ถูกสามีขับไล่ออกจากเรือนอีก ใน เมื่อแต่งงานอยู่กับคนที่สามแล้วมีปัญหา บิดาของนางจึงยกนางให้กับขทานผู้เป็นบัณฑิตคน หนึ่ง อยู่กันได้เพียงครึ่งเดือนเท่านั้น สามีคนล่าสุดก็เกิดความเบื่อหน่าย ขอลกลับไปเป็นขทาน ตามเดิม เมื่อชีวิตการครองเรือนของนาง ล้มเหลวโดยสิ้นเชิงเช่นนี้ นางจึงขอพ่อแม่ออกบวช โดย

^{๑๓} ุบายละเอียดใน ชนิด อยู่โพธิ์, อานิสงส์ศีล ๕ บัญญัติสังคม, พิมพ์ครั้งที่ ๓.(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๑๗๐ – ๑๗๒.

^{๑๔} ุบายละเอียดใน พุ. เถรี.(ไทย) ๒๖/๔๐๖-๔๔๕/๖๒๒-๖๒๘.

ให้เหตุผลว่า อยากจะทำกรรมเก่าให้พินาศ และหลังจากที่ท่านออกบวช ได้เพียง ๗ วัน ท่านก็ได้บรรลุวิชา ๓ ระลึกได้ว่าผลที่ได้รับทั้งหมด ล้วนเป็นผลแห่งการคบชู้กับภรรยาของชายอื่น และได้บังคับสามีให้ขับไล่ภรรยาเก่าของเขาไป บาปกรรมนั้นก็ทำได้เสร็จแล้ว

ตัวอย่างผลกรรมจากการละเมิดศีลข้อที่ ๔

ในพระไตรปิฎก^{๑๙} พระพุทธเจ้าตรัสเล่าว่า เป็นกรรมเก่าทำไว้ในหลายชาติในอดีตดังนี้ ในชาติหนึ่ง พระองค์เกิดเป็นนักแสดง ชื่อ "ปุนาลี" ได้กล่าวดู (ใส่ร้าย) พระปัจเจกพระพุทธเจ้าพระนามว่า "สุรภี" ว่าทำผู้หญิงท้อง ตายจากชาตินั้น บาปกรรมส่งผลให้ ไปเกิดอยู่ในนรกนานแสนนาน เสวยทุกข์เวทนาอย่างแสนสาหัส เกิดมาในชาตินี้ แม้จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแล้ว เศษกรรมที่ยังหลงเหลืออยู่ก็ส่งผลให้พระองค์มาถูกนางสุนทริกกล่าวดูว่าพระองค์ได้ร่วมรักกับนางจนตั้งครรภ์

ต่อมาในชาติหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลก พระองค์ได้ทรงกล่าวดูพระเถระชื่อ "นันทะ" พระสาวกองค์หนึ่ง ของพระพุทธเจ้าด้วยเรื่องทำนองเดียวกัน ตายจากชาตินั้น บาปกรรมส่งผลให้ไปเกิดอยู่ในนรกนานนับหมื่นปี เกิดมา ในชาตินี้แม้จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแล้ว เศษกรรมที่ยังหลงเหลืออยู่ก็ส่งผลให้พระองค์ถูก นางจัญจมาณวิกา กล่าวดูว่าพระองค์ได้ร่วมรักกับนางจนนางตั้งครรภ์อีกเช่นกัน

ตัวอย่างผลกรรมจากการละเมิดศีล ๕ ข้อที่ ๕

เป็นผลกรรมที่เกิดในชาติปัจจุบันให้เห็นทันตา^{๒๐} ซึ่งจากโครงการวิจัยของนางศยามล เจริญรัตน์ นักวิจัย สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่องการศึกษาผลกระทบของเหยื่อจากการจับขี้วดยานขณะเมาสุราเพื่อหามาตรการป้องกันแก้ไข ปี ๒๕๔๘: กรณีศึกษาผู้พิการจากอุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ ๑๐๐ กรณี ซึ่งเป็นผู้พิการระดับต่างๆ อายุตั้งแต่ ๑๒-๗๐ ปี โดยมีค่าเฉลี่ยที่ ๓๕ ปี พบว่ากลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนชายได้รับอุบัติเหตุสูงถึงร้อยละ ๖๓ วัยรุ่นชายเมาแล้วขับร้อยละ ๕๔ ถูกคนเมาชนร้อยละ ๒๔ และโดยสารในรถที่คนเมาขับร้อยละ ๒๒ ฉะนั้นวัยรุ่นและเยาวชนชายจึงเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุสูงมาก

^{๑๙} รุรายละเอียดใน พ. อป. (ไทย) ๑๒/๖๗-๗๒/๕๗๕.

^{๒๐} มูลนิธิพัฒนาคนพิการ, กรณีศึกษาผู้พิการจากอุบัติเหตุ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

๒.๑.๔ อานิสงส์ของศีล ๕

อานิสงส์ของการรักษาศีลโดยรวมนั้นก็จะสามารถส่งผลดีให้เกิดความเป็นอยู่ที่สงบเรียบร้อย มีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังพุทธพจน์ ในพระไตรปิฎก^{๒๑} เมื่อครั้งที่พระพุทธเจ้าตรัสเทศนาโปรดอุบาสก อุบาสิกา ชาวตำบลบ้านปาฏลิกาม กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

อานิสงส์ข้อที่ ๑ ย่อมได้โภคทรัพย์ใหญ่หลวงซึ่งมีความไม่ประมาทเป็นเหตุ

อานิสงส์ข้อที่ ๒ กิตติศัพท์อันดีงามย่อมกระฉ่อนไป

อานิสงส์ข้อที่ ๓ เข้าไปหาบริษัทใดๆ เช่น ชักดิยบริษัท พราหมณบริษัท คหบดีบริษัท สมณบริษัท ย่อมเป็นผู้แก่ล้าช้า ไม่เก้อเงินเข้าไปหาบริษัทนั้น ๆ

อานิสงส์ข้อที่ ๔ ย่อมไม่หลงลืมสติ

อานิสงส์ข้อที่ ๕ หลังจากตายแล้ว ย่อมไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก^{๒๒} ได้กล่าวเรื่องอานิสงส์ของศีล ๕ ไว้ว่า

ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๑ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ก็จะทำให้มีพลานามัยแข็งแรงปราศจากโรคภัยอายุยืนยาว ไม่มีศัตรูเบียดเบียนให้ต้องบาดเจ็บไม่มีอุบัติเหตุต่างๆที่จะทำให้บาดเจ็บหรือสิ้นอายุเสียก่อนวัยอันสมควร

ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๒ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมทำให้เกิดในตระกูลที่ร่ำรวย การทำมาหาเลี้ยงชีพมักจะประสบช่องทางที่ดี มั่งมีทรัพย์ ทรัพย์สมบัติไม่วิบัติหายนะไปด้วยภัยต่างๆ เช่น อัคคีภัย वादภัย โจรภัย ฯลฯ

ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๓ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ ก็จะประสบโชคดีในความรัก มักได้พบรักแท้ที่จริงจังจริงจัง ไม่อกหัก มีบุตรธิดา กี่ว่านอนสอนง่าย ไม่คือด้าน ไม่ถูกผู้อื่นหลอกลวงฉ้อคร่ำอนาจารไปทำให้เสียหาย บุตรธิดาย่อมเป็นอภิชาติบุตร ซึ่งจะนำเกียรติยศชื่อเสียงมาสู่วงศ์ตระกูล

ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๔ เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ จะทำให้เป็นผู้ที่มีสุขุมเสียวไพเราะ พุดจามน้ำมีนวลชวนฟัง มีเหตุมีผล ชนิดที่เป็น "พุทธวาจา" มีโวหารปฏิภาณไหวพริบในการเจรจา จะเจรจาความสิ่งใดก็มีผู้เชื่อฟังและเชื่อถือ สามารถว่ากล่าวสั่งสอนบุตรธิดาและศิษย์ให้อยู่ในโอวาทได้ดี

^{๒๑} วิ. ม. (ไทย) ๕/๒๘๕/๕๕.

^{๒๒} สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, วิธีสร้างบุญบารมี, หน้า ๑๕.

ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๕ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ เป็นผู้ที่มีสมองประสาท ปัญญา ความคิดแจ่มใส จะศึกษาเล่าเรียนสิ่งใดก็แตกฉาน และทรงจำได้ง่าย ไม่หลงลืมเพื่อนและเลอะเลือน ไม่เสียสติ วิกลจริต ไม่เป็นโรคสมอง โรคประสาท ไม่ปัญญาทึบ ปัญญาอ่อนหรือปัญญาฉิบ

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก^{๒๓} ยังได้กล่าวอีกว่า อานิสงส์ของศีล ๕ มีดังกล่าวข้างต้น สำหรับศีล ๘ ศีล ๑๐ และศีล ๒๒๗ ก็ย่อมมีอานิสงส์เพิ่มพูนมากยิ่งขึ้น ตามระดับและประเภทของศีลที่รักษา แต่ศีลนั้นแม้จะมีอานิสงส์เพียงไรก็ยังเป็นแต่เพียงการบำเพ็ญบุญบารมีในชั้นกลางๆ ในพระพุทธศาสนาเท่านั้น เพราะเป็นแต่เพียงระบบหรือกติกากิจที่จะรักษากายและวาจาให้สงบ ไม่ก่อให้เกิดทุกข์โทษขึ้นทางกายวาจาเท่านั้น ส่วนทางจิตใจนั้นศีลยังไม่สามารถที่จะควบคุมหรือทำให้สะอาดบริสุทธิ์ได้ ฉะนั้น การรักษาศีลจึงยังได้บุญน้อยกว่าการภาวนา เพราะการภาวนานั้น เป็นการรักษาใจ รักษาจิต และชักพอกจิตให้เบาบางจนหมดกิเลสคือ ความโลภ โกรธ และหลง อันเป็นเครื่องร้อยรัดให้บรรดาสรรพสัตว์ทั้งหลายต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏ การภาวนาจึงเป็นการบำเพ็ญบุญบารมีที่สูงที่สุด ประเสริฐที่สุด ได้บุญมากที่สุด เป็นกรรมอันยิ่งใหญ่ เรียกว่า “มหัศจรรย์กรรม” อันเป็นมหัศจรรย์ที่สุด

วศิน อินทสระ^{๒๔} กล่าวถึงอานิสงส์ของศีลว่า ศีลมีความไม่เคียดร้อนใจเป็นอานิสงส์เย็นกายเย็นใจ เพราะไม่เห็นโทษเครื่องเศร้าหมองใดๆ ของตน เหมือนบุรุษหรือสตรีผู้ได้อาบน้ำชำระร่างกายเรียบร้อยแล้ว บริโภคอาหารประณีตอันเป็นที่พอใจแล้ว ได้นั่งพัก ณ รมัทรไหญ่ริมลำธารอันมีน้ำใสสะอาด เมื่อรักษาศีลดีแล้วย่อมเป็นผู้มีศีลประจำใจ ประจำตน ศีลจะกลับมารักษาร่างเหมือนเราปลูกต้นไม้ รักต้นไม้ รักต้นไม้ รักต้นไม้ รักต้นไม้ เมื่อต้นไม้โตขึ้นย่อมหวานมาร์กษาผู้ปลูกนั่นเอง

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต^{๒๕} ได้กล่าวถึงอานิสงส์ของการรักษาศีล ๕ ไว้ว่า

๑. ทำให้อายุยืน ปราศจากโรคภัยเบียดเบียน

๒. ทรัพย์สมบัติที่อยู่ในความปกครอง มีความปลอดภัยจากโจรผู้ร้ายมาราวิ เบียดเบียน

ทำลาย

^{๒๓} สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, วิธีสร้างบุญบารมี, หน้า ๒๐-๒๒.

^{๒๔} วศิน อินทสระ, พุทธจริยศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมดา, ๒๕๔๕), หน้า ๔๔.

^{๒๕} สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, “ประมวลคำสอนจากคคิธรรมคำสอนขององค์ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต” [ออนไลน์] : www.onab.go.th/index.php?option. [๒ มี.ค.๒๕๕๔].

๓. ระหว่างลูก หลาน สามี ภริยา อยู่ด้วยกันเป็นผาสูก ไม่มีผู้คอยล่วงล้ำล้ำกรายต่าง
ครองกันอยู่ด้วยความเป็นสุข

๔. พุคะอะไร มีผู้เคารพเชื่อถือ คำพูดมีเสน่ห์เป็นที่จับใจไพเราะ ด้วยสัจด้วยศีล

๕. เป็นผู้มีสติปัญญาดีและเฉลียวฉลาด ไม่หลงลืมสติ

ผู้มีศีล เป็นผู้ปลูกและส่งเสริมสุขบนหัวใจคนและสัตว์ทั่วโลก ให้มีแต่ความอบอุ่นไม่
เป็นที่ระแวงสงสัย ผู้ไม่มีศีลเป็นผู้ทำลายหัวใจคนและสัตว์ให้ได้รับความทุกข์เดือดร้อนทุกหย่อม
หญ้า ศีล นั้นอยู่ที่ไหน มีตัวตนเป็นอย่างไร ใครเป็นผู้รักษาแล้วก็รู้ว่า ผู้นั้นเป็นตัวศีล ศีลก็อยู่ที่ตน
นี้ เจตนาเป็นตัวศีล เจตนา คือ จิตใจ คนเราถ้าจิตไม่มี ก็ไม่เรียกว่าตน มีแต่กายจะทำอะไรได้ ร่างกาย
กับจิตต้องอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่อจิตไม่เป็นศีล กายก็ประหลาดไปต่าง ๆ ผู้มีศีลแล้วไม่มีโทษ จะเป็น
ปกติแนบเนียนไม่หวั่นไหว ไม่มีเรื่องหลงหาหลงขอคนที่หา คนที่ขอ ต้องเป็นทุกข์ ขอเท่าไรยิ่งไม่มี
ยิ่งอดอยาก ขากเข็ญยิ่งไม่มี กายกับจิต เราได้มาแล้ว มีอยู่แล้ว ได้จากบิดามารดาพร้อมบริบูรณ์แล้ว
จะทำให้เป็นศีลก็รีบทำ ศีลมีอยู่ที่เรานี้แล้ว รักษาได้ไม่มีกาล ได้ผลไม่มีกาล
ผู้มีศีล ย่อมเป็นผู้องอาจกล้าหาญ ผู้มีศีล ย่อมมีความสุข ผู้จักมั่งคั่งบริบูรณ์ สมบูรณ์ ไม่อด ไม่อยาก
ไม่จน ก็เพราะรักษาศีลได้สมบูรณ์ จิตดวงเดียว เป็นศีลเป็นสมาธิ เป็นปัญญาผู้มีศีลแท้ เป็นผู้หมด
เวรหมดภัย

ในอรรถกถา คัมภีร์ปรมัตถทีปนี^{๒๖} ได้กล่าวถึงผลอานิสงส์จากการปฏิบัติตามศีล ๕
ดังนี้

อานิสงส์จากการปฏิบัติตามศีลข้อ ๑. (เจตนางดเว้นจาก ปาณาติบาต)

๑. เป็นผู้สมบูรณ์ด้วยอวัยวะใหญ่่น้อย	: องคฺปจฺจกฺสมนฺนาคตา
๒. ความถึงพร้อมด้วยส่วนสูงและส่วนกว้าง	: อาโรหฺปริณาทสมฺปตฺติ
๓. ความถึงพร้อมด้วยเขี้ยวไวไวหวพริบ	: ชวนสมฺปตฺติ
๔. ความเป็นผู้มีเท้าตั้งอยู่เหมาะสม	: สุปฺตฺธิฐิตฺปาทตา
๕. ความสวยงาม	: จารฺตฺตา
๖. ความเป็นผู้อ่อนโยน	: มุทุตา
๗. มีความสะอาด	: สุจิตฺตา
๘. มีความกล้าหาญ	: สุรฺตฺตา
๙. ความเป็นผู้มีกำลังมาก	: มหาพลฺตา
๑๐. ความเป็นผู้มีถ้อยคำสละสลวย	: วิสฺฐฺฐวจนฺตา

^{๒๖} พุ.อิตฺติ.อ. (ไทย) ๑/๔/๔๕๖-๔๕๘.

๑๑. เป็นผู้นำรัก นำพอใจ ของสัตว์ทั้งหลาย : สุตตานิ ปิยมนาปตา
 ๑๒.ความเป็นผู้มีบริษัทไม่แตกแยกกัน : อภิขุชปริสตา
 ๑๓.ความเป็นผู้ไม่สะดุ้งหวาดเสียว : อณมฤตา
 ๑๔.ความเป็นผู้อันใครๆกำจัดได้ยาก : ทูปปรังสิยตา
 ๑๕.ความเป็นผู้ไม่ตายด้วยการปองร้อยของผู้อื่น : ปรูปกุกเมน อมรณตา
 ๑๖.ความเป็นผู้มีบริวารมาก : มหาปริวารตา
 ๑๗.ความเป็นผู้มีผิวดังทอง : สุวณฺณตา
 ๑๘.ความเป็นผู้มีทรวดทรงงาม : สุตตณฺฐานตา
 ๑๙.ความเป็นผู้มีอาพาธน้อย : อปฺปาพาธา
 ๒๐.ความเป็นผู้ไม่เศร้าโศก : อโศกตา
 ๒๑.ความเป็นผู้ไม่พลัดพรากจากของรักของชอบใจ : ปิยมนาเปหิ อวิปฺโยคตา
 ๒๒.ความเป็นผู้มีอายุยืน : ทิฆายุตา

อานิสงส์จากการปฏิบัติตามศีลข้อ ๒. (เจตนางดเว้นจาก อทินนาทาน)

๑. ความเป็นผู้มีทรัพย์ : มหาชนนฺธจุตา
 ๒. ความเป็นผู้มีโภคะอนกอนันต์ : อนนฺตโภกตา
 ๓. ความเป็นผู้มีโภคะยั่งยืน : ถิรโภกตา
 ๔. การได้โภกทรัพย์ตามที่ต้องการอย่างลับลับ : อิจฺฉิตานํ โภกา จิปฺปปฏิลาโก
 ๕. การมีโภคะไม่ทั่วไปกับพระราชชา : ราชาทีหิ อสาธาณโภกตา
 ๖. ความเป็นหัวหน้าในที่นั้นๆ : ตตฺถ ตตฺถ เชฏฺฐกภาโว
 ๗. ความเป็นผู้ไม่รู้จักคำว่าไม่มี : นตฺถิกาวสฺส อชานนตา
 ๘. มีความเป็นอยู่อย่างสบาย : สุขวิหารตา

อานิสงส์จากการปฏิบัติตามศีลข้อ ๓. (เจตนางดเว้นจาก กามสุมิฉฉาจาร)

๑. ความเป็นผู้ปราศจากข้าศึก : วิคตปฺจุตฺถิกตา
 ๒. ความเป็นที่รักเป็นที่พอใจ ของสรรพสัตว์ : สพฺพสฺตฺตานิ ปิยมนาปตา
 ๓. ความเป็นผู้มีปกติได้ของต่างๆ เช่น ข้าว น้ำ ฝ้าย และวัตถุเครื่องปกปิด : อนฺนปानวตฺถจฺจาทนาทีนํ ลากิตา
 ๔. การนอนหลับสบาย : สุขสุปนตา

๕. การตื่นขึ้นมาสบาย : สุขปฏิบัติพุจฉนตา
๖. การพ้นจากภัยในอบาย : อปายภยวิโมกฺโข
๗. ความไม่ควรถูกแกการเกิดเป็นหญิง
เป็นกะเทย : อิตถีกาวานปุสกภวานํ อภพฺพตา
๘. ความเป็นผู้ไม่โกรธ : อกุโชนตา
๙. ความเป็นผู้มีปกติทำจริง : สจฺจการิตา
๑๐. ความเป็นผู้ไม่เก้อเงิน : อมงฺกภูตตา
๑๑. ความเป็นผู้มีความสุข
ด้วยการรับเชิญ : อาราชนสุขตา
๑๒. ความเป็นผู้มีอินทรีย์บริบูรณ์ : ปริปฺนุณฺณิฑฺฐิตา
๑๓. ความเป็นผู้ปราศจากความระแวง : นิราสฺงกตา
๑๔. ความเป็นผู้มีความขวนขวายน้อย : อปฺโปสฺสูกุกตา
๑๕. ความเป็นผู้อยู่อย่างมีความสุข : สุขวิหารตา
๑๖. ความเป็นผู้ไม่มีภัยจากที่ไหนๆ : อกุโถภยตา
๑๗. ความเป็นผู้ไม่มีการพลัดพรากจากของรัก : ปิยวิปฺปโยคาภาโว

อานิสงส์จากการปฏิบัติตามศีลข้อ ๔. (เจตนางดเว้นจาก มุสาวาท)

๑. ความเป็นผู้มีอินทรีย์ผ่องใส : วิปฺปสนฺนินฺฑิตา
๒. ความเป็นผู้มีปกติพูดด้วยคำสละสลวย : วิสฺฐฐมฺมฐฺรภาณิตา
๓. ความเป็นผู้มีฟันเรียบเสมอกิ่งขาว ทั้งสะอาด : สมสิตฺตสุทฺททนต์ตา
๔. ความเป็นผู้ไม่อ้วนจนเกินไป : นาติถูลตา
๕. ความเป็นผู้ไม่ผอมจนเกินไป : นาติกีสตา
๖. ความเป็นผู้ไม่ดำเกินไป : นาตริสฺสตา
๗. ความเป็นผู้ไม่สูงเกินไป : นาติทิมฺมตา
๘. ความเป็นผู้มีสัมผัสเป็นสุข : สุขสมฺมุสฺสตา
๙. ความเป็นผู้มีกลิ่นปากหอมเหมือนดอกอุบล : อุปฺปคณฺฐมุขตา
๑๐. ความเป็นผู้มีบริษัทธิงตั้งอยู่ในโอวาท : สฺสฺสฺสูกปฺริสตา
๑๑. ความเป็นผู้มีวาจาเชื่อถือได้ : อาเทยฺยวจนตา
๑๒. ความเป็นผู้มีลิ้น อ่อน แดงและ
บางเหมือนกลีบดอกอุบล : กมฺลทลสฺสทิสฺมฺมูโลหิตนยฺชิวฺหตา

๑๓. ความเป็นผู้ไม่หาคู่ : อลีนตา
 ๑๔. ความเป็นผู้ไม่ฟุ้งซ่าน : อนุทตตา

อานิสงส์จากการปฏิบัติตามศีลข้อ ๕. (เจตนาวงวนจาก สุราเมรยมัชชະ)

๑. ความเป็นผู้ไม่ประมาทในกิจและ
 กรณียกิจ ทั้งที่เป็นอดีต อนาคต
 และปัจจุบัน : อตีตนาคตปจฺจุปฺปนเนสฺสุ
 กิจจกรณียเอสฺ อุปฺปมาทตา
๒. ความเป็นผู้มีญาณ
 ในกิจการควรทำที่เกิดขึ้น : ปฏิภาณวุนตตา
๓. ความเป็นผู้มีสติปรากฏอยู่ทุกเมื่อ : สทา อุปฺภูตฺตสตีตตา
๔. ความเป็นผู้มีปัญญา เกิดขึ้นทุก-
 สถาน ในเมื่อมีกิจและกรณียกิจเกิดขึ้น : อุปฺปปนเนสฺสุ กิจจกรณียเอสฺ
 สพฺพภูฏานุปฺตติกปฏิภาณวุนตตา
๕. ความเป็นผู้ไม่เกียจคร้าน : อนลสตา
๖. ความเป็นผู้ไม่โง่เขลา : อชพตา
๗. ความเป็นผู้ไม่บ้าใบ้ : อมูคตา
๘. ความเป็นผู้ไม่หวาดสะดุ้ง : อจฺจนฺมุกิตตา
๙. ความเป็นผู้ไม่มีการแข่งดี : อसारมุกตา
๑๐. ความเป็นผู้ไม่มีความริษยา : อนิสฺสุกิตตา
๑๑. ความเป็นผู้ไม่ตระหนี่ : อมจฺจริตตา
๑๒. ความเป็นผู้มีปกติกล่าวคำสัตย์ : สจฺจวาทิตตา
๑๓. ความเป็นผู้มีปกติไม่พูดส่อเสียด
 ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพื่อเจ้า : อปีสุณ อพฺรฺส อสมฺมุขปฺปลาปวาทิตตา
๑๔. ความเป็นคนกตัญญู : กตณฺณตตา
๑๕. ความเป็นคนกตเวทิตา : กตเวทิตตา
๑๖. ความเป็นผู้มีโภคะ : โภควุนตตา
๑๗. ความเป็นผู้มีศีล : สีสฺวานตตา
๑๘. ความเป็นผู้ซื่อตรง : อฺชฺชุกตา
๑๙. ความเป็นผู้ไม่โกรธ : อกฺโกธนตตา
๒๐. ความเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยหิริและ
 โอตตัปปะ : หิริทตฺตปฺปสฺสมฺปนฺนตตา

๒๑. ความเป็นผู้มีความเห็นตรง : อุชุกิฏฐิตา
 ๒๒. ความเป็นผู้มีใจใหญ่ : มหุตตตา
 ๒๓. ความเป็นผู้ฉลาด : ปณฺหิตตา
 ๒๔. ความเป็นผู้ฉลาดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ : อตถานตถกฺกสฺสตา
 และสิ่งมิใช่ประโยชน์

เพียงตั้งใจรักษาศีลแต่ข้อเดียว ยังได้รับอานิสงส์มาก ถ้าตั้งใจรักษาทั้ง ๕ ข้อ จะมีอานิสงส์อย่างมาก ดังมีเรื่องเล่าถึงอานิสงส์ของศีล ๕ ไว้ในพระคัมภีร์ต่างๆ มากมาย ขอนำมาเล่าแต่บางเรื่องพอเป็นอุทาหรณ์ดังต่อไปนี้

ในคัมภีร์ วิมานวัตถุ^{๒๖} มีเรื่องเล่าถึงผู้รักษาศีล ๕ ไปเกิดในสวรรค์เทวโลก ดังนี้
 ตัวอย่างที่ ๑ เรื่องสตรีผู้รักษาศีล ๕ ในครั้งพุทธกาล มีอุบาสิกาผู้หนึ่งในพระนครสาวัตถี มีความกักตื้อต่อสามี มีศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย รักษาศีล ๕ โดยบริสุทธิ์ และถวายทานตามสมควรแก่ทรัพย์สมบัติ ครั้นตายลงก็ไปบังเกิดในภพสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ท่านมหาโมคคัลลานะเถระ พระอัครมหาสาวกผู้มีฤทธิ์ ได้จาริกสอบถามไปในเทวโลก เช่นเคยปฏิบัติมา และท่านได้ไปยังวิมานนั้น เทพธิดาเจ้าของวิมานก็ออกมาถวายนมัสการพระเถระจึงได้ถาม ท่านทำบุญอะไรไว้ ท่านจึงมี อานุภาพรุ่งเรืองอย่างนี้ และด้วยบุญอะไร ผิวพรรณของท่านจึงสว่างไสวไปทั่วทุกทิศ เมื่อท่านพระโมคคัลลานะเถระถามแล้ว เทพธิดานั้นก็ดีใจที่มีผู้ถาม จึงพยากรณ์ปัญหาถวายว่าเมื่อดิฉันเป็นมนุษย์ อยู่ในหมู่มนุษย์ทั้งหลาย ดิฉันเป็นอุบาสิกาของพระบรมศาสดามีจักขุ ดิฉันงดเว้นจากปาณาติบาต เว้นขาดจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ในโลก ไม่ดื่มน้ำเมา อีกทั้งไม่พูดเท็จ ยืนคือนั่งด้วยสามีของตน เป็นผู้มีจิตใจเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ได้ถวายทานคือ ข้าวและน้ำ อย่างไพบูลย์ ด้วยความเคารพ

อีกตัวอย่างหนึ่ง เป็นเรื่องของบรุษผู้รักษาศีล ๕ เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จอยู่ ณ พระวิหารเวฬุวัน ใกล้พระนครราชคฤห์ สมัยนั้น ในพระนครราชคฤห์ มีอุบาสกผู้หนึ่งเป็นคนมีศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ตั้งอยู่ในศีล ๕ และสมาทานอุโบสถศีลในวันอุโบสถ ก่อนอาหารเช้าก็ถวายทานแก่พระภิกษุทั้งหลายตามสมควรแก่สมบัติของตน ครั้งรับประทานอาหารแล้ว ก็นุ่งผ้าที่สะอาด ห่มผ้าสะอาด ตกตอนบ่าย ก็ให้คนรับใช้ถือปานะ ๘ อย่าง ตามไปยังพระวิหาร แล้วถวายปานะแก่พระภิกษุสงฆ์ แล้วเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าและฟังธรรม อุบาสกนั้นสร้างสมสุจริตทางทานและศีลเป็นอันมากดังกล่าวนี้นี้ ด้วยความเคารพ ครั้นจุติจากโลกนี้ ก็ขึ้นไปเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ด้วยบุญญาภพของอุบาสกนั้น มีช้างทิพขนาดใหญ่ เผือกฟองทั่วทั้งตัว เกิดขึ้นเป็น

^{๒๖} พุ.วิ.(ไทย) ๒๖/๑๗-๑๘,๑๐๔-๑๐๕.

พาหนะ เทวบุตรก็ขึ้นขี่ช้างนั้น ห้อมล้อมด้วยบริวารเป็นอันมาก ไปเที่ยวเล่นอุทยานเป็นครั้งเป็นคราว ด้วยทิพยานุภาพอันยิ่งใหญ่ ครั้นกาลวันหนึ่ง ณ ราตรีกาลเที่ยงคืน เมื่อรำลึกได้ด้วยความคิดถึงมาดึกเดือน เทวบุตรนั้นจึงขึ้นขี่ช้าง พร้อมด้วยบริวารหมู่ใหญ่ แล้วลงจากเทวโลกเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ท่านพระวังคิสะเถระ ยืนเฝ้าอยู่ใกล้ๆ พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้กราบทูลขออนุญาตพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วถามเทวบุตรนั้นว่า “ท่านขี่ช้างตัวใหญ่ เป็นช้างชั้นเยี่ยมยอด เพื่อกันทั้งตัว มีหมู่บริวารห้อมล้อม ออกจากวนอุทยานมีรัศมีส่องสว่างไปทั่วทุกทิศประจุดวงดาวประกายพริ้ว ผิวพรรณของท่านสดใสเช่นนี้ ท่านเป็นมนุษย์ ท่านได้ทำบุญอะไรไว้ ท่านจึงมีอานุภาพรุ่งเรืองอย่างนี้และด้วยบุญอะไร ผิวพรรณของท่านจึงสว่างใสไปทั่วทุกทิศ เทวบุตรนั้นจึงพยากรณ์ปัญหาถวายว่า “เมื่อข้าพเจ้าเป็นมนุษย์ ข้าพเจ้าเป็นอุบาสกของพระบรมศาสดาผู้มีพระจักขุ ข้าพเจ้าจึงเว้นจากการทำสัตว์มีชีวิตให้ตกลงไป งดขาดจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ ไม่ดื่มน้ำเมา ไม่กล่าวคำเท็จ และยินดีอยู่ด้วยภรรยาของตน ข้าพเจ้าเป็นผู้มีจิตใจเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ได้ถวายทาน คือ ข้าวและน้ำ อย่างไพบูลย์ ด้วยความเคารพ ผิวพรรณของข้าพเจ้าสดใสเช่นนี้ สำเร็จ ณ ที่นี้ ด้วยกรรมนั้น โภคะทั้งหลายอันเป็นที่รักของใจทุกสิ่งทุกอย่าง เกิดขึ้นแก่ข้าพเจ้าด้วยกรรมนั้น

รวมความว่า รักษาศีลให้ดีในเบื้องต้นเสียอย่างหนึ่งแล้ว คุณธรรมความดีในเบื้องสูง จะเกิดขึ้นสืบเนื่องติดตามมาเอง (ศีลมีประโยชน์และอานิสงส์สืบเนื่องโดยลำดับขั้นตอน) ดังจะเห็นได้จากพระพุทธรูปปางตรัสไว้แก่ท่านพระอานนท์เถระดังต่อไปนี้

ดูก่อนอานนท์ ศีลทั้งหลายที่เป็นกุศล

๑. มี ความไม่เดือดร้อน เป็นประโยชน์ เป็นอานิสงส์ความไม่เดือดร้อน
๒. มี ปราโมช (ความชื่นบาน) เป็นประโยชน์ เป็นอานิสงส์ประโยชน์
๓. มี ปิติ (ความอิ่มเอิบ) เป็นประโยชน์ เป็นอานิสงส์ปิติ
๔. มี ปัสสัทธิ (ความสงบ) เป็นประโยชน์ เป็นอานิสงส์ปัสสัทธิ
๕. มี สุข (ความสุข) เป็นประโยชน์ เป็นอานิสงส์สุข
๖. มี สมภาติ (ความตั้งใจมั่น) เป็นประโยชน์ เป็นอานิสงส์สมภาติ
๗. มี ยถากุตะญาณทัสสนะ (ความรู้ความเห็นตามความเป็นจริง) ได้แก่ ตรุณะวิปัสสนา เป็นประโยชน์ เป็นอานิสงส์ยถากุตะญาณทัสสนะ
๘. มี นิพพิทา (ความเบื่อหน่าย) ได้แก่ พลละวิปัสสนา และวิราคะ (ความปราศจากกำหนด) ได้แก่ อริยมรรค เป็นประโยชน์ เป็นอานิสงส์นิพพิทาและวิราคะ

๕. มี **วิมุตติ** (ความหลุดพ้น) ได้แก่ **อริยมผล** (อรหัตตผล) และ **ญาณทัสสนะ** (ความรู้ความเห็น) ได้แก่ **ปัจจุเวกขณะญาณ** เป็นประโยชน์ เป็นอานิสงส์
 คู่ก่อนอานนท์ ศิลทั้งหลายที่เป็นกุศล ย่อมบริบูรณ์เพื่อความเป็นพระอรหันต์ ด้วย
 ประการฉะนี้แล^{๒๘}

๒.๒ หลักการเกี่ยวกับองค์ประกอบของศีล ๕

เมื่อครั้งพุทธกาลหรือหลังพุทธกาลไม่นาน สังคมไม่มีความซับซ้อน เป็นแบบสังคมเกษตรกรรม สามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางศีลธรรมที่เป็นความคิดอย่างตรงไปตรงมาเท่านั้น ในยุคต่อมาเมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป ปัญหาการถกเถียงกันเกี่ยวกับว่าพฤติกรรมอย่างไรผิดหรือไม่ผิดศีล ๕ หรือถ้าบอกว่าผิดหรือไม่ผิดมีหลักอะไรเป็นเกณฑ์ตัดสิน ปัญหาในลักษณะนี้คงจะหาเหตุผลมาอธิบายให้เป็นที่ยุติได้ยากพอสมควร พระอรุณเถรเถรผู้แต่งคัมภีร์อธิบายข้อความในพระไตรปิฎก ได้ประมวลหลักเกณฑ์บางอย่างไว้สำหรับกำหนดว่าการกระทำแค่ไหนเพียงใดจึงจะถือว่าเป็นการละเมิดศีลแต่ละข้อ เป็นการให้ความสะดวกแก่ผู้รักษาศีล โดยจัดวางเป็นองค์ประกอบของการละเมิด เรียกว่าง่าย ๆ ว่าองค์ บุคคลจะถือว่าละเมิดศีล ต่อเมื่อกระทำครบองค์ทั้งหมดของการละเมิด ดังนี้^{๒๙}

๑) **ปณตฺติบาต** มีองค์ ๕ คือ (ก) สัตว์มีชีวิต (ข) รู้ยู่สัตว์มีชีวิต (ค) มีจิตคิดจะฆ่า (ง) มีความพยายามในการฆ่า (จ) สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น

๒) **อทินนาทาน** มีองค์ ๕ คือ (ก) ของผู้อื่นหวงแหน (ข) รู้ยู่ว่าเขาหวงแหน (ค) มีจิตคิดจะลัก (ง) มีความพยายามลัก (จ) ลักของได้ด้วยความพยายามนั้น

๓) **กามสุมิจณาจาร** มีองค์ ๔ คือ (ก) สตรีหรือนุรุษที่ไม่ควรละเมิด (ข) จิตคิดจะเสพ (ค) มีความพยายามในการเสพ (ง) ยังมรรค คือ อวัยวะสืบพันธุ์ให้ถึงกัน

๔) **มุสาวาท** มีองค์ ๔ คือ (ก) เรื่องไม่จริง (ข) จิตคิดจะกล่าวให้คลาดเคลื่อน (ค) มีความพยายามเกิดจากจิตที่คิดจะกล่าวให้คลาดเคลื่อนนั้น (ง) ผู้อื่นเข้าใจความที่พูดนั้น

๕) **สุราเมรยมัชชขปมาทัฏฐาน** มีองค์ ๕ คือ (ก) สิ่งนั้นเป็นของเมา (ข) จิตใคร่จะดื่ม (ค) มีความพยายามเกิดจากจิตที่ใคร่จะดื่ม (ง) กลืนให้ล้วงลำคอกลงไป

^{๒๘} ดูรายละเอียดใน อภ. ทสก. (ไทย) ๒๔/๑/๒-๓.

^{๒๙} อ้างใน พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **พุทธธรรม**, หน้า ๗๗๒ - ๗๗๓.

นอกจากแสดงเกณฑ์สำหรับตัดสินว่าผิดหรือไม่ผิดศีลแล้ว ยังได้แสดงเกณฑ์ตัดสินในแง่ของการผิดศีลที่มีโทษมากและโทษน้อยด้วย โดยวางเกณฑ์การตัดสินไว้ดังนี้

(๑) **คุณ :** ชำสัตว์มีคุณมาก ก็มีโทษมาก ชำสัตว์มีคุณน้อยหรือไม่มีคุณ ก็มีโทษน้อย เช่น ชำพระอรหันต์มีโทษมากกว่าฆ่าปลูชน ชำสัตว์ช่วยงานมีโทษมากกว่าฆ่าสัตว์ร้าย

(๒) **ขนาดกาย :** สำหรับสัตว์จำพวกดิรัจฉานทั่วไปที่ไม่มีคุณเหมือนกัน ชำสัตว์ใหญ่ก็มีโทษมาก ชำสัตว์เล็กมีโทษน้อย

(๓) **ความพยายาม :** ถ้ามีความพยายามในการฆ่ามากก็มีโทษมาก ถ้ามีความพยายามในการฆ่าน้อยก็มีโทษน้อย

(๔) **กิเลสหรือเจตนา :** ถ้ากิเลสหรือเจตนาแรงก็มีโทษมาก ถ้ากิเลสหรือเจตนาอ่อนก็มีโทษน้อย เช่น ชำสัตว์ด้วยโทสะหรือจงใจเกลียดชังมีโทษมากกว่าฆ่าด้วยป้องกันตัว

แม้ในศีลข้ออื่นๆ ก็กล่าวถึงการละเมิดที่มีโทษมากหรือโทษน้อยไว้แนวเดียวกัน เช่น อทินนาทานมีโทษมากหรือน้อยตามคุณค่าของสิ่งของ คุณความดีของเจ้าของ และความพยายามในการลัก กามสุมิฉลาจาร มีโทษมากหรือน้อยตามคุณความดีของคนที่ถูกละเมิด ความแรงของกิเลสและความเพียรพยายาม มุสาวาทมีโทษมากหรือน้อย แล้วแต่ประโยชน์ที่จะถูกตัดรอนเป็นเรื่องใหญ่หรือเรื่องเล็กน้อย และแล้วแต่ผู้พูด เช่น คุหัทธังจะไม่ให้ของของตน พูดไปว่าไม่มี ก็ยังมีโทษน้อย ถ้าเป็นพยานเท็จมีโทษมาก สำหรับบรรพชิตพูดเล่นมีโทษน้อย จงใจบอกของที่ไม่เคยเห็นว่าเห็น มีโทษมาก สำหรับการดื่มของเมา มีโทษมากน้อยตามอกุศลจิตหรือกิเลสในการที่จะดื่ม ตามปริมาณที่ดื่ม และตามผลที่จะก่อให้เกิดการกระทำผิดพลาดชั่วร้าย

พระมหาสมบูรณ วฑฺฒติโก^{๓๐} มองว่าหลักศีล ๕ ที่พระพุทธเจ้าทรงวางไว้ก่อนข้างจะมีความยืดหยุ่นและมีความหมายกว้างกว่าการตีความของพระอรรถกถาจารย์ โดยเฉพาะถ้ามองในแง่ของการสร้างจิตสำนึกหรือความรู้แบบเอาใจเขามาใส่ใจเรา ถือว่าเป็นจิตสำนึกที่ตระหนักรู้และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ดังข้อความตอนท้ายของพุทธพจน์ว่า “ อริยสาวกนั้นพิจารณาเห็นอย่างนี้แล้ว เป็นผู้เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์เองด้วย ชักชวนผู้อื่นให้งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ด้วย กล่าวสรรเสริญการงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ด้วย” (ในศีลข้ออื่น ๆ ก็มีข้อความอย่างเดียวกันนี้) ผู้เขียนมองว่า พุทธพจน์นี้ค่อนข้างจะสอดคล้องกับการตีความศีล ๕ แนวใหม่ของพระดิช นัทธันท์ และสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบสากล (universal responsibility) และจิตสำนึกที่หวังประโยชน์เพื่อผู้อื่น (altruistic mind) ขององค์ทะเล ลามะ ด้วย อย่างไรก็ตาม การตีความของ

^{๓๐} พระมหาสมบูรณ วฑฺฒติโก, “พระพุทธศาสนาเพื่อสังคม”, [ออนไลน์]

พระอรธกถาจารย์ในยุคหลังพุทธกาลที่เน้นการสร้าง กฎเกณฑ์ที่รอบคอบรัดกุม แม้จะมี ประโยชน์ในแง่ที่ให้ความสะดวกในการวินิจฉัยหรือชี้ชัดลงไปว่าพฤติกรรมนั้น ๆ เข้าข่ายผิดศีล หรือไม่ผิด แต่ในขณะที่เดียวกันกฎเกณฑ์เหล่านี้ก็มีส่วนทำให้ศีลแต่ละข้อมีลักษณะหยุดนิ่งตายตัว และมีขอบเขตคับแคบลงจนกลายเป็นเรื่องของพฤติกรรมส่วนตัวของแต่ละบุคคล และเกณฑ์ สำหรับวินัยการละเมิดศีลแต่ละข้อก็มุ่งการตัดสินพฤติกรรมทางศีลธรรมที่บุคคลหนึ่ง ๆ กระทำ ขึ้นเท่านั้น บางครั้งการรักษาศีลก็กลายเป็นเพียงการเฝ้าระวังพฤติกรรมของใครของมันไม่ให้เข้า ข่ายการผิดศีลตามเกณฑ์ที่ตั้งเอาไว้เหมือนกับการระวังตนไม่ให้ผิดกฎหมายบ้านเมือง ซึ่งการรักษาศีลแบบนี้อาจจะไม่ได้มาจากจิตสำนึกที่มองกว้างออกไปถึงประโยชน์ที่สังคมจะได้รับก็ได้ ใน ที่สุดจิตสำนึกหรือเจตนารมณ์อันกว้างขวางที่อยู่เบื้องหลังการรักษาศีล ๕ ที่พระพุทธเจ้าแสดงไว้ก็ หมดความสำคัญลง

องค์ประกอบของศีล ๕

ศีลข้อที่ ๑. ปาณาติปาตา เวรมณี เจตนาจเว้นจากการฆ่าสัตว์ด้วยตนเองและใช้ให้คนอื่นฆ่า

ปาณาติบาต เป็นคำในภาษาบาลี แปลตามรูปศัพท์ว่า “ การทำสัตว์มีชีวิตให้ตกลงไป ” แม้แปลออกมาเป็นคำไทยแล้ว จะเข้าใจยากสักหน่อย ในคัมภีร์มังคลัตถที่ปนี^{๓๓} คำขยายความ แปลได้ดังนี้ “วรกเจตนา (เจตนาผู้ฆ่า) ของบุคคลผู้มีความสำคัญในสัตว์มีชีวิตว่าสัตว์มีชีวิต อันยัง ความพยายามเป็นเหตุเข้าไปตัดชีวิตินทรีย์ให้ตั้งขึ้น เป็นไปทางกายทวาร และวจิตวาร ทวารใดทวาร หนึ่ง ชื่อว่าปาณาติบาต” พุคง่าย ๆ ก็ว่า ทั้งรู้ยู่ว่าสัตว์มีชีวิตก็ตั้งใจฆ่าสัตว์มีชีวิตนั้นด้วยลงมือทำ เอง หรือออกปากหรือจ้างวานผู้อื่นด้วยวาจา

ที่กำหนดว่า “สัตว์มีชีวิต” เพราะมุ่งหมายว่า สัตว์ไม่มีชีวิตหรือสัตว์ที่ตายแล้ว ผู้ใดไปทำ การฆ่า ก็ไม่ถือว่าเป็นปาณาติบาต คือไม่เป็นการทำสัตว์มีชีวิตให้ตกลงไป

“ปาณาติบาต” กำหนดความพยายามที่เรียกว่า ปะ โยคะ คือ ความพยายามในการทำ ปาณาติบาตไว้ ๖ อย่างคือ

๑. สาทถิกะปะ โยคะ คือ ความพยายามลงมือทำด้วยตนเอง หมายถึง ความพยายามลง มือฆ่าคนหรือสัตว์มีชีวิตด้วยตนเอง นับเป็น กายทวาร คือ พยายามด้วยตนเอง เช่น ฆ่าชดกลอง ฆ่า ทิ้งน้ำทิ้งคลอง และฆ่าทิ้งร่องคู ฆ่าล้าง โครต ฆ่าล้างแค้น ยิ่งฆ่าล่าสัตว์ ฆ่าข่มขืนหรือข่มขืนแล้วฆ่า (ข้อหลังนี้ผิดทั้งปาณาติบาตและกามะสุมิจณาจาร)

^{๓๓} มงคล. (ไทย) ๒/๒๐๐/๕๔-๕๕.

๒. อาณัติกะปะโยคะ คือ ความพยายาม โดยบังคับใช้คนอื่นทำ หมายถึง ความพยายามด้วยวิธีการ เช่น พุดจาจ่างวาน สั่งการ ใช้บังคับให้คนอื่นฆ่าคน หรือฆ่าสัตว์มีชีวิต เช่น หัวหน้าหน่วยกล้าตาย สั่งลูกน้องไปทำการ

๓. นิสัสกียะปะโยคะ คือ ความพยายามโดยการปล่อยหรือส่งเครื่องประหาร หมายถึง ความพยายามปล่อยหรือส่งอาวุธ หรือเครื่องประหาร ไปทำลายชีวิตของคนและสัตว์ เช่น พุ่งหอกยิงธนูหน้าไม้ ขวางมีด ยิงปืน ขวางระเบิดขวด ระเบิดพลาสติก ระเบิดสังหาร ส่งจรวด ยิงขีปนาวุธปล่อยหรือทิ้งระเบิดปรมาณู ส่งระเบิดทางไปรษณีย์

๔. ถาวระปะโยคะ คือ ความพยายามโดยการปล่อยหรือส่งเครื่องประหาร หมายถึง ความพยายามทำเครื่องประหารขึ้นทำลายชีวิตคนและสัตว์เป็นการถาวร เช่น ชุดหลุมพรางให้คนหรือสัตว์ตกลงไปตาย ปักขวากหนาม วางกับระเบิด ทำหรือสร้างอาวุธสำหรับประหารด้วยจงใจมาให้ตาม เช่น มีด หอก แล่นหลาว ธนูหน้าไม้ ปืน เครื่องระเบิด จรวด และติดตั้งขีปนาวุธ

๕. วิชชามะโยคะ คือ ความพยายามในการใช้วิชาอาคมเวทย์มนตร์คาถา หมายถึง ความพยายามทำคนหรือสัตว์มีชีวิตให้ตาย ด้วยวิชาอาคมเวทย์มนตร์คาถา ตามทางไสยศาสตร์

๖. อิทิมะโยคะ คือ ความพยายามในการใช้อิทธิฤทธิ์ หมายถึง ความพยายามฆ่าคนหรือสัตว์มีชีวิตให้ตาย ด้วยอิทธิฤทธิ์^{๓๒}

องค์ประกอบในการทำปาณาติบาต

หลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยว่า การฆ่าคนหรือสัตว์มีชีวิต จะถือเป็นปาณาติบาต หรือไม่ หรือผิดศีล ๕ ข้อที่ ๑หรือไม่ ต่อเมื่อวินิจฉัยได้ว่า การกระทำของผู้นั้นประกอบด้วย องค์ ๕ หรือ สัมภาระ ๕ คือ

๑. ปาโณ คนหรือสัตว์นั้นมีชีวิต

๒. ปาณะสัญญิตา (ผู้ฆ่า) รู้ยู่ว่าคนหรือสัตว์นั้นมีชีวิต

๓. วัระกะจิตตั้ง มีจิตคิดจะฆ่า

๔. อุปักกะโม ความพยายามที่จะฆ่า

๕. เตน มรณัง คนหรือสัตว์มีชีวิตตายด้วยความพยายามนั้น

ถ้าขาดองค์ใดองค์หนึ่ง หรือ สัมภาระใดสัมภาระหนึ่งขาดไป ไม่ครบ ๕ การกระทำนั้นก็ไม่ถือว่าเป็นปาณาติบาต^{๓๓}

^{๓๒} ธนิต อยู่โพธิ์, อาณิสงส์ศีล ๕ บัญญัติสังคม, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๓๕-๓๗.

^{๓๓} พุ.อิติ.อ. (ไทย) ๔๕/๔๔๕.

เกณฑ์การพิจารณาโทษของการทำปาณาติบาต^{๓๔} จะมีโทษมากหรือโทษน้อย มีเกณฑ์
ดังนี้

๑. กำหนดด้วยขนาดกาย สัตว์ใหญ่ หรือเล็กที่ถูกฆ่า
๒. กำหนดด้วยคุณ สัตว์มีคุณมาก หรือมีคุณน้อย
๓. กำหนดด้วยเจตนาในการฆ่ารุนแรงเพียงใดมีโทษมากมีโทษน้อย มีโทษ โทษน้อย
๔. กำหนดด้วยประโยชน์ ความพยายามในการฆ่ารุนแรงเพียงใด การฆ่าสัตว์ใหญ่มีโทษมากกว่าสัตว์เล็ก ฆ่าสัตว์มีคุณมีโทษมากกว่าสัตว์ไม่มีคุณ ฆ่าบุคคลมีคุณ เช่น พระภิกษุสงฆ์ พระมหากษัตริย์ บิดามารดา ครูอาจารย์มีโทษมากกว่าคนธรรมดาสามัญ การฆ่าเองหรือใช้ให้คนอื่นฆ่าก็ผิดศีลเท่ากัน ส่วนบาปนั้น คนใช้ให้ทำอาชญาปมากกว่าคนทำ แต่เรื่องนี้ต้องพิจารณาเป็นรายๆ ไป^{๓๕}

ความมุ่งหมายของศีลข้อที่ ๑ ปาณาติบาต ก็เพื่อเป็นเครื่องรักษาอวัยวะและชีวิตของสรรพสัตว์ มิให้เบียดเบียนกันและกัน เพื่อให้มนุษย์คลายความเหี้ยมโหด มีเมตตากรุณาเอื้อเพื่อแผ่ต่อกัน เห็นชีวิตผู้อื่นมีคุณค่าเท่าเทียมกับชีวิตตน มุ่งคุ้มครองป้องกันชีวิต ขอบเขตของสิกขาบทข้อนี้มีทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งผู้รักษาศีลจะต้องละเว้นคือ^{๓๖}

๑. การฆ่า คือ การทำให้สัตว์ตายด้วยตนเอง ใช้ผู้อื่นหรือร่วมกันทำ
๒. การทำร้ายร่างกาย คือ การทำให้ได้รับบาดเจ็บด้วยตนเอง ใช้ผู้อื่นหรือร่วมกัน เช่น ทำให้พิการ ทำให้เสียโฉม ทำให้เจ็บลำบาก เป็นต้น
๓. การทรมาน คือ การประพฤดิเหี้ยมโหดต่อสัตว์ โดยไม่มีความปรานี ทำให้สัตว์ได้รับความลำบาก มี ๕ ประเภท คือ

๓.๑) การใช้ ได้แก่ ใช้สัตว์พาหนะสำหรับข่มขี่ เหยียบ ลาก เข็น โดยไม่มีความปรานีปล่อยให้ลำบาก ชูบผอม ให้ทำงานเกินกำลัง ไม่ให้หยุดพักผ่อน ใช้งานตลอดวัน

๓.๒) กักขัง ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ไว้ในกรง ผูกไว้ในที่คับแคบหรือผูกให้แน่น จนเปลี่ยนอิริยาบถไม่ได้

^{๓๔} มงกค. (ไทย) ๒/๒๐๐/๕๕-๕๗. , พุ.อิติ.อ. (ไทย) ๔๕/๔๔๔.

^{๓๕} ผศ. ชัยวัฒน์ อัดพัฒน, **หลักพุทธศาสนา**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอส.เอ็ม.เอ็ม. จำกัด, ๒๕๒๓), หน้า ๕๒-๕๓.

^{๓๖} ปิ่น มุกกันต์, **คำบรรยายพุทธศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๐๕), หน้า ๑๘๕-๑๘๖.

๓.๓) นำไป ได้แก่ การผูกมัดสัตว์และนำไป หิวหามหรือลากไป โดยเอาศีรษะลง เอาเท้าขึ้น เช่น เป็ด ไก่ สุกร หรือ เอาปลาขึงข้อง ปล่อยให้ทับยึดเหยียดกัน กระเสือกกระสนคืนร่น รอนกว่าจะตาย

๓.๔) เล่นสนุก ได้แก่ การเอาสัตว์มาเล่นเพื่อความสนุก เช่น เอาประทัดผูกหางสุนัข แล้วเอาไฟจุด เอาก้อนหินขว้างนก หักขาสัตว์ เช่น ต๊กแตน จิ้งหรีด เป็นต้น

๓.๕) ผจญสัตว์ ได้แก่ การเอาสัตว์มาชนกัน เช่น ตีไก่ กัดปลา กัดจิ้งหรีด เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปศีลข้อที่ ๑ ประสงค์ให้มนุษย์มีความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์และ สัตว์ รวมไปถึงสังคมโดยรวม

ศีลข้อที่ ๒. อทินนาทานา เวรมณี : เจตนางดเว้นจากการลักทรัพย์ด้วยตนเองและใช้ คนอื่นให้ลัก ตามรูปศัพท์ภาษาบาลี “อทินนาทาน” แปลว่า “การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้” ในคัมภีร์มัจฉลัตถปิณี^{๓๗} ขยายความของคำว่า “อทินนาทาน” ไว้ว่า “เถยเจตนา (เจตนาเครื่อง เป็นขโมย) ของบุคคลผู้มีความสำคัญในพัสดุ อันผู้อื่นหวงแหน ว่าเป็นพัสดุอันผู้อื่นหวงแหนแล้ว อันยังความพยายามเป็นเหตุถือเอาพัสดุที่ผู้อื่นหวงแหนนั้นให้ตั้งขึ้น เป็นไปทางกายทวารและวจี ทวาร ชื่อว่าอทินนาทาน”

“อทินนาทาน” กำหนดความพยายามที่เรียกว่า ปะโยคะไว้ ๖ อย่างเหมือนกับ ปาณาติบาต จะกล่าวถึงการลักขโมย ที่เรียกว่า อะวะหาระ เฉพาะ ๕ ประเภทคือ

๑. เถยอะวะหาระ ได้แก่การลักขโมยด้วยการตัดช่องย่องเบา ผู้ทำการลักขโมยทำด้วย อากาธซ่อนเร้น หรือทำการ โกงด้วยการขัง ตวง วัด และแปลงปลอม เช่น ปลอมเงิน ปลอมของ ลวง แลกหรือขายของเกี ของปลอมว่าเป็นของดี ขโมยความดีของผู้อื่น ขโมยและ โกงสิทธิ์ใน สิ่งประดิษฐ์ศิลปะและหนังสือหรือวรรณกรรม

๒. ปะสัยหะวะหาระ ได้แก่การข่มขู่เอาข้าวของ ทรัพย์สินของผู้อื่นด้วยการขู่เชิญบังคับ จะด้วยกำลังกาย เช่น แย่ง ชิง ฉกฉวย จี้ ปล้นสะดม หรือด้วยอุบาย เช่น ข้าราชการผู้มีหน้าที่เบิกจ่าย อำนาจความสะดวก แต่แสวงหาหน่วงเหนี่ยวจนกว่าจะได้สิ่งตอบแทนตามเรียกร้องหรือมิได้เรียกร้อง ก็ตาม

๓. ปะภูจันนวะหาระ ได้แก่การลักขโมยด้วยปิดบัง ซ่อนเร้น เช่น เห็นทรัพย์ที่ เจ้าของเขาวางไว้ หรือเจ้าของทำตกหรือลืมทิ้งไว้ ผู้จะขโมยแก่งแย่งที่ หรือเอาของอื่นปกปิดบังไว้ หรือเอาเท้าเหยียบไว้ จนเจ้าของทรัพย์ทอดธุระหรือมิทอดธุระก็ตามแล้วถือเอาเป็นของตน หรือมิ

^{๓๗} มจก. (ไทย) ๒/๒๐๓/๕๘.

เจตนาปิดบังชักเยื้อง ถ่ายเท นำเอาสมบัติของส่วนรวมมาเป็นของตน หรือปกปิด บิดเบือนความคิดของผู้อื่นแล้วแอบอ้างเสนอว่าเป็นของตน

๔. ปรึกษปวาระ ใต้แก่การลักขโมยด้วยกำหนดสิ่งของและสถานที่ เช่นคิดจะขโมยห่อผ้า แต่เข้าไปขโมยของอื่นออกมา เช่นกล่องรองเท้าแล้วผู้ขโมยทิ้งไว้ไม่เอาไป หรือลักขโมยด้วยกำหนดสถานที่ว่าจะเข้าไปขโมยของในที่นั้นที่นี้ ถ้ามีคนเห็นก็ทำเป็นเดินชมสถานที่ ถ้าไม่มีใครเห็นก็ขโมยของออกมาหรือกำหนดคาดหมายไว้ แล้วใช้อุบายลวงนำเอาทรัพย์สินสิ่งของนั้นๆ ไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว เช่น สร้างอุบายขึ้นแล้วนำทรัพย์สินส่วนกลางหรือศาสนสมบัติส่วนรวมไปเป็นสมบัติของตนเองดังนี้ เป็นต้น

๕. กุสวาทาระ ใต้แก่การลักขโมยด้วยการสับเปลี่ยนเช่น เปลี่ยนชื่อ เปลี่ยนตรา เปลี่ยนเลขสลาก เปลี่ยนเครื่องหมาย และเปลี่ยนของ^{๓๘}

องค์ประกอบในการทำอทินนาทาน

หลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยว่า การลักขโมยนั้นๆ จะเป็นอันล่วงอทินนาทานสิกขาบทหรือไม่ หรือผิดศีล ๕ ข้อที่ ๒ หรือไม่ ควรประกอบด้วย องค์ หรือ สัมภาระ ๕ ประการคือ

๑. ประระปริคคะหิตัง ของที่เจ้าของหวงแหน (ของนั้นมีเจ้าของครอบครอง)
๒. ประระปริคคะหิตะสังญิตา รู้ยู่ว่าเป็นของที่เจ้าของหวงแหน
๓. เถยยะจิตตัง มีจิตคิดจะลัก
๔. อุปักกะโม กระทบความพยายามที่จะลัก
๕. เตะนะ หะระณัง นำเอามาได้ด้วยความพยายามนั้น^{๓๙}

ความมุ่งหมายของศีลข้อที่ ๒ อทินนาทานา ก็เพื่อให้ทุกคนเคารพในกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น เป็นเครื่องป้องกันทรัพย์สินของบุคคล ตลอดจนทรัพย์สินของประเทศชาติ โดยเว้นจากการประกอบอาชีพทุจริต มิฉฉาชีพ ให้แสวงหารายได้โดยสุจริต ควบคุมมิให้มีการลัก การปล้น การคอร์รัปชัน ไม่เบียดเบียนผู้อื่นในการหาเลี้ยงชีพตน โดยมีคำอธิบายลักษณะดังนี้^{๔๐}

ลักษณะการกระทำ

การเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ มีขอบเขตลักษณะการกระทำดังนี้

- ก. โจรกรรม

^{๓๘} ธนิต อยู่โพธิ์, อานิสงส์ศีล ๕ บัญญัติสังคม, หน้า ๓๘-๔๐.

^{๓๙} พุ.อิติ.อ. ๔๕/๔๔๕.

^{๔๐} ปิ่น มุกกันต์, คำบรรยายพุทธศาสตร์, หน้า ๑๘๗.

ข. อนุโลมโจรกรรม

ค. ฉายาโจรกรรม

ซึ่งทั้ง ๓ อย่างนี้สามารถจำแนกให้เห็นความแตกต่างกันดังนี้

ก. โจรกรรม หมายถึง กิริยาที่ถือเอาสิ่งของที่ไม่มีผู้ให้ด้วยอาการเป็นโจร มี ๑๔ อย่าง คือ

๑. ลัก คือ ถือเอาของผู้อื่นเมื่อเจ้าของไม่เห็น เรียกว่า ขโมยหรือตัดช่องย่องเบา

๒. ฉก คือ แย่งชิงทรัพย์ต่อหน้าเจ้าของ เรียกว่า ฉกชิง วิ่งราว

๓. กรรโชก คือ แย่งชิงเอาทรัพย์ต่อหน้าเจ้าของ เรียกว่า จี้

๔. ปล้น คือ การรวมกันหลายคน มีศาสตราวุธเข้าแย่งทรัพย์

๕. ตู คือ อ้างพยานเท็จ เพื่อหักล้างกรรมสิทธิ์ผู้อื่น ให้ตนได้มาครอบครอง

๖. น้อ คือ โกงเอาทรัพย์ผู้อื่นที่ตนเป็นผู้ดูแลอยู่เช่น โกงที่ดินที่ตนอาศัยเขาอยู่

๗. หลอก คือ ปั้นเรื่องเท็จให้เขาเชื่อเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์

๘. ลวง คือ ใช้เล่ห์เอาทรัพย์ด้วยเครื่องมือ เช่น โกงตาชั่ง เป็นต้น

๙. ปลอม คือ ทำหรือใช้ของปลอม เช่น ยาปลอม สินค้าปลอม ธนบัตรปลอม

๑๐. ทรยศ คือ การยืมของคนอื่นมาใช้แล้วยึดเอาเสีย เช่น การกู้หนี้แล้วไม่ใช้คืนทั้ง

ต้นและดอกเบี้ยย เป็นต้น

๑๑. เบียดบัง คือ การกินเศษกินเลย เช่น เป็นคนเลี้ยงสัตว์ให้ผู้อื่นแล้วเอาเงิน

ค่าอาหารสัตว์ไปใช้ประโยชน์ต่ออย่างอื่น เป็นต้น

๑๒. สับเปลี่ยน คือ การแอบสลับเอาของแบบเดียวกันของผู้อื่นมาเป็นของตน โดยที่

ของเขามีคุณค่าสูงกว่า

๑๓. ลักลอบ คือ ซุ่มซ่อนเอาสิ่งของหลบหนีภาษีหรือลักลอบนำเข้าสิ่งของต้องห้าม

เข้ามาในประเทศ

๑๔. ยักยอก คือ การถือเอาของหลวงซึ่งตนมีหน้าที่ดูแลมาเป็นของตนเอง

ข. อนุโลมโจรกรรม เป็นกิริยาที่ไม่อยู่ในข่ายโจรกรรมแต่มีลักษณะคล้ายกับโจรกรรม

พออนุโลมเข้ากับโจรกรรมได้ มี ๓ ประการคือ

๑. สมโจร คือ สนับสนุนโจร เช่น ให้ที่พัก ให้อาหารหรือรับซื้อของโจร

๒. ปอกลอก คือ การคบกับผู้อื่น เพื่อปอกลอกเอาทรัพย์

ค. ฉายาโจรกรรม เป็นการกระทำที่ไม่เข้าลักษณะอนุโลมโจรกรรม หรือโจรกรรมแต่ทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหายแล้วประโยชน์ตกแก่ตน เรียกว่า ฉายาโจรกรรม มี ๒ อย่าง คือ

๑. ผลาญ คือ ทำลายทรัพย์ผู้อื่นให้เสียหาย

๒. หยิบฉวย คือ ถือเป็นญาติมิตรหยิบฉวยเอาทรัพย์เกินขอบเขตที่เขาอนุญาต

เกณฑ์การพิจารณาโทษของอทินนาทาน^{๔๑} จะมีโทษมากหรือน้อย มีเกณฑ์ดังนี้

๑. กำหนดด้วยวัตถุ คือ ทรัพย์นั้นเป็นของเล็กหรือของใหญ่ มีค่ามากมีโทษมาก มีค่าน้อยมีโทษน้อย
๒. กำหนดด้วยคุณบุคคล คือ เจ้าของเป็นบุคคลมีคุณมากหรือน้อย
๓. กำหนดด้วยเจตนา คือ ความตั้งใจที่จะถือเอาทรัพย์ของเขา ที่เจ็ดด้วยกิเลสมากมีโทษมาก ที่เจ็ดด้วยกิเลสน้อยมีโทษน้อย
๔. กำหนดด้วยประโยชน์ คือ ความพยายามที่จะได้ทรัพย์นั้นมา ถ้ามีความพยายามมากมีโทษมาก มีความพยายามน้อยมีโทษน้อย

กล่าวโดยสรุปสี่ข้อที่ ๒ ประสงค์ให้มนุษย์ประกอบอาชีพในทางสุจริตไม่เอาไรดเอาเปรียบ ทั้งยังเคารพในทรัพย์สินของตนและผู้อื่น เพื่อให้เกิดความสงบสุข เกิดความไว้วางใจกันในการอยู่ร่วมกัน

ศีลข้อที่ ๓. กามสมุจฉาจารา เวมณิ : เจตนางดเว้นจากการประพฤติดิฉันในกาม

ตามรูปศัพท์ภาษาบาลี “กามสมุจฉาจารา” คือ “ความประพฤติดิฉันทั้งหลาย” เป็นคำแปลที่ฟังง่ายและเข้าใจดี แต่ในคัมภีร์มิ่งคลัตถทีปนี^{๔๒} ขยายความไว้ว่า “เจตนา เป็นเหตุก้าวล่วงฐานะอันบุคคลไม่พึงถึง เป็นไปทางกายทวาร ด้วยประสงค์สัทธรรม ชื่อว่า กามสมุจฉาจารา”

ในพระสูตร สาลยชกสูตร, เวย์ญชกสูตร^{๔๓} จำแนกหญิง (สตรี) เกี่ยวกับข้อห้ามตามศีล ๕ ข้อที่ ๓ ไว้ ๑๑ จำพวก คือ

๑. มาตุรักขิตา	สตรีที่มารดาดูแลรักษา
๒. ปิตุรักขิตา	สตรีที่บิดาดูแลรักษา
๓. มาตাপิตุรักขิตา	สตรีที่มารดาบิดาดูแลรักษา
๔. ภาตุรักขิตา	สตรีที่พี่ชายน้องชายดูแลรักษา
๕. ภคินีรักขิตา	สตรีที่พี่สาวน้องสาวดูแลรักษา
๖. ญาติรักขิตา	สตรีที่ญาติดูแลรักษา
๗. โคตตะรักขิตา	สตรีที่โคตรดูแลรักษา
๘. รัมมะรักขิตา	สตรีที่ประพฤดิธรรม (ธรรมรักษา)

^{๔๑} มงคล. (ไทย) ๒/๒๐๓/๕๘.

^{๔๒} มงคล. (ไทย) ๒/๒๐๔/๕๕

^{๔๓} คุรยละเอียดยใน ม.ม. (ไทย) ๑๒/๔๔๐, ๔๔๕/๔๓๓, ๔๘๒.

๘. สัสสามิกา สตรีที่มีสามี
 ๑๐. สปริทัณฑา สตรีที่มีผู้กำหนดอาญาสินไหมไว้
 ๑๑. อันตมโส มาลาคุพะปะริกขิตตาปี สตรีที่มีผู้จองไว้แม้ด้วยการคล้องพวงมาลัย

แต่ในพระวินัย และมังคลัตถทีปนี^{๔๔} จำแนกหญิงไว้ ๒๐ จำพวก คือ หญิงโสศ ๑๐ จำพวก และหญิงมีสามี ๑๐ จำพวก ดังนี้

สตรีโสศ ๑๐ จำพวก

๑. มาตุรักขิตา สตรีที่มารดาดูแลรักษา
๒. ปิตุรักขิตา สตรีที่บิดาดูแลรักษา
๓. มาตাপิตุรักขิตา สตรีที่ทั้งมารดาและบิดาดูแลรักษา
๔. ภาตุรักขิตา สตรีที่พี่ชายน้องชายดูแลรักษา
๕. ภาคินีรักขิตา สตรีที่พี่สาวน้องสาวดูแลรักษา
๖. ญาตุรักขิตา สตรีที่ญาติดูแลรักษา
๗. โคตตะรักขิตา สตรีที่ผู้ร่วมโคตรร่วมสกุลดูแลรักษา(ตระกูลรักษา)
๘. รัมมะรักขิตา สตรีที่ผู้ปฏิบัติธรรมร่วมดูแลรักษา(ธรรมรักษา)
๙. สारักขา สตรีที่มีคู่หมั้น(จำพวกเดียวกับ ๖ คือ สัสสามิกาในพระสูตร)
๑๐. สะปะริทัณฑา สตรีที่มีผู้กำหนดอาญาสินไหมไว้(กฎหมายรักษาคุ้มครอง)

เมื่อพิจารณาในสถานการณ์ปัจจุบัน สตรีที่ขาดญาติปกครองดูแลและไม่มีสามี หรือ เด็กหญิงที่อยู่กับบิดา มารดา เป็นผู้ดูแลแต่กลับล่วงเกินเธอหรือ หญิงที่สติไม่ดี เร่ร้อน เป็นหญิงจรจัด ไม่มีใครดูแล หรือหญิงยากจนที่อยู่ตามลำพัง ขาดการคุ้มครองความปลอดภัย หญิงเหล่านี้อาจ ถูกชายล่วงเกินได้โดยง่าย แม้ตนจะไม่พอใจยินยอม หญิงเหล่านี้มีกฎหมายรักษาคุ้มครอง ใครที่ล่วงเกินย่อมผิดศีล ผิดกฎหมาย

สตรีมีสามี ๑๐ จำพวก คือ

๑๑. ฐนัถิกิตา สตรีที่ซื้อมาเป็นภรรยาด้วยทรัพย์
๑๒. ฐันทวาสินี สตรีที่อยู่ร่วมเป็นภรรยาด้วยสมัครใจ
๑๓. โภควาสินี สตรีที่เป็นภรรยาด้วยได้โภคะทรัพย์
๑๔. ปฎวาสินี สตรีที่เป็นภรรยาด้วยได้เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม
๑๕. โอทปัตตกินี สตรีที่เป็นภรรยาด้วยแต่งงานรดน้ำ
๑๖. โอภตจุมภฎา สตรีที่เป็นภรรยาด้วยฝ่ายชายช่วยยกของหนักลงมาจากแบกหาม

^{๔๔} วิ.มหา. (ไทย) ๑/๓๐๓/๓๔๕ , มงคล. (ไทย) ๒/ ๒๐๔-๒๐๕/๑๐๐-๑๐๑.

๑๗. ทาสี จ ภริยา จ สตรีที่เป็นทาสีด้วยเป็นภรรยาด้วย
 ๑๘. กัมมการี จ ภริยา จ สตรีที่รับทำการงานด้วยและเป็นภรรยาด้วย
 ๑๙. ธาพหญา สตรีที่เป็นภรรยาโดยถูกจับมาเป็นเชลย
 ๒๐. มุหุดคิกา สตรีที่เป็นภรรยาชั่วคราว (เช่น เมียเช่า)

ในบรรดาสตรี ๒๐ จำพวกนี้ สตรี ๑๒ จำพวก ตั้งแต่หมายเลข ๕-๒๐ เป็นอกมนิยะฐานของบุรุษอื่นที่มีไซ่สามมี คือ มิคกรที่ชายอื่นผู้มีไซ่สามมีคบหาสังวาสเป็นเค็ดชขาด เพราะสตรี ๑๒ จำพวกนั้น มีชายครอบครองหรือกล่าวหมั้นไว้เป็นภรรยาแล้ว ถ้าสตรี ๑๒ จำพวกนั้นคบหาชายอื่นตนเองก็เป็นกามสมุจฉจาร คือล่วงศีลข้อ ๓ เพราะตนมีสามีแล้ว เท่ากับเธอเหล่านั้น ข โมยเอาผัสสะซึ่งเป็นสมบัติของสามีตนไปบำเรอแก่ชายอื่น จึงเป็นการประพฤติดิคนอกกาม ล่วงละเมิดศีลข้อ ๓^{๕๕}

ส่วนสตรีอีก ๘ จำพวก ก็ตั้งแต่หมายเลข ๑ ถึงหมายเลข ๘ (ในพระวินัย) ถึงจะคบหาสังวาสกับชายอื่น ตนเองหาเป็นกามสมุจฉจารไม่ เพราะสตรีเหล่านั้นไม่มีสามี ส่วนมารดาบิดา เป็นต้น ที่เป็นผู้ดูแลคุ้มครอง ก็มีไซ่เจ้าของผัสสะของสตรีเหล่านั้น หากแต่พวกเธอเป็นเจ้าของผัสสะของเธอเอง จึงไม่เป็นกามสมุจฉจาร ทั้งมารดาบิดาเป็นต้นก็มีได้ดูแลคุ้มครองพวกเธอด้วยมุ่งหมายเสวยผัสสะเสียเอง หากแต่คอยป้องกันความเสื่อมเสียจึงห้ามปรามมิให้คบหาชายอื่น

ส่วนบุรุษ เมื่อคบหาสังวาส(มีเพศสัมพันธ์)กับสตรีทั้ง ๒๐ จำพวกนั้น ผู้มิได้เป็นภรรยาของตน ถือเป็นความประพฤติดิคนอกกามสมุจฉจาร ไม่ว่าจะสตรีนั้นๆ จะยินยอมพร้อมใจกับตนหรือไม่ก็ตามเว้นเสียแต่ถูกบังคับข่มขืน^{๕๖}

ในอัฐุสสานิ^{๕๗} ได้อธิบายถึงขอบเขตของข้อห้ามตามสิกขาบทนี้ว่า ทั้งหญิงและชายย่อมประพฤติดิคนอกกามได้ด้วยกันทั้งสองฝ่าย ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทได้ ดังนี้

- ก. หญิงที่ต้องห้ามสำหรับชายมี ๓ จำพวก คือ
๑. หญิงมีสามี โดยที่สุตแม่แต่ภรรยาชั่วคราวเข้าชั่วคราวก็ถือว่าเป็นเจ้าของ
 ๒. หญิงที่มีผู้พิทักษ์รักษา เช่น บิดามารดาหรือญาติ เป็นต้นรักษา
 ๓. หญิงที่มีจาริตห้าม เช่น แม่ ย่า ยาย ทวด ลูก หลาน หลาน นกบวช และหญิงที่เจ็บ

ไซ่ไม่สมประกอบ พระสนมในรัชกาล เป็นต้น

^{๕๕} ธนิต อยู่โพธิ์, อานิสงส์ศีล ๕, หน้า ๔๓-๔๔.

^{๕๖} ธนิต อยู่โพธิ์, อานิสงส์ศีล ๕, หน้า ๔๕.

^{๕๗} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีลและเบญจธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๒๕.

หญิงทั้ง ๓ ประเภทนี้ เมื่อชายประพฤติก่ล่วงเกิน จะโดยเขายินยอมหรือไม่ยินยอมก็ตาม
ศีลย่อมขาด

ข. ชายที่ต้องห้ามสำหรับหญิงมี ๒ จำพวก คือ

๑. ชายอื่นทุกคนนอกจากสามีของตน สำหรับหญิงมีสามี

๒. ชายที่จารีตห้าม เช่น พ่อ ปู่ ตา ทวด ลูก หลาน เหลน นักรบวช เป็นต้น

ชาย ๒ ประเภทนี้ เป็นวัตถุแห่งกามสมุจฉาจารของหญิง คือผิดศีลเว้นไว้แต่ลูกข่มขืน
ไม่เต็มใจ ส่วนการเคล้าคลึงหรือพุดเกี่ยวแม่ศีลจะไม่ขาดยอมทำให้ศีลต่างพร้อยได้

องค์ประกอบของกามสมุจฉาจาร มีองค์ประกอบ ๔ คือ

๑. อะคมะนิยะวัตถุ วัตถุที่จะพึงล่วงเกิน (สตรีหรือบุรุษที่ไม่ควรล่วงละเมิด)

๒. ตัตถะ เสวณะจิตตัง จิตคิดจะเสพในอคมนิยะวัตถุนั้น

๓. เสวณัปปะโยโค กระทำความพยายามในการเสพ

๔. มัคเคนะ มัคคะปะภูปีตติอะธิวาสะนัง การยังมรรคให้ดำเนินไปทางมรรคหรือหยุด
อยู่ (มรรค ในที่นี้หมายถึง อวัยวะเพศ ทวารหนัก ทวารเบา และปาก)^{๔๘}

กามสมุจฉาจาร นี้เมื่อบุคคลกระทำครบทั้ง ๔ ขั้นตอนดังกล่าวนี้ ศีลจึงขาด แต่ถ้าไม่
ครบ ศีลก็เพียงแต่ต่างพร้อย ส่วนจะมีโทษหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับคุณธรรมและความสมัครใจของผู้
ล่วงละเมิดและผู้ถูกล่วงละเมิด ซึ่งต้องอาศัยหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

เหตุที่ห้ามไม่ให้ประพฤติก่ล่วงละเมิดศีลข้อ ๑ นี้ ก็เพราะว่าการแสดงออกทางเพศไม่ควร
เกิดขึ้นโดยปราศจากความรัก และความสัมพันธ์กันอย่างเคารพกันและกัน อย่างไม่เอาเปรียบกัน ให้
คำนึงไว้เสมอว่า ถ้าทำผิดต่อกันในด้านการล่วงประเวณี จะมีผลให้อีกฝ่ายได้รับความทุกข์ ควรที่จะ
รักษาความสุขของตนและผู้อื่นด้วยการเคารพสิทธิ์และจริงใจต่อกันและกัน ผู้รักษาศีลข้อนี้จะต้อง
ตระหนักถึงความทุกข์อันเกิดแต่การประพฤติผิดในกาม มีความรับผิดชอบและเรียนรู้วิถีทางที่จะ
ปกป้องความปลอดภัยและความซื่อสัตย์มั่นคงของปัจเจกชน คู่สามีและภรรยา ครอบครัว และ
สังคม ไม่ข้องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ฉันชู้สาวโดยปราศจากความรัก และความผูกพันอันยาวนาน
เพื่อรักษาความสุขของตนเองและผู้อื่น พร้อมกันนั้นก็ควรกระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในหน้าที่เพื่อ
ปกป้องเด็กๆ จากการถูกรังแกทางเพศ และปกป้องคู่สมรสและครอบครัวมิให้แตกแยกจาก
การประพฤติผิดในกาม

^{๔๘} พ.อิตฺติ.อ. (ไทย) ๔๕/๔๕๐.

เกณฑ์การพิจารณาโทษของกามาสุมิฉฉาจาร^{๔๕} จะมีโทษมากหรือโทษน้อย มีดังนี้
เมื่อพิจารณาในส่วนของกรรม โทษจากการล่วงละเมิดของศีลข้อนี้ มีความหนักเบา
ลดหลั่นลงไปตามเกณฑ์ดังนี้

๑. กำหนดด้วยบุคคล หรือวัตถุ คือ ประพฤติต่อผู้ต้องห้ามทั้งที่เป็นคู่ครองคนอื่น และ
ด้วยจาริตห้าม หรือผู้มีคุณธรรม มีโทษมาก ประพฤติต่อบุคคลทั่วไปมีโทษน้อยกว่า

๒. กำหนดด้วยเจตนา คือ มีเจตนาประกอบด้วยอำนาจระแวงกลัวมาก มีโทษมาก ถ้า
กระทำไปโดยถูกยั่วยวน หรือด้วยความกลัว เช่น หลิงที่ไม่เต็มใจแต่ถูกบังคับจึงยอมร่วมสังวาสกับ
ชายเพราะความกลัวจะถูกทำร้าย มีโทษน้อยกว่า

๓. กำหนดด้วยประโยชน์ คือ ความพยายามประกอบกามกิจ ถ้าข่มขืนไม่ยินยอมมีโทษ
มาก โดยรักใคร่สมยอมมีโทษน้อยกว่า

ในอังกุตตรนิกาย สัตตกนิบาต^{๔๖} พระพุทธเจ้าตรัสโทษของกามาสุ มิฉฉาจาร ไว้ว่า “
ภิกษุทั้งหลาย กามาสุมิฉฉาจารที่บุคคลเสพ เจริญ ทำให้มากแล้วยอมอำนวยการให้ไปเกิดในนรก
อำนวยการให้ไปเกิดในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน อำนวยการให้ไปเกิดในเปรตวิสัย วิบากแห่ง
กามาสุมิฉฉาจารอย่างเบาที่สุด ย่อมอำนวยการให้เป็นผู้มีศัตรูและเป็นผู้มีเวรแก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์

กล่าวโดยสรุปศีลข้อที่ ๓ ท่านห้ามไว้เพื่อป้องกันความวุ่นวาย เบียดเบียนกันเพราะเรื่อง
กาม ความลำเอียงทางเพศ ป้องกันเกียรติภูมิและจิตใจตลอดจนวงศ์ตระกูล

ศีลข้อที่ ๔ มุสาวาทา เวรณณิ : เจตนางดเว้นจากการพูดปด พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูด
เพื่อเจ้อ “มุสาวาทา” แปลว่า “การพูดเท็จ” หรือ “การพูดมุสา” ในมังคลัตถทีปนี^{๔๗} ขยายความไว้
แปลความว่า “เจตนาของเขา อันยังกายประโยคและวจีประโยค ซึ่งเป็นเครื่องกล่าวให้คลาดเคลื่อน
ชื่อว่า มุสาวาทา” หรือ “เจตนา เรียกว่า มุสาวาทา เพราะเป็นเหตุกล่าว คือ ให้บุคคลอื่นรู้ คือ ทำให้คำ
จริงด้วยความพยายามที่ควรกล่าวตามความจริงเป็นคำเท็จ” อีกนัยหนึ่ง “เจตนา คือความตั้งใจที่
ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวอย่างนั้น ของผู้ประสงค้ำให้บุคคลอื่นรู้เรื่องไม่จริงว่าเป็นความจริง
เรียกว่า มุสาวาทา เพราะเป็นเหตุกล่าวเท็จ”

^{๔๕} มงคล. (ไทย) ๒/๒๐๕/๑๐๑.

^{๔๖} อัง.สตุตค. (ไทย) ๒๓/๔๐/๓๐๑.

^{๔๗} มงคล. (ไทย) ๒/๒๐๕/๑๐๕.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส^{๕๒} ได้อธิบาย มุสาวาทา เวรมณี แปลว่า เจตนาเป็นเครื่องควั่นจากการเว้นจากการพูดเท็จ จากการพูดปด พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพื่อเจ้อ ความมุ่งหมายของศีลข้อที่ ๔ เพื่อให้คนเรามีความจริงใจต่อกัน เพื่อป้องกันความผิดปกติของคนไม่ให้พูดเท็จ เพราะเป็นการทำลายคุณค่าของตนเอง และเพื่อให้คนเราซื่อสัตย์สุจริตต่อกันอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจอันดีข้อนี้มุ่งคุ้มครองป้องกันเกียรติและสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้น ขอบเขตข้อห้ามมีทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งผู้รักษาศีลจะต้องเว้นเพื่อความบริสุทธิ์บริบูรณ์ ดังนี้

ก. มุสาวาท มี ๗ วิธี เป็นการแสดงเท็จหรือลักษณะมุสาวาท ได้แก่

๑. ทนสาบาน คือ การสาบานเพื่อให้คนอื่นหลงว่าตนไม่ได้เป็นเช่นนั้น จะเป็นด้วยวิธีแข่งตัวเองหรือด้วยวิธีนั่งนิ่งเมื่อถูกถาม ก็จัดว่าเป็นทนสาบาน

๒. ทำเล่ห์ คือ การแสดงอวดอ้างความศักดิ์สิทธิ์เกินความจริง เช่น อวดวิเศษเรื่องไสยหาย โดยไม่รู้เห็นจริง เป็นต้น

๓. มายา คือ การแสดงอาการหลอกคนอื่น เช่น ไม่เจ็บเป็นเจ็บ เจ็บน้อยทำเป็นเจ็บมาก เป็นต้น

๔. ทำเลศ คือ พูดเล่นสำนวน พูดคลุมเครือให้ผู้ฟังคิดผิดไปเอง เช่น ขโมยวิ่งผ่านหน้าไปไม่อยากบอกให้ผู้ตามจับทราบว่าคุณเห็น จึงย้ายที่อื่นหรือที่นั่งไป เมื่อถูกถามก็พูดเล่น สำนวนว่าอยู่ที่นี้ไม่เห็น อย่างนี้เรียกว่า ทำเลศ

๕. เสริมความ คือ เรื่องเล็กแต่พูดเสริมให้เห็นเป็นเรื่องใหญ่ เช่น เห็นไฟก้นบุนหรีใหม่ ฟางแห้งก็ตะโกนเสียงดังว่า ไฟไหม้ๆ เพื่อให้คนอื่นตื่นตกใจ เป็นต้น การโฆษณาสรรพคุณสินค้าเกินความจริงก็จัดอยู่ในข้อนี้

๖. อำความ คือ เรื่องใหญ่แต่พูดให้เป็นเรื่องเล็ก หรือปิดอำพรางไว้ไม่พูดหมดไม่รายงานต่อผู้มีหน้าที่รับทราบ

๗. ปด คือ การโกหก เช่น รู้แต่บอกไม่รู้ เห็นแต่บอกไม่เห็น เป็นต้น

การแสดงมุสา แปลว่า เท็จ หรือไม่จริง การกล่าวคำเท็จหรือคำไม่จริง เรียกว่า มุสาวาท หรือโกหก โดยส่วนมากใช้วาจา แต่การแสดงเท็จอาจแสดงได้ ๒ ทาง คือ

๑) ทางวาจา คือ พูดคำเท็จออกมา

๒) ทางกาย คือ แสดงเท็จทางกาย เช่น การเขียนจดหมายโกหก การรายงานเท็จ การทำหลักฐานปลอม การตีพิมพ์ข่าวเท็จ การทำเครื่องหมายให้คนอื่นหลงเชื่อ ตลอดจนกริยาท่าทางให้

^{๕๒} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีล - เบญจธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๓๑-๓๓.

คนอื่นเข้าใจผิด เช่น สันนิษฐานหรือโบกมือปฏิเสธในเรื่องที่ควรรับ หรือพยักหน้ารับในเรื่องที่ควรปฏิเสธ เป็นต้น ผู้ถือศีลแสดงมุสาหรือมุสาวาท ถือว่าศีลขาด

ข. อนุโลมมุสา คือ การไม่แสดงเรื่องเท็จทั้ง ๗ อย่าง แต่พูดเรื่องไม่จริงซึ่งไม่มีเจตนากล่าวเท็จ แต่เจตนาให้เขาเจ็บใจหรือแตกร้าวกัน เช่น การพูดประชด พูดคำหยาบคาย พูดเสียดแทงกระทบกระทั่ง แดกดัน พูดสับปลับด้วยความคะนองวาจา แต่ไม่ตั้งใจให้เขาเข้าใจผิด

ค. ปฏิสวระ คือ การรับคำของคนอื่นด้วยเจตนาบริสุทธิต์ แต่ภายหลังกลับใจไม่ทำตามที่ได้รับคำนั้น โดยที่ตนพอที่จะทำตามรับคำนั้นได้ โดยมี ๓ อย่าง คือ

๑. ผิดสัญญา คือ สัญญาว่าจะทำด้วยความสุจริตใจ แต่กลับไม่ทำภายหลัง

๒. เสียสัตย์ คือ ให้สัตย์ปฏิญาณไว้แล้ว แต่ไม่ปฏิบัติตาม

๓. คินคำ คือ รับปากว่าจะไปแต่กลับใจไม่ไป

การกระทำตามข้อ ๑ ศีลขาด การกระทำตามข้อ ๒ และข้อ ๓ ศีลด่างพร้อย

องค์ประกอบของมุสาวาท ประกอบด้วยองค์ ๔ คือ

๑. อะตะถัง วัตถุง เรื่องไม่จริง

๒. วิสังวาทนจิตตัง จิตคิดจะพูดให้ผิด

๓. ตัซโซ วายาโม มีความพยายามอันเกิดแต่จิตนั้น

๔. ปรัสส ตัทถลวิชานนัง การให้คนอื่นเข้าใจเนื้อความนั้น^{๕๓}

เมื่อกระทำครบองค์ประกอบ ๔ ข้อนี้ ศีลขาดทันที ถ้าไม่ครบองค์ อาจจะทะเลหหรือด่างพร้อย ไม่บริสุทธิต์ แม้ตนจะกระทำเอง ใช้ให้ผู้อื่นกระทำหรือร่วมมือกับผู้อื่นกระทำ เช่น มีความตั้งใจโกหกและกระทำได้อย่างแนบเนียน คือ พูดแล้วคนฟังเชื่อตามที่พูดด้วย ถือว่าศีลขาด หรือตั้งใจจะพูดเรื่องไม่จริงแต่ไม่ได้พูด ก็ไม่ครบองค์ประกอบ ๔ ศีลจึงไม่ขาด เป็นต้น

นอกจากห้ามพูดเท็จแล้วยังรวมไปถึงวิหัจจัตถิต์อีก ๓ อย่างอีกด้วย คือ ห้ามการขยายข่าวลือ ซึ่งไม่แน่ใจว่าเป็นความจริง การดิหรือกล่าวโทษในสิ่งที่ไม่เชื่อมั่นว่าผิด การกล่าวคำอันจะก่อให้เกิดความแตกร้าวและโกรธเคือง อันจะทำให้ชีวิต ครอบครัวยและชุมชน ต้องร้าวฉานหรือถูกทำลาย ควรใช้วาจาเพื่อประโยชน์ให้ทุกๆ ฝ่ายได้หันหน้าเข้าสมานไมตรีต่อกัน ต้องตระหนักถึงความทุกข์อันเกิดแต่คำพูดที่ขาดสติ และการที่ไม่สามารถรับฟังผู้อื่นได้ หมั่นพูดคำอันเป็นปิยะวาจา และรับฟังอย่างลึกซึ้ง เพื่อจักได้นำความแช่มชื่นบานและความสุขมาสู่ผู้อื่นและผ่อนคลายผู้อื่นจากความทุกข์

^{๕๓} บุ.อติ.อ. (ไทย) ๔๕/๔๕๑.

หลักเกณฑ์การพิจารณาโทษของมูสาวาท^{๕๔} จะมีโทษมากหรือโทษน้อย ขึ้นอยู่กับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการมูสาวาท ได้รับความเสียหายมากมีโทษมาก ได้รับความเสียหายน้อยมีโทษน้อย เช่น ผู้ที่เป็นพยานเท็จทำให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องได้รับโทษ ประหารชีวิต จำคุก หรือได้รับความเสียหายในทรัพย์สิน มีโทษมาก หรือผู้ได้รับแจกเงินจำนวนมาก ถูกผู้อื่นถามถึงจำนวนเงินที่ได้รับแจก แกล้งตอบว่าได้รับมาจำนวนน้อย เช่นนี้จึงความีโทษน้อย เป็นต้น

คำพุดนั้นมีความสำคัญมาก จากการพุดมูสา ทำให้ขาดศีลข้ออื่นๆด้วย เช่น เป็นพยานเท็จเป็นเหตุให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องได้รับโทษประหารชีวิตถือว่าผิดศีลข้อปาณาติบาตด้วย หรือการพุดของนักรบเมืองบางคนที่เปลี่ยนคำพุดได้ทุกวัน ไม่มีความเป็นจริงสักวัน กลับกลอกหลอกลวงประชาชนไปวันๆ เพื่อหาผลประโยชน์เข้าตัวเองและพรรคพวก นำไปสู่การผิดศีลอทินนาทาน ดังพุทธพจน์ตรัสไว้ บุคคลใดทำผิดศีลข้อมูसानี้แล้ว จะไม่ทำผิดศีลข้ออื่นๆนั้น ไม่มี

กล่าวโดยสรุปศีลข้อที่ ๔ ประสงค์เพื่อป้องกันการทำลายประโยชน์ของกันและกัน เพื่อความสามัคคี ประรณาคือต่อกันด้วยจริงใจ

ศีลข้อที่ ๕ สุราเมรยมัชชปะมาทัฏฐานา เวรมณี : เจตนางดเว้นจากการดื่มน้ำเมา อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

สุราเมรยมัชชปะมาทัฏฐาน แปลว่า “เหตุเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ในเพราะน้ำเมากล่าวคือ สุราและเมรัย” คือ แปลคำ “มัชชะ” ว่า น้ำเมา” แปลดังนี้เท่ากับยกเอาคำ “สุราเมรย” เป็นคำขยายความของ “มัชชะ” หมายถึง มัชชะ (คือของเมา) มี ๒ ประเภท คือ สุรา และเมรัย และมีอธิบายขยายความซึ่งแปลได้ว่า “เจตนา คือ ความตั้งใจดื่มน้ำเมา กล่าวคือ สุราและเมรัย ดำเนินไปทางกายทวารด้วยความประสงค์ในการดื่ม เรียกว่า สุราเมรยมัชชปะมาทัฏฐานะ”

คำว่า “สุรา” และ “วารุณี”

สุรา มีตำนานเชิงนิยายเล่าไว้ในชาดก ว่า วนจรกะ คือพรานป่า ผู้มีชื่อว่า สุระ เป็นผู้พบเห็นก่อน ณ ต้นไม้ในป่า น้ำเมฆชนิดนี้จึงมีชื่อเรียกว่า สุรา ตามชื่อผู้พบ และในชาดกเล่าว่า ภายหลังที่พรานป่าชื่อสุระได้พบและดื่มน้ำเมานี้แล้ว ได้ไปชักชวนดาบสชื่อ วรุณ ร่วมดื่มด้วย แล้วต่อมาได้ร่วมกันปรุงและทำน้ำเมฆชนิดนี้ขึ้น เพราะฉะนั้น ปาณะชาติคือน้ำเมฆชนิดนี้ จึงนำชื่อของพรานป่าและดาบสผู้นั้นมาเรียกว่า “สุรา” และ “วารุณี” トラบจนทุกวันนี้

^{๕๔} มงคล. (ไทย) ๒/๒๑๐/๑๐๖-๑๐๗.

คำว่า “เมรัย”

เมรัย มีที่มาของรูปศัพท์พยางค์เพลงนำสังเกตุเรียนรู้ออสมควร คือ ท่านอธิบายว่า “มทฺชนตี-ติ เมรัย” แปลว่า “ปานะ (เครื่องดื่ม ที่ทำให้เกิดความเมา เรียกว่า “เมรัย” และอธิบายว่า “มท” ที่แปลว่า ความเมา นั้นเอง ประกอบ “ณย” ปัจจัย ลบ “ณ” เหลือแต่ “ย” คือ “มทย” แล้วแปลง “อ” ที่ “ม” เป็น “เอ” กับแปลง “ท” เป็น “ร” ได้รูปสำเร็จเป็น “เมรัย” (มท+ณย = มทย, อ-เอ, ท-ร = เมรัย) สะกดออกเสียงคำไทยๆ ว่า “เมรัย” ซึ่งมีคำแปลตามศัพท์ดังกล่าวแล้วและหมายถึง น้ำเมาที่หมักหรือแช่ ซึ่งยังมีได้กลิ่น ที่เรียกกันว่า “อุ” หรือ “กะแช่” เช่น น้ำตาลเมา น้ำขาว หรือ สาโท เบียร์ และเหล้าองุ่น ก็รวมอยู่ในจำพวกเมรัย^{๕๕}

สุราและเมรัย หมายถึง สุรา ๕ อย่าง และเมรัย ๕ อย่าง คือ

สุรา ๕ อย่าง ได้แก่

๑. ปิณธุสุรา	สุราทำด้วยแป้ง
๒. ปุวสุรา	สุราทำด้วยขนม
๓. โอทนสุรา	สุราทำด้วยข้าวสุก
๔. กิณณปุกุชิตตา	สุราที่เติมด้วยสำเหล้า
๕. สมภูการสัยุดตา	สุราที่ประกอบด้วยเครื่องปรุง

เมรัย ได้แก่ ของหมักดอง ๕ อย่าง คือ

๑. บุปผาสวะ	เครื่องดองด้วยดอกไม้
๒. ผลาสวะ	เครื่องดองด้วยผลไม้
๓. มัธวาสวะ	เครื่องดองด้วยน้ำผึ้ง
๔. กุฬาสวะ	เครื่องดองด้วยน้ำอ้อยขบ
๕. สมภูการสังยุตตะ	เครื่องดองที่ประกอบด้วยเครื่องปรุง ^{๕๖}

ความมุ่งหมายเพื่อให้คนรู้จักรสชาติของตนเองให้สมบูรณ์ มุ่งคุ้มครองกายไม่ให้วิปริต คุ้มครองจิตไม่ให้วิปลาส ขอบเขตและข้อห้ามของศีลข้อนี้มีทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ดังนี้

โดยตรง คือ น้ำเมา ได้แก่

- สุราหรือเหล้า เป็นน้ำเมาที่กลั่นแล้ว
- เมรัย คือ น้ำเมาที่ยังไม่ได้กลั่น ได้แก่ เบียร์ สาโท กระแช่ น้ำตาลเมา

^{๕๕} ธนิต อยู่โพธิ์, อานิสงส์ศีล ๕, หน้า ๔๗ - ๔๘.

^{๕๖} บุ.อิติ.อ. (ไทย) ๔๕/๔๕๒.

โดยอ้อม หมายถึง ยาเสพติดให้โทษทุกชนิด เช่น กัญชา ฝิ่น เฮโรอีน สารระเหย ยาบ้า ยาไอ เป็นต้น กิริยาที่แสดงว่าผิดศีล ไม่เฉพาะแต่การดื่มอย่างเดียวเท่านั้น แต่หมายถึงวิธีการเสพทุกชนิด เช่น การกลืน การดม การดูด การสูบ การฉีด ด้วย^{๕๖}

องค์ประกอบของสุราเมรัยมัชปะมาทัฏฐาน มี ๔ ประการ คือ

๑. มัชชกาโว ความเป็นของเมา
๒. ปาตุกัมยตาจิตตัง จิตคิดจะดื่ม
๓. ตัซโซ วายาโม ความพยายามอันเกิดแต่จิตนั้น
๔. อชโณหรณัง กลืนให้ล่วงลงในลำคอ^{๕๗}

เมื่อครบองค์ประกอบทั้ง ๔ ประการแล้ว ศีลขาด ถ้าไม่ครบองค์ถือว่าไม่ขาดแต่อาจต่างพร้อย และถ้าผู้ดื่ม ๆ จนเกิดความมึนเมาขาดสติก็จะสามารถกระทำทุจริตอื่น ๆ ได้

การดื่มสุราเป็นข้อพึงละเว้นสำหรับบุคคลที่ต้องการรักษาศีล ๕ และเป็นข้อที่หลายคนพยายามหาข้อยกเว้น เพราะในปัจจุบัน เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่ำ มีจำนวนมาก มีจำหน่ายมากขึ้น และเป็นที่นิยมในสังคม ดื่มเพราะการเชิญชวนให้ดื่มอวยพร บางคนบอกว่าดื่มเพื่อสังคม จิบนิดเดียว ยังไม่ทันเมายังครองสติได้ หรือดื่มเบียร์วันละกระป๋อง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากองค์ของศีล เพียงแค่ดื่มล่วงลำคอก็ศีลขาดแล้ว

เกณฑ์การพิจารณาโทษของสุราเมรัยมัชปะมาทัฏฐาน

ในบรรดาศีล ๕ ข้อ บุคคลผู้หวังความเจริญและความดี พึงงดเว้นเสียจากสุราเมรัยอันเป็นสิ่งเสพผิดต่างๆ ซึ่งเป็นเหตุให้ละเมิดศีลข้ออื่นๆ ได้ เนื่องจากขาดสติ ดังพระพุทธพจน์ที่ตรัสถึงโทษแห่งการละเมิดศีลข้อนี้ว่า

ดีละ ภิกษุทั้งหลาย แม้เราก็มไม่เคยได้เห็น ไม่เคยได้ฟังมาอย่างนั้นเลยว่า ‘คนผู้นี้เป็นผู้ละเว้นขาดจากการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาท พระราชาจับเขาแล้วประหาร จองจำ เนรเทศ หรือทำตามพระราชประสงค์ เพราะการงดเว้นจากการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาทเป็นเหตุ แต่ถ้าบาปกรรมของเขานั้นเองปรากฏให้รู้ว่า ‘คนผู้นี้หมกมุ่นการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาทแล้วฆ่าหญิงหรือชาย คนผู้นี้หมกมุ่นการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาทแล้วลักทรัพย์จากบ้านหรือป่า คนผู้นี้หมกมุ่นการ

^{๕๖} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีล-เบญจธรรม, หน้า ๓๑-๓๓.

^{๕๗} พุ.อิต.อ. (ไทย) ๔๕/๔๕๒.

เสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาทแล้วประพฤติกว้างในหญิงหรือลูกสาว ของผู้อื่น คนผู้นี้หมกมุ่นการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาทแล้วทำลายประโยชน์ของกหบดี หรือบุตรของกหบดีด้วยการพูดเท็จ พระราชาจับเขาแล้วประหาร จองจำ เนรเทศ หรือทำตามพระราชประสงค์ เพราะการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาทเป็นเหตุ ^{๕๕}

ในอังกุตตรนิกาย สัตตกนิบาต พระพุทธเจ้าได้ตรัสโทษของผู้ล่วงละเมิดศีลข้อนี้ไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย การดื่มสุราและเมรัยที่บุคคลเสพ เจริญ ทำให้มากแล้ว ย่อมอำนวยผลให้ไปเกิดในนรก อำนวยผลให้ไปเกิดในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน อำนวยผลให้ไปเกิดในเปรตวิสัย วิบากแห่งการดื่มสุราและเมรัยอย่างเบาที่สุด ย่อมอำนวยผลให้เป็นผู้วิกลจริตแก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์”^{๖๐}

นอกจากนี้การละเมิดศีลข้อนี้ยังเป็นเหตุให้ผู้ละเมิดต้องประสบกับสิ่งเลวร้ายคือ

- ๑) เสียทรัพย์สินตาเห็น
- ๒) ก่อการทะเลาะวิวาท
- ๓) เป็นบ่อเกิดแห่งโรค
- ๔) เป็นเหตุให้เสียชื่อเสียง
- ๕) เป็นเหตุให้ไม่รู้จักอาย
- ๖) เป็นเหตุให้ทอนกำลังปัญญา ^{๖๑}

โดยสรุปศีลข้อที่ ๕ ประสงค์ให้มนุษย์ตระหนกอยู่เสมอถึงความทุกข์อันเกิดแต่การบริโภคอย่างไม่มีสติ คุณแลสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจเพื่อตัวเองและสังคม ด้วยการฝึกการกิน การดื่ม และการบริโภคอย่างมีสติ รับแต่สิ่งที่จะช่วยคงความสงบสุข ความเป็นอยู่ดี และความเบิกบานในร่างกายและจิตใจของตน ครอบครวั และสังคม ป้องกันการทะเลาะวิวาท งดเว้นไม่ใช้แอลกอฮอล์หรือของมีนเมาอย่างอื่น พิจารณาการบริโภคสิ่งต่างๆ อันเป็นพิษ เช่นรายการที่วิจารณ์วารสาร หนังสือ ภาพยนตร์ และการพูดคุยที่มีการโฆษณาสิ่งมีนเมาต่างๆ โดยตระหนักว่าการทำร้ายร่างกายหรือจิตใจด้วยพิษเหล่านี้ เป็นการทรยศต่อบรรพบุรุษ

ศีลขาด หมายถึง ศีลของผู้ที่สมาทานศีลแล้ว แต่ไม่รักษาศีลนั้นให้ดี ส่งผลให้เกิดเป็นประจํา ทำให้ขาดต้นขาดปลาย หาที่บริสุทธิ์จริงได้ยาก เหมือนผ้าที่ขาดชายรอบทั้งผืน หรือขาดกลางผืนเลย

^{๕๕} อ.จ.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๑๓๘/๒๕๘ – ๒๕๙.

^{๖๐} อ.จ.สตุตตก. (ไทย) ๒๓/๔๐/๓๐๒.

^{๖๑} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๔๘/๒๐๒ – ๒๐๓.

ศีลทะลุ หมายถึง ศีลของผู้ที่ชอบล่วงละเมิดสิกขาบทกลางๆ แต่สิกขาบทต้นและปลาย
ยังคืออยู่เหมือนผ้าที่ทะลุเป็นช่องตรงกลางผืนเลย

ศีลค้าง หมายถึง ศีลของผู้ที่ชอบล่วงละเมิดสิกขาบททีเดียว ๒ หรือ ๓ ข้อ เหมือนแม่โค
ค้าง ที่กระด้ากระด้างหายไปทั้งตัว ค้างบ้าง ขาวบ้าง

ศีลพริ้ว หมายถึง ศีลของผู้ที่ชอบล่วงละเมิดคราวละสิกขาบท หรือล่วงคราวละองค์
สององค์ คือ มีศีลบริสุทธิ์บ้าง ไม่บริสุทธิ์บ้างสลับกันไป^{๖๒}

^{๖๒} กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการศึกษาธรรมศึกษาชั้นตรี, (กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา, ๒๕๓๗), หน้า ๑๑๑-๑๑๒.

๒.๓ สภาพพื้นที่ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

๒.๓.๑ ประวัติอำเภอตะพานหิน

อำเภอตะพานหินตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำ เหตุที่ได้ชื่อว่า "ตะพานหิน" นั้นก็เนื่องมาจากบริเวณเหนือตลาดตะพานหินขึ้นไปประมาณ 1 กิโลเมตร มีหินดานอยู่กลางแม่น้ำนาน โดยยื่นออกมาจากฝั่งตะวันออกและยาวขวางแม่น้ำจนเกือบถึงฝั่งตะวันตกเหลือช่องว่างน้ำลึกเพียงเล็กน้อยพอที่เรือจะแล่นผ่านได้ เท่านั้นด้วยลักษณะคล้ายสะพานที่เป็นหินนี้เองจึงเรียกหมู่บ้านนี้มาตั้งแต่เดิมว่า บ้านหัวดาน หรือบ้านตะพานหิน

ในอดีตฤดูแล้งตอนน้ำลดจะสามารถมองเห็นหินดานดังกล่าวได้แต่ปัจจุบันไม่สามารถมองเห็นได้อีกแล้ว เพราะเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ กรมเจ้าท่ากระทรวงคมนาคมได้ก่อสร้างทำเรือขึ้นที่อำเภอตะพานหินและต้องการให้เรือบรรทุกสินค้าผ่านได้สะดวกจึงได้ขุดลอกแม่น้ำนานและได้ระเบิดหินดังกล่าวออกไปบ้านหัวดานหรือตะพานหิน ขึ้นกับตำบลหัวเขตุ อำเภอท่าหลวง (อำเภอเมืองพิจิตรปัจจุบัน)

ได้รับการยกฐานะเป็นตำบลตะพานหินเมื่อ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ต่อมา มีประชากรเพิ่มขึ้นมีความเจริญทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมจึงได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอตะพานหิน เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๓ ที่ว่าการอำเภอตะพานหินตั้งอยู่ระหว่างถนนเทศบาล 1 และถนนแดงทองดี ในเขตเทศบาลเมืองตะพานหินห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศใต้ประมาณ ๒๘ กิโลเมตรมีพื้นที่ปกครองทั้งหมด ๔๖๘.๕๓๐ ตารางกิโลเมตร

๒.๓.๒ ที่ตั้งอาณาเขตและสภาพทั่วไป

อำเภอตะพานหินเป็นอำเภอที่ตั้งอยู่ตอนกลางของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอโพธิ์ประทับช้าง อำเภอเมืองพิจิตร และอำเภอวังทรายพูน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอทับคล้อ

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอบางมูลนากและอำเภอโพทะเล

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบึงนารางและอำเภอโพธิ์ประทับช้าง

พื้นที่ ๔๖๘.๕๓๐ ตารางกิโลเมตร ประชากร ๓๐,๓๕๕ คน (พ.ศ. ๒๕๕๒) รวมทั้ง

อำเภอ

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม เหมาะในการทำนา มีคลองชลประทาน มีห้วย หนอง คลอง บึง แต่แหล่งน้ำบางแห่งไม่สามารถนำมาใช้งานได้เพราะแหล่งน้ำเค็มจืด มีแม่น้ำน่าน ไหลผ่านในตัวเมือง ตำบลจี่วราย ตำบลห้วยเกตุ ตำบลไผ่หลวง และมีแม่น้ำพิจิตรเก่าไหลผ่านตำบลทับหมัน ตำบลวังสำโรง

การประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำสวน ทำไร่ และค้าขาย รับจ้าง

การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ ในการอุปโภค บริโภค ใช้น้ำจากน้ำประปา ส่วนการเกษตรใช้น้ำจากคลองชลประทาน เป็นส่วนใหญ่

สภาพภูมิอากาศ

โดยทั่วไป อากาศค่อนข้างร้อนจัดในฤดูร้อน และเย็นสบายในฤดูหนาวจากอิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ จังหวัดพิจิตรจึง

แบ่งเป็น ๓ ฤดูกาล คือ

ฤดูฝน	เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนตุลาคม
ฤดูหนาว	เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนกุมภาพันธ์
ฤดูร้อน	เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง เดือนเมษายน

๒.๓.๓ ข้อมูลประชากร

รวมข้อมูลประชากร ชาย-หญิง มีดังนี้

(๑) ตำบลห้วยเกตุ	๕,๖๕๘	คน
(๒) ตำบลจี่วราย	๘,๒๒๓	คน
(๓) ตำบลวังหว้า	๔,๒๑๘	คน
(๔) ตำบลไผ่หลวง	๒,๓๐๒	คน
(๕) ตำบลคลองคูณ	๔,๒๖๖	คน
(๖) ตำบลวังสำโรง	๕,๕๒๓	คน
(๗) ตำบลทับหมัน	๔,๓๐๖	คน
(๘) ตำบลวังหลุม	๓,๘๕๔	คน
(๙) ตำบลทุ่งโพธิ์	๒,๐๕๐	คน
(๑๐) ตำบลคงตะขบ	๓,๔๓๑	คน

๒.๓.๔ การเมืองการปกครอง เป็น ๒ ส่วนได้แก่

(ก) การปกครองส่วนภูมิภาค แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น ๑๒ ตำบล ๕๗ หมู่บ้าน
 (ข) การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยเทศบาล ๒ แห่งคือ เทศบาลเมืองตะพานหิน และเทศบาลตำบลหนองพะยอม มีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ๑๐ ตำบล ๘๕ หมู่บ้าน คือ

- (๑) องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเกตุ
- (๒) องค์การบริหารส่วนตำบลจี่วราย
- (๓) องค์การบริหารส่วนตำบลวังหัว
- (๔) องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่หลวง
- (๕) องค์การบริหารส่วนตำบลคลองคูณ
- (๖) องค์การบริหารส่วนตำบลวังสำโรง
- (๗) องค์การบริหารส่วนตำบลทับหมัน
- (๘) องค์การบริหารส่วนตำบลวังหลุม
- (๙) องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโพธิ์
- (๑๐) องค์การบริหารส่วนตำบลดงตะขบ

ภาพรวมในเชิงการเมือง โดยวิเคราะห์จากสื่อหนังสือพิมพ์ ทิว อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร เรื่องการขัดผลประโยชน์หรือการทุจริต คอร์รัปชันหรือข่าวคราวอื่นๆ ที่เป็นการกระทำผิดศีล ๕ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ไม่มีความรุนแรง แต่ก็ไม่เฉื่อยชาหรือเงิบเหงาจนเกินไป จัดว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต่างกับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ที่มีข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ ทิว เรื่องการทุจริต คอร์รัปชัน และการขัดผลประโยชน์ที่รุนแรง อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร มีพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับดี ซึ่งยังไม่มีผู้วิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร และขอข้อเสนอแนะจากความคิดเห็นหรือความต้องการของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาในบางส่วนที่ยังอาจเป็นปัญหาผิดศีล ๕ อยู่บ้างในสังคม และเพื่อให้สมาชิกในองค์กรหรือชุมชนมีการพัฒนาในทางธรรมมากยิ่งขึ้น หรือเป็นข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายพิจารณาเพื่อการพัฒนาชาติ และศาสนาต่อไป

๒.๔ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๔.๑ พุทธทาสภิกขุ^{๖๓} กล่าวว่า ศีลธรรมกลับมาเมื่อโลกสงบเย็นปรमितถรรรมกลับมา เพื่อโอกาสสว่างไสว ถ้าศีลธรรมไม่กลับมาโลกจะวินาศ ถ้าปรमितถรรรมไม่กลับมาโลกจะมีตมน ดังนั้นทุกคนต้องช่วยกันทำให้กลับมาในฐานะเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับโลก ธรรม คือหน้าที่ที่ถูกต้องแก่ความรอด รอดชีวิตด้วยขอให้ธรรมเป็นที่พึ่งเป็นสรณะ พระพุทธเจ้าท่านสอนอย่างนี้มี ธรรมะเป็นสรณะมีตนเองเป็นที่พึ่งมีตนเองเป็นสรณะ ต้องทำด้วยตนเองจะให้คนอื่นมาทำแทนไม่ได้ มีบอกให้ทราบว่าจะไม่เคยพบที่ไหนในพระไตรปิฎกที่พระพุทธเจ้าสอนให้พึ่งพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นี้ไม่เคยมีหรือ มีแต่การสอนให้พึ่งตนเองให้พึ่งธรรมะ คือจงปฏิบัติตามหลักพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นการปฏิบัติธรรมะ ก็กลายเป็นการพึ่งตนเองขึ้นมา ถ้าพระพุทธเจ้าช่วยเป็นไสยศาสตร์ขึ้นมาอีกนั่นแหละ ส่วนภายนอกมาช่วยก็กลายเป็นไสยศาสตร์พึ่งตนเอง ช่วยตนเอง จึงจะเป็นพุทธศาสน์

๒.๔.๒ สุรศักดิ์ ม่วงทอง^{๖๔} ได้ศึกษาวิจัยเชิงวิเคราะห์การปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนไทยในหลักธรรมว่าด้วยบุญกิริยาวัตถุ ๓ ได้แก่การทำงานรักษาศีลและการเจริญภาวนาได้เปรียบเทียบระหว่างผู้มีอาชีพเกษตรกรรม และผู้เป็นลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่กำลังเปลี่ยนไปสู่สภาพสังคมอุตสาหกรรมใหม่ คือ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยในหัวข้อการเจริญภาวนา ซึ่งได้แก่ทั้งสวดมนต์ไหว้พระ และการทำสมาธิ พบว่าเกษตรกรรม และลูกจ้างโรงงานส่วนใหญ่ ๗๐% และ ๘๐% ไม่เคยสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอน มีเพียง ๓๐% และ ๔๐% ที่สวดเป็นบางครั้ง มีความเห็นของเกษตรและลูกจ้างในโรงงาน ๕๖% และ ๖๖% ที่เห็นว่าการทำงานมีประโยชน์เพื่อกำจัดกิเลสแต่ในการทำสมาธินั้นทั้งเกษตร และลูกจ้าง ๕๐% และ ๕๘% ไม่เคยทำสมาธิเลย รูปแบบการใช้เวลาว่างจากการทำงานหนักมักใช้ไปในกิจกรรมทางกรบันเทิงการท่องเที่ยวมากกว่าเข้าสู่กิจกรรมทางศาสนาซึ่งมีทัศนคติว่ายุ่งยากจึงไม่เข้าไปร่วมพัฒนาวัดหรือให้ความสนใจในการสวดมนต์ไหว้พระ ทำสมาธิเกิดความห่างเหินและมีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาในด้านต่างๆ น้อยลง

^{๖๓} พุทธทาสภิกขุ, ธรรมะบันทึกรำลึก ๑๐๐ ปี พุทธทาส, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เอ็ดสันเพรสโปรดักส์, ๒๕๔๕), หน้า ๘.

^{๖๔} สุรศักดิ์ ม่วงทอง, “พระพุทธธรรมกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๑, หน้า ๑๒๐.

๒.๔.๓ สมหวัง สวัสดิ์^{๖๕} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พุทธจริยธรรมกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาจากเอกสารข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคัมภีร์พระพุทธศาสนาตำราเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาแสดงว่าพระพุทธศาสนานั้นมีหลักจริยธรรมอยู่ ๓ ระดับ คือระดับต้นสำหรับความสงบสุขในสังคมระดับกลางเป็นการฝึกตนเองให้มีคุณธรรมมากยิ่งขึ้น ส่วนอันดับสูงนั้นคือจริยธรรมที่นำไปสู่ความหลุดพ้นหรือเข้าถึงความเป็นอริยบุคคล พนักงานเทศบาลนั้นแบ่งออกเป็น ๓ ระดับเช่นกัน คือระดับผู้บริหาร ระดับผู้นำและระดับปฏิบัติงานแต่ละระดับของผู้ปฏิบัติงานกับคุณธรรมนั้นมีความแตกต่างกัน การนำพุทธจริยธรรมมาปรับใช้กับพนักงานเทศบาล เพราะองค์กรเทศบาลเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนให้พนักงานปฏิบัติหน้าที่ตามหลักพุทธจริยธรรม จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน

๒.๔.๔ ราตี ทองสวัสดิ์^{๖๖} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การอบรมศีลธรรมและพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมตอนต้น ในทัศนคติของครู” การวิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์จากอาจารย์ใหญ่ ๘ ท่าน และครูสอนวิชาศีลธรรมและพระพุทธศาสนาให้นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ อีก ๗ ท่าน รวม ๑๕ ท่าน เพื่อต้องการทราบว่าทัศนคติของครูต่อการอบรม ผลที่ได้รับคือ การอบรมศีลธรรมและพระพุทธศาสนาควรเริ่มจากเด็กเล็กเพราะเป็นการปลูกฝังให้เด็กมีศีลธรรม จริยธรรมที่ดีและควรเลือกวิธีอบรมธรรมให้เหมาะสมกับวัยเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถเข้าใจประพจน์และปฏิบัติตามได้

๒.๔.๕ อธิษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล^{๖๗} ได้ศึกษาปัญหาพิเศษเรื่อง “การรักษาศีลห้าของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน : กรณีศึกษาเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรักษาศีลข้อ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์ ศีลข้อ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์ ศีลข้อ ๓ เว้นจากการประพฤตินอกใจ และศีลข้อ ๕ เว้นจากการดื่มสุราเมรัยในระดับมากที่สุด ส่วนการรักษาศีลข้อ ๔ เว้นจากการพูดปดอยู่ในระดับมาก โดยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศและระดับ

^{๖๕} สมหวัง สวัสดิ์, “พุทธจริยธรรมกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์ศาสนาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย), ๒๕๔๕, หน้า ๑๑๖.

^{๖๖} ราตี ทองสวัสดิ์, “การอบรมศีลธรรมและพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมต้นในทัศนคติของครู”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๑, หน้า ๑๑๔.

^{๖๗} อธิษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล, “การรักษาศีลห้าของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน : กรณีศึกษาเขตสวนหลวงกรุงเทพมหานคร” ปัญหาพิเศษ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๘, หน้า ๑๑๕.

การศึกษา มีความสัมพันธ์กับการรักษาสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นคือ อายุ สถานภาพ สมรส อาชีพ รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการรักษาสุขภาพ

๒.๔.๖ ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล^{๖๔} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาคูณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย โดยคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัย ๖ ทั่วประเทศ ศึกษาธิการ สื่อมวลชน และอื่นๆ จำนวน ๒๗๕ คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากผู้ที่มีคุณสมบัติเฉพาะคือมีความรู้ระดับปริญญาตรีขึ้นไป และมีความสนใจในปัญหาสังคม หรือมีความเชี่ยวชาญทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แล้วใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความสำคัญและความสัมพันธ์ของกลุ่มค่านิยมและวิเคราะห์ความเห็นเกี่ยวกับการสอนจริยธรรมให้แก่เยาวชนด้วยค่าความถี่และร้อยละ

๒.๔.๗ พลศักดิ์ จิรไกรศิริ^{๖๕} ได้ศึกษาการเมืองกับพุทธธรรม ผลการศึกษา พบว่าพุทธศาสนาในประเทศไทย เป็นสถาบันที่สำคัญสถาบันหนึ่งของสังคม มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวพุทธทั้งในด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรม และมีบทบาทสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างน้อยที่สุด ๓ ประการคือ ประการแรก พุทธศาสนาเป็นพลังที่สร้างบูรณาการของสังคม เป็นสถาบันที่ถ่ายทอด ปลูกฝังวัฒนธรรม และจริยธรรมทางสังคม ช่วยส่งเสริมความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางวัฒนธรรมและความเป็นชาติ ซึ่งในแง่ที่พุทธศาสนามีอิทธิพลต่อทัศนคติและค่านิยมของชาวพุทธโดยตรง ประการที่สอง พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมไทยซึ่งในแง่ที่พระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม และประการสุดท้ายพระพุทธศาสนาไม่เพียงแต่มีหลักการเกี่ยวกับธรรมชาติและปัญหาทางศีลธรรมเท่านั้น หากยังเกี่ยวข้องกับความเสมอภาคกันในโอกาสทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอีกด้วย

๒.๔.๘ สร้อยสุรรัตน์ พลพรพิสิฐ^{๖๖} ได้เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง ภาวะผู้นำกับการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดสมุทรสาคร พบว่ากำนันผู้ใหญ่บ้าน

^{๖๔} ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล, “การศึกษาคูณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย”, ผลงานวิจัย (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๔๐, หน้า ๑๐๘.

^{๖๕} พลศักดิ์ จิรไกรศิริ, การเมืองกับพุทธธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สยามบรรณาการพิมพ์, ๒๕๒๕), หน้า ๖๓.

^{๖๖} สร้อยสุรรัตน์ พลพรพิสิฐ, “ภาวะผู้นำกับการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดสมุทรสาคร”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๔๒.

จะต้องปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นตัวแทนของทางราชการ โดยปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ และกฎหมายอื่นๆ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการ จากการวิจัยดังกล่าวพบว่า ผู้นำมีบทบาทในการทำงานกับชุมชนและมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือมีฐานะดี จึงมีเวลาเสียสละเอาใจจริงเอาใจในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทำให้คนรัก ศรัทธา และเชื่อถือด้วยความจริงใจมีสัมพันธภาพอันดีในชุมชนเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนตามหลักพุทธธรรมสั่งสมความดีงามแห่งสังคัม ยังก่อให้เกิดอำนาจทางใจหรืออำนาจแห่งธรรม ที่จะทำให้อื่นรักศรัทธาเชื่อฟังและเชื่อถือด้วยความจริงใจเกิดขึ้น โดยจะใช้อำนาจเพื่อการปกครองใจผู้อื่นและสามารถชักจูงโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นให้คล้อยตามไปในทางที่ถูกที่ควร โดยไม่จำเป็นต้องใช้อำนาจการบังคับการให้รางวัล การให้คุณและโทษตามระเบียบแบบแผนหรือธรรมเนียมใดๆ ทั้งสิ้น หลักธรรมจึงมีคุณค่าสำคัญในการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างเสริมภาวะ กำนันผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านจะต้องปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นตัวแทนของทางราชการ โดยปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ และกฎหมายอื่นๆ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการเป็นมิตรไมตรีกับทุกคนในชุมชนมีความเป็นกลางไม่มีอคติต่อคนในชุมชน เป็นผู้นำที่ปกครองดูแลคนในชุมชนด้วยความยุติธรรม การทำงานให้เหมาะกับเวลามีการวางแผนที่ดีทำให้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย

๒.๔.๕ บุญน้อย มุ่งงาม^{๓๐} ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาเชิงวิเคราะห์ค่านิยมแบบพุทธและการดำเนินชีวิตของชาวพุทธในปัจจุบัน จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ศาสนาพุทธและพระสงฆ์ยังคงมีบทบาทต่อสังคมไทยมาก แม้ว่าสังคมกำลังเปลี่ยนแปลงแต่ชาวไทยร้อยละ ๕๕.๐๒ ก็ยังนับถือพระพุทธศาสนา และชาวพุทธกลุ่มตัวอย่างจากการวิจัยภาคสนาม จำนวน ๓๐๐ คนจาก ๓ กลุ่มอาชีพ คือ พ่อค้าหรือนักธุรกิจ นักศึกษาวิทยาลัยครู และนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลธรรมสิทธิสังข์ อุบลราชธานี มีความเชื่อและค่านิยมแบบพุทธเกี่ยวกับการให้ทาน รักษาศีล บุญและบาป การดำรงชีวิตประจำวัน ความเมตตากรุณา ความไม่ประมาท การฝึกตนเอง ความสันโดษ โดย การใช้ปัญญาและเหตุผล ถูกต้องตรงตามหลักพระพุทธศาสนา แต่ความเชื่อเรื่องกรรมและการให้ผลของกรรม อันเป็นส่วนหนึ่งของบุญและบาปสัมพันธ์กับการดำเนินยังไม่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา เพราะมีความเชื่อเบี่ยงเบนว่ากรรมจะให้ผลแก่ผู้กระทำในทางลบเท่านั้น

^{๓๐} บุญน้อย มุ่งงาม, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ค่านิยมแบบพุทธและการดำเนินชีวิตของชาวพุทธในปัจจุบัน”, งานวิจัย, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๔๗, หน้า ๑๑๔.

๒.๔.๑๐ พระมหาพิชิตชัย ยมพาลไฟ^{๑๒} ได้ศึกษาเรื่อง “ทัศนะเรื่องศีล ๕ ของชาวพุทธในสังคมไทยปัจจุบัน ศึกษาเฉพาะกรณีการฆ่าสัตว์” เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ผลการวิจัยทราบว่า การงดเว้นจากการฆ่าสัตว์มีความสำคัญเพราะเป็นข้อปฏิบัติเพื่อความสงบสุข ป้องกันการเบียดเบียนชีวิตและความหวาดระแวงระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับสัตว์ และในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจหลักศีลข้อนี้ถูกต้องแต่ไม่สามารถจะปฏิบัติให้สมบูรณ์ได้ เพราะความจำเป็นในการดำรงชีวิต และเชื่อว่าการฆ่าสัตว์เป็นบาปมีผลทั้งในชาตินี้และชาติหน้า ผู้ที่ปฏิบัติที่ขาดความเข้าใจอย่างถูกต้องในการรักษาศีลจะเข้าใจว่าการรักษาศีลยากเกินไปจึงไม่รักษาศีล

๒.๔.๑๑ พระสุวรรณ มหังสา^{๑๓} ได้ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล ๕ ของชาวพุทธ” เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยได้ศึกษากับกลุ่มประชากร โดยได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๔๘๑ คน ผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล ๕ ของชาวพุทธมีความแตกต่างกันตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ จำนวนครั้งที่ไปวัด / เดือน จำนวนครั้งที่ทำบุญ / เดือน จำนวนที่ฟังเทศน์ / เดือน และจำนวนครั้งที่ไปร่วมกิจกรรมทางศาสนา / เดือน ทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล ๕ ของประชากรขึ้นอยู่กับ จำนวนครั้งที่ทำบุญ / เดือน จำนวนครั้งที่ไปวัด / เดือน จำนวนครั้งที่ฟังเทศน์ / เดือน ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ในชุมชน และอาชีพ รวมทั้งมีความสัมพันธ์กลมกลืนกัน

๒.๔.๑๒ นันทนา อังสุวรังสี^{๑๔} ได้ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยม และการปฏิบัติเกี่ยวกับเบญจศีลของชาวพุทธในสังคมเมืองและชนบทที่อยู่ในและนอกโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง โดยศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านในอำเภอโคกพระ จังหวัดนครสวรรค์” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๓ จากการวิจัยภาคเอกสารสรุปผลการวิจัยว่า พระไตรปิฎกได้กล่าวถึงความสำคัญของศีลเป็นองค์แห่งความประพฤติเบื้องต้นของการบรรลุธรรมทางพระพุทธศาสนาและกล่าวถึงปฐมเหตุ

^{๑๒} พระมหาพิชิตชัย ยมพาลไฟ, “การศึกษาทัศนะเรื่องศีล ๕ ของชาวพุทธในสังคมไทยปัจจุบัน : ศึกษาเฉพาะกรณีการฆ่าสัตว์”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๔๒, บทคัดย่อ.

^{๑๓} พระสุวรรณ มหังสา, ทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล ๕ ของชาวพุทธ”, รายงานการวิจัย, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๒, บทคัดย่อ.

^{๑๔} นันทนา อังสุวรังสี, “การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมและการปฏิบัติเกี่ยวกับเบญจศีลของชาวพุทธในสังคมเมืองและชนบทที่อยู่นอกโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านในอำเภอโคกพระ จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๓๓, บทคัดย่อ.

แห่งการปรากฏของเบญจศีลสืบเนื่องมาจากความละโมภและเห็นแก่ตัวของมนุษย์ ซึ่งแสดงให้เห็น การเบียดเบียนผู้อื่น นอกจากนี้ได้แสดงคุณและโทษของการปฏิบัติเบญจศีล และละเมิดต่อเบญจศีล ทั้งชีวิตนี้และชีวิตหน้า ส่วนอรรถกถาได้อธิบายเพิ่มเติมพร้อมทั้งแจกแจงรายละเอียดต่างๆ เช่น อธิบายความหมายของคำว่า ศีล คือ ความสงบ และแสดงประเภทและลักษณะของการรักษาศีล นอกจากนั้นกล่าวถึงองค์ประกอบหลักเกณฑ์การพิจารณาโทษ และประมวลวิธีการต่างๆ ที่นับว่าเป็นความพยายามในการละเมิดต่อเบญจศีล จากการวิจัยภาคสนามพบว่า” ประชากรส่วนใหญ่ใน ๓ พื้นที่ ยังคงมีค่านิยมและปฏิบัติต่อเบญจศีลสอดคล้องตามหลักทฤษฎี คือ มีความเห็นว่าเบญจศีลมีความสำคัญมากและบัญญัติไว้ให้ทุกคนปฏิบัติเพื่อความสงบสุขของสังคม และเห็นว่าการถือศีลนำไปสู่สุคติ พรั่งพร้อมด้วยทรัพย์ และถึงความทุกข์ได้ ทั้งยังเห็นว่าเบญจศีลไม่ขัดกับสภาพสังคม ปัจจุบันการประกอบอาชีพและการพัฒนาความเจริญของชาติ แต่ยังมีประชากรบางส่วนในพื้นที่ที่ทำการวิจัย มีค่านิยมและการปฏิบัติต่อเบญจศีลเบี่ยงเบน และเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัย ๓ ประการคือ อาชีพ, ความเจริญทางวัตถุ, ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเขตเมือง ดังนั้น หมู่บ้านชนบทจะยังคงรักษาค่านิยม และการปฏิบัติต่อเบญจศีลได้ถูกต้องมากกว่าหมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ซึ่งมีความใกล้ชิดกับเขตเมืองมากกว่า”

๒.๔.๑๓ พระมหาสารวย ญาณสวโร (พินดอน)^{๓๕} ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเรื่องผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ ๕ ที่มีต่อสังคมไทย” ได้สรุปผลการวิจัยออกเป็น ๔ ประเด็น ดังนี้คือ

๑. ความหมายของสุราเมรัยและของเมา คือของเมาทุกชนิด หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิด หมายถึงสิ่งเสพติดนั้นเอง ที่มีปรากฏอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน

๒. แรงจูงใจ ให้เกิดการเสพของเมามาเกิดขึ้นจากสาเหตุสำคัญ ๒ ประการ คือ

ก) องค์ประกอบภายใน คือตัวเราเองมีอำนาจกิเลส คือโลภ โกรธ และหลง โดยมีความพอใจชอบใจเป็นพื้นฐาน มีอวิชชามูลเหตุแห่งปัญหาทั้งสิ้น อันเป็นปัจจัยภายใน

ข) องค์ประกอบภายนอก คือสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่เกิดขึ้น เช่น ค่านิยมของสังคม สื่ออันเป็นสิ่งชักชวนหรือจูงใจให้อยากมีอยากเป็นเรียกว่าค้นหาเป็นปัจจัยภายนอก

^{๓๕} พระมหาสารวย ญาณสวโร (พินดอน), “การศึกษาเรื่องผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ ๕ ที่มีต่อสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๒, บทคัดย่อ.

๓. ปัญหาและผลกระทบที่มีต่อสังคมไทย ปัญหาที่มีผลกระทบมากที่สุดในปัจจุบัน ก็คือปัญหาเรื่องสิ่งเสพติดในสังคมไทย พระพุทธศาสนาสอนว่าสุรามรณะและของเมานั้นเป็นสิ่งต้องห้าม โดยเห็นโทษว่าสุรามรณะเป็นพิษร้ายแก่สังคมทั้งทางสุขภาพกายและสุขภาพจิต

ผลกระทบที่มีต่อสังคมไทย แบ่งออกเป็น ๒ ประเด็น คือ

๑) ด้านตัวเอง

ก. สติปัญญาเสื่อมถอย ทำให้เสียสุขภาพกายและจิต เสียทรัพย์สิน เกิดโรคและเสียชื่อเสียงที่สำคัญที่สุดทำให้หมดความละเอียด หมดความเกรงกลัวต่อการกระทำ ความชั่วทั้งปวง

ข. ผู้เสพของมาเป็นนิสัย เมื่อตายไป ย่อมมีนรกภูมิ เปตภูมิ และเคร่งจวนภูมิ เป็นที่หวังได้ โทษอย่างเบาที่สุด แม้เมื่อได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกก็กลายเป็นคนบ้า

๒) ด้านทางสังคม นั้นเกิดขึ้นเป็นผลกระทบทางสังคม คือ เป็นโลกวิฆชะ ชาวโลกติเตียนเพราะผู้เสพของมา ย่อมกระทำความผิดทุกอย่างได้โดยไม่รู้สีกตัว

๔. พุทธวิธีการแก้ไขปัญหาคือหลักพุทธธรรม คือแก้ไขปัญหาคือส่วนภายใน คือปรับที่โยนิโส – มนสิการ แก้ที่กิเลส ๓ กอง ความพอใจชอบใจเป็นพื้นฐาน มีอวิชชามูลเหตุแห่งปัญหาทั้งสิ้น แล้วสร้างภูมิคุ้มกันจิตด้วยอุบายสงบใจ และอุบายเรื่องปัญญา แก้ที่สิ่งแวดล้อมทั้งหลายที่แวดล้อมตัวเราอยู่ โดยมีเราเป็นศูนย์กลางมีกัลยาณมิตรเป็นเครื่องนำทางและเป็นเครื่องชี้หนทางสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้

ดังนั้น ผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ ๕ ที่มีต่อสังคมไทยปัจจุบัน จึงทำให้ทราบวัตถุประสงค์ศีลข้อนี้ว่า ความไม่ประมาท คือ การไม่อยู่ปราศจากสติ บรรดาคุณธรรมทั้งหลาย มีความไม่ประมาทเป็นมูล เรียกว่า เป็นยอดของคุณธรรมทั้งหลาย ฉะนั้น ความไม่ประมาทจึงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีทางสังคมและเศรษฐกิจตามหลักพุทธธรรมที่ว่าละชั่วทางกาย วาจา และใจ ตลอดถึงละความเห็นผิดแล้วปฏิบัติดีดีทางกาย วาจา และใจ ตลอดถึงทำความเห็นให้ถูก เพราะบรรดาคุณความดีทั้งหลาย ย่อมเกิดขึ้นเพราะมีความไม่ประมาทเป็นมูล

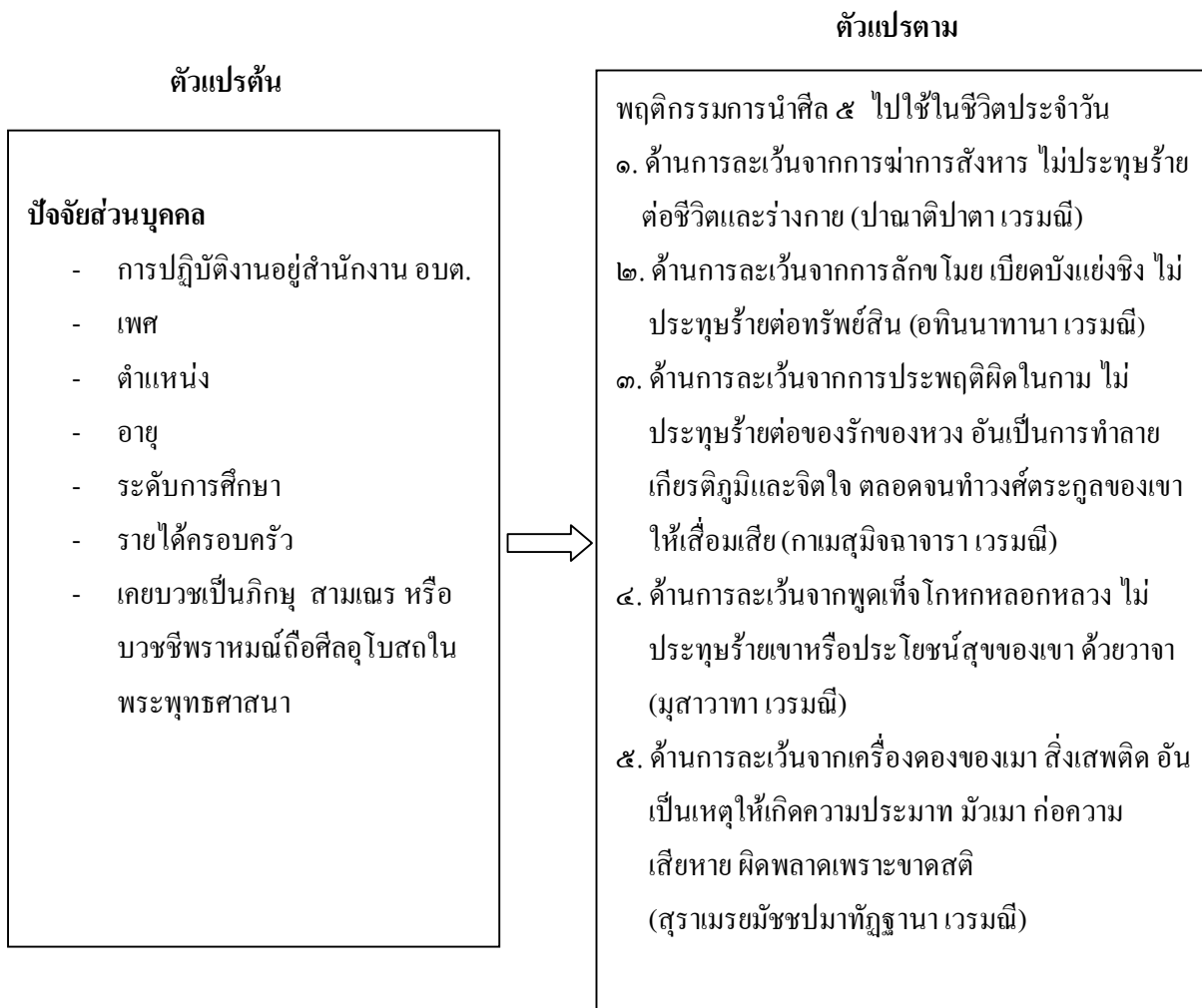
๒.๔.๑๔ พระมหาเกรียงศักดิ์ กิตติขโย (ไชยสมศรี)^{๑๖} ได้เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์หลักศีล ๕ ที่มีผลกระทบต่อกระบวนการควบคุมทางสังคม” จากการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบพรรณนา ผลการศึกษาวิจัยพบว่า หลักคำสอนศีล ๕ เป็นหลักคุณธรรมเชิงห้ามปราบ อันเป็นเครื่องมือที่เกื้อกูลให้ผู้ปฏิบัติตามสามารถเข้าถึงจุดหมายแห่งชีวิตที่ดีงาม กระบวนการ

^{๑๖} พระมหาเกรียงศักดิ์ กิตติขโย (ไชยสมศรี), “ศึกษาวิเคราะห์หลักศีล ๕ ที่มีผลกระทบต่อกระบวนการควบคุมทางสังคม, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, บทคัดย่อ.

ควบคุมทางสังคมทั้งหมด ล้วนมีจุดมุ่งหมายให้สมาชิกของสังคมยอมรับและปฏิบัติตามบรรทัดฐานต่างๆ ของสังคม เช่น กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและจารีตประเพณี หลักศีล ๕ ที่มีผลกระทบต่อกระบวนการควบคุม ปรากฏออกมาโดยการใช้มาตรการต่างๆ ควบคุมพฤติกรรมของบุคคล การใช้มาตรการควบคุมทางสังคมดังกล่าว มุ่งก่อให้เกิดการควบคุมบุคคลสองประเภทคือ (๑) การควบคุมภายใน ซึ่งหมายถึงการปลูกฝังคุณธรรมในตัวบุคคลให้มีhiri โอตตปปะหรือมโนธรรมต้องการทำความดี ละเว้นการทำชั่ว ด้วยความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดีของตนเองซึ่งเป็นหลักของความจริง และ (๒) การควบคุมภายนอก ซึ่งย้ำการให้รางวัลจูงใจให้คนทำความดีและการลงโทษเพื่อชดเชยให้บุคคลละเว้นการทำความผิด ตามหลักเกณฑ์ความถูกต้องและเป็นธรรม ก่อให้เกิดความมีระเบียบวินัยในสังคม

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยมและการปฏิบัติเกี่ยวกับศีล ๕ จากประชากรหลายกลุ่ม แต่ยังไม่มีการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรสำคัญขององค์กรปกครองท้องถิ่น ทุกตำบลทั่วประเทศ เราเห็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือโทรทัศน์ บ่อยๆ ในเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน ขัดผลประโยชน์กันภายในองค์กร ผู้วิจัยจึงสนใจในประเด็นนี้ และจะศึกษาพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยตรงต่อไป

๒.๕ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาพฤติกรรมการนำคิด ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร” ผู้วิจัยได้ศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล
- ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

วิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำนวน ๒๑๐ คน จาก ๑๐ ตำบล ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ๔๐ คน สมาชิกสภา ๑๗๐ คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๑๓๖ คน แต่ในที่นี้ผู้วิจัยเก็บเพิ่มขึ้นอีกจำนวน ๖๔ คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทั้งหมด ๒๐๐ คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละ อบต. แบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละอบต. ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน ๒๐๐ คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งสร้างขึ้นเองโดยศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งงานอบต. เพศ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัว และเคยบวชเป็นภิกษุสามเณร หรือบวชชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนา ซึ่งมีลักษณะการถามแบบปลายปิดมีคำตอบให้เลือก (Check List) ทั้งหมด ๑๐ ข้อ

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมภรรยาที่ ๕ ไปใช้ชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหินจังหวัดพิจิตร มี ๕ ด้านดังนี้

๑. ด้านการละเว้นจากการฆ่าการสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย รวมทั้งรณรงค์ชักชวนห้ามปราม ให้ผู้อื่นละเว้นด้วย (ปาณาติปาตา เวรมณี)

๒. ด้านการละเว้นจากการลักขโมย เบียดบังแย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ทั้งยังช่วยเหลือดูแลทรัพย์สินและผลประโยชน์ของส่วนรวม (อทินนาทานา เวรมณี)

๓. ด้านการละเว้นจากการประพฤติผิดในกามไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและจิตใจตลอดจนวงศ์ตระกูลให้เสื่อมเสีย (กามสุมิฉฉาจารา เวรมณี)

๔. ด้านการละเว้นจากพูดเท็จ โกหกหลอกลวงไม่ประทุษร้ายเขาหรือประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา ทั้งยังพูดด้วยความปรารถนาดีและจริงใจ (มุสาวาทา เวรมณี)

๕. ด้านการละเว้นจากเรื่องดองของเมา สิ่งเสพติด อันเป็นเหตุให้เกิดความประมาทมัวเมา ก่อความเสียหาย ผิดพลาดเพราะขาดสติ รวมทั้งรณรงค์ชักชวนผู้อื่นให้ละเว้นด้วย (สุราเมรยมัชชชปมาทัฏฐานา เวรมณี)

โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ๕ หมายถึง การนำไปใช้ในระดับมากที่สุด
- ๔ หมายถึง การนำไปใช้ในระดับมาก
- ๓ หมายถึง การนำไปใช้ในระดับปานกลาง
- ๒ หมายถึง การนำไปใช้ในระดับน้อย
- ๑ หมายถึง การนำไปใช้ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาแนวทางการแก้ไขและแนวทางส่งเสริมการนำ
 คีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นคำถาม
 ปลายเปิด (Open Ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของตนตาม
 ความรู้ความเข้าใจได้อย่างอิสระ โดยแบ่งเป็น ๓.๑ ปัญหา แนวทางการแก้ไข ๓.๒ แนวทาง
 ส่งเสริม

๓.๔. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๓.๔.๑ หากความเที่ยงตรง (Validity) ตามเนื้อหา โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ
 แล้ว เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบ และนำเสนอต่อ
 ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เที่ยงตรงและความครอบคลุมตามเนื้อหาที่ต้องการศึกษา
 ตามวัตถุประสงค์ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective
 Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า ๐.๕ ทุกข้อ

สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามจำนวน ๓ ท่าน
 ประกอบด้วย

- ๑) ดร. ประมูล สารพันธ์
- ๒) ดร. แสง นิลนามะ
- ๓) ดร. วีรชาติ นิมอนงค์

๓.๔.๒ หากความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไป
 ทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอโพทะเล
 จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอล
 ฟ่า (Alpha Coefficient) หรือค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประ
 สิทธิหรือค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ = ๐.๕๐

๓.๔.๓ นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการ
 ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ใ
 การเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มประชากรเป้าหมายต่อไป

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย โดยขอหนังสือรับรองจาก
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือไปยังนายกองค์การ

บริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ทั้ง ๑๐ ตำบล เพื่อขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้ทำการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวนแบบสอบถาม ๒๐๐ ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลและรับกลับคืนมาด้วยตนเอง เมื่อได้รับคืนแบบสอบถามทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ จึงนำข้อมูลบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อประมวลผลต่อไป

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล ผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติคำนวณหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

๓.๖.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาข้อมูลประกอบตาราง

๓.๖.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test)

๓.๖.๓ เปรียบเทียบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD. (Least Square Difference Method)

๓.๖.๔ แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Opened Form) สอบถามเกี่ยวกับปัญหา แนวทางการแก้ไข และแนวทางส่งเสริม วิเคราะห์โดยการจัดกลุ่มของความคิดเห็น

๓.๖.๕ เกณฑ์ในการพิจารณาแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแต่ละช่วงเท่าๆกันดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๔.๒๑ – ๕.๐๐	หมายความว่า	มีการนำไปใช้มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๓.๔๑ – ๔.๒๐	หมายความว่า	มีการนำไปใช้มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๒.๖๑ – ๓.๔๐	หมายความว่า	มีการนำไปใช้ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๑.๘๑ – ๒.๖๐	หมายความว่า	มีการนำไปใช้น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๑.๐๐ – ๑.๘๑	หมายความว่า	มีการนำไปใช้น้อยที่สุด

๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

๑. ค่าร้อยละ (Percentage)

๒. ค่าเฉลี่ย (Mean)

๓. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๔. การทดสอบค่าที (t-test)

๕. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance)

๖. ค่าเฉลี่ยรายคู่ LSD Method (Least Square Difference Method)

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร” ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (questionnaire) จำนวนทั้งสิ้น ๒๐๐ ชุด จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ ๒ ระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

ตอนที่ ๓ เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

ตอนที่ ๔ วิเคราะห์ปัญหาแนวทางการแก้ไข และแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อความหมายตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ๒ ตัวแปร (t - distribution)
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า ๒ ตัวแปร (F - distribution)
p-value	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็น (Probability)
df	หมายถึง	ระดับชั้นแห่งความอิสระ (Degree of Freedom)

SS	หมายถึง	ค่าผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัว ยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวน ยกกำลังสอง (Mean Squares)
**	หมายถึง	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑
*	หมายถึง	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้บริหาร และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย การปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. เพศ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง วาระที่ได้รับเลือกดำรงตำแหน่ง ปัจจุบันมีอายุ (ช่วงระหว่าง) ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน ปัจจุบันนับถือศาสนา เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพร่าหมณ์ถือศีลอุโบสถ ในพระพุทธศาสนาหรือไม่ ถ้าเคย ใช้เวลานานเพียงใด และเคยศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาหรือไม่ ถ้าเคย ศึกษาเกี่ยวกับอะไร ใช้เวลานานเพียงใด รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑ – ๔.๑๔

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามสำนักงาน อบต.

สำนักงาน อบต.	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จิวราย	๒๖	๑๓.๐๐
วังหลุม	๒๔	๑๒.๐๐
ดงตะขบ	๒๔	๑๒.๐๐
ห้วยเกตุ	๒๒	๑๑.๐๐
วังหว่า	๑๘	๙.๐๐
วังสำโรง	๑๘	๙.๐๐
ทุ่งโพธิ์	๑๘	๙.๐๐
คลองคูณ	๑๘	๙.๐๐
ทับหมัน	๑๖	๘.๐๐
ไผ่หลวง	๑๖	๘.๐๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ คน พบว่าผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ทำงานอยู่ อบต. จิวราย จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐๐ รองลงมา อบต. วังหลุม กีบ อบต. ดงตะขบ จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๐ และอบต. ห้วยเกตุ จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๐

ตารางที่ ๔.๒ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	๑๖๓	๘๑.๕๐
หญิง	๓๗	๑๘.๕๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๑๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๕๐ และเป็นเพศหญิง จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๐

ตารางที่ ๔.๓ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	๑๗๐	๘๕.๐๐
รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	๒๐	๑๐.๐๐
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	๑๐	๕.๐๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ คน ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๐๐ รองลงมาดำรงตำแหน่งเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐ และดำรงตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๐

ตารางที่ ๔.๔ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามวาระการดำรงตำแหน่ง

วาระการดำรงตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑ วาระ	๙๒	๔๖.๐๐
๒ วาระ	๘๔	๔๒.๐๐
๓ วาระ	๒๔	๑๒.๐๐
อื่นๆ	๐	๐.๐๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ คน ส่วนใหญ่ได้รับเลือกดำรงตำแหน่งมา ๑ วาระ จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐๐ รองลงมาได้รับเลือกดำรงตำแหน่งมา ๒ วาระ จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๐๐ และได้รับเลือกดำรงตำแหน่งมา ๓ วาระ จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๐

ตารางที่ ๔.๕ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามอายุ

อายุ (ช่วงระหว่าง)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๓๐ - ๔๐ ปี	๔๓	๒๑.๕๐
๔๑ - ๕๐ ปี	๙๖	๔๘.๐๐
๕๑ - ๖๐ ปี	๕๖	๒๘.๐๐
อื่นๆ (มากกว่า ๖๐ ปี)	๕	๒.๕๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวน ๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๐๐ รองลงมา มีอายุระหว่าง ๕๑ - ๖๐ ปี จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๐ และมีอายุระหว่าง ๓๐ - ๔๐ ปี จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕๐

ตารางที่ ๔.๖ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	๔๗	๒๓.๕๐
มัธยมศึกษาตอนต้น	๕๕	๒๗.๕๐
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๗๐	๓๕.๐๐
อนุปริญญา	๑๐	๕.๐๐
ปริญญาตรี	๑๓	๖.๕๐
ปริญญาโท	๑	๐.๕๐
ปริญญาเอก	๐	๐.๐๐
อื่นๆ	๐	๐.๐๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ คน ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๐๐ รองลงมามีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕๐ และมีระดับการศึกษาประถมศึกษาจำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕๐

ตารางที่ ๔.๗ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แต่งงานแล้ว	๑๗๘	๘๙.๐๐
โสด	๑๖	๘.๐๐
หย่า	๔	๒.๐๐
หม้าย	๒	๑.๐๐
แยกกันอยู่	๐	๐.๐๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ คน ส่วนใหญ่มีสถานภาพแต่งงานแล้ว จำนวน ๑๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๐๐ รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๐๐ และมีสถานภาพหย่า จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๐

ตารางที่ ๔.๘ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไป ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐๐	๕๐.๐๐
๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๘๘	๔๔.๐๐
๒๐,๐๐๐ - ๔๐,๐๐๐ บาท	๑๑	๕.๕๐
๔๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๑	๐.๕๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ คน ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ รองลงมา มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๐๐ และมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง ๒๐,๐๐๐ - ๔๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๐

ตารางที่ ๔.๙ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไป ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามนับถือศาสนา

นับถือศาสนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พุทธ	๑๙๘	๙๙.๐๐
คริสต์	๑	๐.๕๐
อิสลาม	๑	๐.๕๐
อื่นๆ	๐	๐.๐๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ คน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๑๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๐๐ รองลงมานับถือศาสนาคริสต์ จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๐ กับอิสลามจำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๐

ตารางที่ ๔.๑๐ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไป ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามเคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพรามณ์ถือศีลอุโบสถ

เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพรามณ์ถือศีลอุโบสถ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	๑๓๖	๖๘.๐๐
ไม่เคย	๖๔	๓๒.๐๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ คน ส่วนใหญ่เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพรามณ์ถือศีลอุโบสถ ในพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๐๐ และไม่เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพรามณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนา จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๐๐

ตารางที่ ๔.๑๑ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไป ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกระยะเวลาที่บวช (ถ้าเคย)

ถ้าเคยบวช ใช้เวลานาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๓ - ๑๕ วัน	๔๖	๒๓.๐๐
๑ - ๓ เดือน	๖๕	๓๒.๕๐
๑ ปี	๑๘	๙.๐๐
มากกว่า ๑ ปี	๓	๑.๕๐
รวม	๑๓๒	๖๖.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ คน ส่วนใหญ่เคยบวชใช้เวลานาน ๑ - ๓ เดือน จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๐ รองลงมาเคยบวชใช้เวลานาน ๓ - ๑๕ วัน จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๐ และเคยบวชใช้เวลานาน ๑ ปี จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๐

ตารางที่ ๔.๑๒ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไป ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามเรียนรู้เกี่ยวกับการศึกษา
พระพุทธศาสนา

เคยศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	๑๖๐	๘๐.๐๐
เคย	๔๐	๒๐.๐๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน ๒๐๐ คน ส่วนใหญ่ไม่เคยศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๖๐ คน คิดเป็น
ร้อยละ ๘๐.๐๐ และเคยศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑๓ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไป ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามรูปแบบการศึกษา(ถ้าเคย)

รูปแบบการศึกษา(ถ้าเคย)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อ่าน/ฟังเทปธรรมะ	๘	๔.๐๐
หลักสูตร	๓	๓.๕๐
พระธรรมวินัย	๔	๒.๐๐
พุทธประวัติ	๓	๑.๕๐
บวชเรียน	๒	๑.๐๐
พระธรรมตรี	๑	๐.๕๐
ไม่ระบุ	๑๗๕	๘๗.๕๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน ๒๐๐ คน ส่วนใหญ่ไม่ระบุ จำนวน ๑๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕๐ รองลงมาอ่าน/ฟังเทป
ธรรมะจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๐ ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ
๑.๕๐ และศึกษาเกี่ยวกับพระธรรมวินัย จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๐

ตารางที่ ๔.๑๔ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไป ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามระยะเวลาที่ศึกษา

ระยะเวลาที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากกว่า ๑ ปี	๔	๒.๐๐
๑ เดือน	๓	๑.๕๐
๓ เดือน	๑	๐.๕๐
ไม่ระบุ	๑๕๒	๗๖.๐๐
รวม	๑๖๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ คน ส่วนใหญ่เคยศึกษาใช้เวลามากกว่า ๑ ปี จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๐ รองลงมาเคยศึกษาใช้เวลา ๑ เดือน จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๐ เคยศึกษาใช้เวลา ๓ เดือน จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๐ และไม่ระบุ จำนวน ๑๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๖

ตอนที่ ๒ พฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและ
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร โดยรวมและจำแนกตามศีลในแต่ละข้อ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๕ – ๔.๒๐

ตารางที่ ๔.๑๕ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร โดยรวม

ระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	\bar{X}	S.D.	ระดับการนำไปใช้
๑. ศีลข้อ ๑ ด้านการละเว้นจากการฆ่า การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย (ปาณาติปาตา เวรมณี)	๓.๖๗	๐.๕๘	มาก
๒. ศีลข้อ ๒ ด้านการละเว้นจากการลักขโมย เบียดบัง แ่่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (อทินนาทานา เวรมณี)	๔.๓๑	๐.๕๗	มากที่สุด
๓. ศีลข้อ ๓ ด้านการละเว้นจากการประพฤติดินในกามไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและจิตใจ ตลอดจนวงศ์ตระกูลของเขาให้เสื่อมเสีย (กามสมุจจาจารา เวรมณี)	๔.๓๘	๐.๖๑	มากที่สุด
๔. ศีลข้อ ๔ ด้านการละเว้นจากการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง ไม่ประทุษร้ายเขาหรือประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา (มุสาวาทา เวรมณี)	๔.๑๔	๐.๕๕	มาก
๕. ศีลข้อ ๕ ด้านการละเว้นจากเครื่องดองของเมาสิ่งเสพติดอันเป็นเหตุให้เกิดความประมาท มัวเมา ก่อความเสียหาย ผิดพลาดเพราะขาดสติ (สุราเมรัยมัชฌมาทัญฐานา เวรมณี)	๔.๐๒	๐.๖๕	มาก
รวม	๔.๐๕	๐.๔๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๐๕$) เมื่อพิจารณาศีลในแต่ละข้อพบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีการนำศีลข้อ ๒ และข้อ ๓ ไปใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด สำหรับศีลข้อ ๑ ข้อ ๔ และข้อ ๕ มีการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๖ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามศีลข้อ ๑ ด้านการละเว้นจากการฆ่า การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกาย (ปาณาติปาตา เวรมณี)

ศีลข้อ ๑ ด้านการละเว้นจากการฆ่า การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกาย (ปาณาติปาตา เวรมณี)	\bar{X}	S.D.	ระดับการนำไปใช้
๑. การไม่ทำร้ายยุงและแมลงที่มารบกวน	๓.๒๕	๑.๑๐	ปานกลาง
๒. เมื่อถูกคนหรือสัตว์ทำร้าย-รังแก ไม่คิดทำลาหยหรือฆ่า	๓.๓๒	๑.๐๘	ปานกลาง
๓. การป้องกันยุง-แมลงด้วยกลิ่นสมุนไพรธรรมชาติ	๓.๓๕	๑.๐๒	ปานกลาง
๔. การป้องกันพืชผลทางเกษตรจากสัตว์แมลงด้วยปุ๋ยหมักชีวภาพ	๓.๕๗	๐.๕๕	มาก
๕. การรณรงค์ชักชวนเพื่อนบ้านให้ใช้สารกันแมลงจากพืชสมุนไพร	๓.๕๕	๐.๕๐	มาก
๖. เมื่อเห็นผู้อื่นทำร้ายสัตว์ มักจะห้ามปราม	๓.๗๗	๐.๘๒	มาก
๗. การมีความอดทน อดกลั้นต่อสิ่งชั่วร้ายให้เกิดความโกรธ	๓.๗๔	๐.๗๕	มาก
๘. การห้ามปรามเมื่อเห็นเพื่อนหรือผู้อื่นทะเลาะวิวาท	๓.๕๒	๐.๗๕	มาก
๙. การมีสติระลึกได้เสมอ เมื่อจะมีเหตุให้ละเมิดศีลข้อ ๑	๓.๗๕	๐.๗๓	มาก
๑๐. การให้ความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์	๔.๑๑	๐.๖๕	มาก
๑๑. การเห็นคุณค่าชีวิตร่างกายของสิ่งมีชีวิตอื่นเช่นเดียวกับท่าน	๔.๐๕	๐.๕๕	มาก
๑๒. การรับประทานเนื้อสัตว์ โดยมีได้เป็นผู้ฆ่าเอง	๔.๐๐	๐.๗๘	มาก
๑๓. การไม่รับประทานเนื้อสัตว์เพื่อส่งเสริมงดเว้นการฆ่าสัตว์	๓.๔๕	๑.๐๗	มาก
๑๔. การชักชวนผู้อื่นมิให้รับประทานเนื้อสัตว์เพื่องดเว้นการฆ่าสัตว์	๓.๔๑	๑.๐๕	มาก
๑๕. การเคร่งครัดปฏิบัติตามศีลข้อ ๑ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน	๓.๗๒	๐.๗๓	มาก
รวม	๓.๖๗	๐.๕๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับพฤติกรรมกรนำศีลข้อ ๑ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๓.๖๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการนำไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = ๓.๓๕ - ๓.๒๕$) ได้แก่ การป้องกันยุง-แมลงด้วยกลิ่นสมุนไพรธรรมชาติ เมื่อถูกคนหรือสัตว์ทำร้าย-รังแก ไม่คิดทำลาหยหรือฆ่า และการไม่ทำร้ายยุงและแมลงที่มารบกวน สำหรับข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๗ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามศีลข้อ ๒ ด้านการละเว้นจากการลักขโมยเบียดบังแย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (อทินนาทานา เวรมณี)

ศีลข้อ ๒ ด้านการละเว้นจากการลักขโมย เบียดบัง แย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (อทินนาทานา เวรมณี)	\bar{X}	S.D.	ระดับการนำไปใช้
๑. การไม่เอารัดเอาเปรียบไม่ละโมภ ในทรัพย์สินของผู้อื่น	๔.๔๒	๐.๘๐	มากที่สุด
๒. การไม่หยิบฉวยของผู้อื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต	๔.๔๓	๐.๕๐	มากที่สุด
๓. การไม่ประกอบอาชีพเอารัดเอาเปรียบ	๔.๒๘	๐.๘๐	มากที่สุด
๔. การมีส่วนในการช่วยปกป้องทรัพย์สินของชุมชน	๔.๓๕	๐.๗๗	มากที่สุด
๕. การรักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม	๔.๓๕	๐.๗๑	มากที่สุด
๖. การห้ามปรามมิให้ผู้อื่นละเมิดศีลข้อ ๒	๔.๐๐	๐.๗๘	มาก
๗. การปรารภรณำให้ชุมชนของท่านสงบสุขปราศจากลักขโมย	๔.๕๑	๐.๖๘	มากที่สุด
๘. การเคร่งครัดปฏิบัติตามศีลข้อ ๒ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน	๔.๑๖	๐.๖๗	มาก
รวม	๔.๓๑	๐.๕๗	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับพฤติกรรมกรรนำศีลข้อ ๒ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๓๑$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การห้ามปรามมิให้ผู้อื่นละเมิดศีลข้อ ๒ และการเคร่งครัดปฏิบัติตามศีลข้อ ๒ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน สำหรับข้อที่เหลือมีการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๘ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามศีลข้อ ๓ ด้านการละเว้นจากการประพฤติดินกามไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและจิตใจ ตลอดจนวงศ์ตระกูลของเขาให้เสื่อมเสีย (กามสุมิจฉาจารา เวรมณี)

ศีลข้อ ๓ ด้านการละเว้นจากการประพฤติดินกามไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและจิตใจ ตลอดจนวงศ์ตระกูลของเขาให้เสื่อมเสีย (กามสุมิจฉาจารา เวรมณี)	\bar{X}	S.D.	ระดับการนำไปใช้
๑. การไม่ประพฤติล่วงละเมิดในคูครองของผู้อื่น	๓.๕๕	๑.๓๑	มาก
๒. การมีความมั่นคงในคูครองของตน	๔.๖๓	๐.๗๐	มากที่สุด
๓. การไม่ประพฤตินอกใจคูครองของตน	๔.๔๔	๐.๗๗	มากที่สุด
๔. การยกย่องให้เกียรติคูครอง	๔.๖๕	๐.๖๓	มากที่สุด
๕. การไม่แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น กอด เกี้ยวพาราสี คนอื่นที่ไม่ใช่คูครอง	๔.๒๔	๐.๘๕	มากที่สุด
๖. การเห็นคุณค่าเกียรติภูมิและจิตใจของคูครอง	๔.๕๕	๐.๖๗	มากที่สุด
๗. การเห็นคุณค่าเกียรติภูมิและจิตใจของผู้อื่น	๔.๓๗	๐.๖๗	มากที่สุด
๘. การเคร่งครัดปฏิบัติตามศีลข้อ ๓ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน	๔.๓๐	๐.๗๔	มากที่สุด
รวม	๔.๓๕	๐.๖๑	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับพฤติกรรมกรรนำศีลข้อ ๓ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๓๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๓.๕๕$) ได้แก่ การไม่ประพฤติล่วงละเมิดในคูครองของผู้อื่น สำหรับข้อที่เหลือมีการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๕ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตามศีลข้อ ๔ ด้านการละเว้นจากการพูดเท็จ โกหกหลอกลวงไม่ประทุษร้ายเขา หรือประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา (มุสาวาทา เวรมณี)

ศีลข้อ ๔ ด้านการละเว้นจากการพูดเท็จ โกหกหลอกลวงไม่ประทุษร้ายเขาหรือประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา (มุสาวาทา เวรมณี)	\bar{X}	S.D.	ระดับการนำไปใช้
๑. การไม่พูดเท็จ โกหก หลอกลวง	๔.๐๕	๐.๗๔	มาก
๒. การไม่พูดส่อเสียด ยุยงให้เกิดความแตกแยกกัน	๔.๑๒	๐.๗๓	มาก
๓. การไม่พูดคำหยาบ หรือเหน็บแนบให้เจ็บใจ	๔.๑๘	๐.๘๖	มาก
๔. การพูดด้วยความปรารถนาดี และจริงใจ	๔.๒๖	๐.๖๖	มากที่สุด
๕. การสอนให้สมาชิกในครอบครัวไม่พูดเท็จโกหก	๔.๒๐	๐.๖๕	มาก
๖. การพูดด้วยความเมตตา กรุณา ด้วยใจจริง	๔.๒๔	๐.๖๓	มากที่สุด
๗. การไม่เคยผิดสัญญา หรือไว้สัจจะ	๔.๒๒	๐.๖๕	มากที่สุด
๘. การชักชวนธรรมรงค์ให้ผู้อื่นเห็นโทษของการผิดศีลข้อ ๔	๓.๕๓	๐.๘๓	มาก
๙. การช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนธรรมรงค์ไม่พูดหยาบสุภาพเรียบริ่อย	๔.๑๗	๐.๗๒	มาก
๑๐. การอดทนอดกลั้นต่อการโต้เถียง	๔.๐๗	๐.๗๐	มาก
๑๑. การเคร่งครัดปฏิบัติตามศีลข้อ ๔ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน	๔.๑๑	๐.๖๘	มาก
รวม	๔.๑๔	๐.๕๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับพฤติกรรมกรนำศีลข้อ ๔ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๑๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๖ - ๔.๒๒$) ได้แก่ การพูดด้วยความปรารถนาดี และจริงใจ การพูดด้วยความเมตตา กรุณา ด้วยใจจริง และการไม่เคยผิดสัญญา หรือไว้สัจจะ สำหรับข้อที่เหลือมีการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๒๐ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลระดับพฤติกรรมกรนำศีล ๕ ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน
จังหวัดพิจิตรจำแนกตามศีลข้อ ๕ ด้านการละเว้นจากเครื่องคองของเมาสิ่งเสพติด
อันเป็นเหตุให้เกิดความประมาท มัวเมา ก่อความเสียหาย ผิดพลาด เพราะขาดสติ
(สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวมณี)

ศีลข้อ ๕ ด้านการละเว้นจากเครื่องคองของเมาสิ่งเสพติดอันเป็นเหตุ ให้เกิดความประมาท มัวเมา ก่อความเสียหาย ผิดพลาดเพราะขาดสติ (สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวมณี)	\bar{X}	S.D.	ระดับการ นำไปใช้
๑. การไม่เสพสุราและของมีเมา	๓.๓๕	๑.๑๑	ปานกลาง
๒. การไม่สูบบุหรี่	๔.๑๗	๑.๑๗	มาก
๓. การไม่ชักชวนผู้อื่นดื่มสุรา หรือสูบบุหรี่	๔.๐๘	๑.๐๑	มาก
๔. การไม่ข้องเกี่ยวกับสารเสพติด	๔.๓๕	๐.๕๓	มากที่สุด
๕. การไม่สนับสนุนให้มีการเสพสุราหรือยาเสพติดอื่น	๔.๐๘	๐.๘๕	มาก
๖. การพยายามรณรงค์ ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา ยาเสพติด	๔.๑๔	๐.๕๖	มาก
๗. การรู้ถึงโทษของการผิดศีลข้อ ๕	๔.๐๘	๐.๘๒	มาก
๘. การช่วยเหลือทางราชการรณรงค์ เมาไม่ขับ	๔.๑๑	๐.๖๖	มาก
๙. การอดทน อดกลั้นต่อสิ่งชั่วร้ายให้ละเมิดศีลข้อ ๕	๓.๘๕	๐.๘๕	มาก
๑๐. การเห็นด้วยกับการส่งเสริมไม่ให้ดื่มสุราในงานบุญต่างๆ	๓.๕๗	๐.๘๑	มาก
๑๑. การเคร่งครัดปฏิบัติตามศีลข้อ ๕ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน	๓.๕๗	๐.๗๕	มาก
รวม	๔.๐๒	๐.๖๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน
จังหวัดพิจิตร มีระดับพฤติกรรมกรนำศีลข้อ ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม อยู่ในระดับมาก
($\bar{x} = ๔.๐๒$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการนำไปใช้ในระดั้มากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๓๕$) ได้แก่
การไม่ข้องเกี่ยวกับสารเสพติด มีการนำไปใช้ในระดั้มากที่สุด ($\bar{x} = ๓.๓๕$) ได้แก่ การไม่เสพ
สุราและของมีเมา สำหรับข้อที่เหลือมีการนำไปใช้ในระดั้มาก

**ตอนที่ ๓ เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหาร
และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร**

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตาม การปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. เพศ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัว เคยบวชเป็นภิกษุ ตามแผน หรือบวชชีพรามณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนา ตามสมมติฐานที่ ๑- ๓ ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. ต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๑ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน จำแนกตามการปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต.

พฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
๑. ศีลข้อ ๑ ด้านการละเว้นจากการฆ่า การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกาย (ปาณาติปาตา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๕	๑๖.๒๖	๑.๘๑	๖.๕๓๑**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๕๐	๔๕.๕๓	๐.๒๖		
	รวม	๑๕๕	๖๕.๗๙			
๒. ศีลข้อ ๒ ด้านการละเว้นจากการลัก ขโมย เบียดบัง แย่งชิง ไม่ประทุษร้าย ต่อทรัพย์สิน (อทินนาทานา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๕	๓.๓๘	๐.๔๒	๑.๒๕๘	๐.๒๔๐
	ภายในกลุ่ม	๑๕๐	๖๑.๔๔	๐.๓๒		
	รวม	๑๕๕	๖๕.๒๒			
๓. ศีลข้อ ๓ ด้านการละเว้นจากการประพฤดิ ผิดในกามไม่ประทุษร้ายต่อของรักของ หวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและ จิตใจตลอดจนวงศ์ตระกูลของเขาให้ เสื่อมเสีย (กามสุมิฉจจาเรวมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๕	๖.๐๗	๐.๖๗	๑.๕๑๓	๐.๐๕๒
	ภายในกลุ่ม	๑๕๐	๖๗.๐๐	๐.๓๕		
	รวม	๑๕๕	๗๓.๐๗			
๔. ศีลข้อ ๔ ด้านการละเว้นจากการพูดเท็จ โกหก หลอกลวง ไม่ประทุษร้ายเขาหรือ ประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา (มูสาวาทา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๕	๕.๘๒	๑.๐๕	๔.๐๖๐**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๕๐	๕๑.๐๘	๐.๒๗		
	รวม	๑๕๕	๖๐.๕๐			

ตารางที่ ๔.๒๑ (ต่อ) การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมกรรนำศีล ๕ ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน จำแนกตามการปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต.

พฤติกรรมกรรนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
๕. ศีลข้อ ๕ ด้านการละเว้นจากเครื่องทอง ของเมา สิ่งเสพติดอันเป็นเหตุให้เกิด ความประมาท มัวเมา ก่อความเสียหาย ผิดพลาดเพราะขาดสติ (สุรามรยมัชชปมาทฎฐานา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๕	๑๑.๔๕	๑.๒๓	๓.๒๓๖**	๐.๐๐๑
	ภายในกลุ่ม	๑๕๐	๓๓.๘๑	๐.๓๕		
	รวม	๑๕๕	๔๕.๒๖			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๕	๘.๐๕	๐.๕๐	๔.๘๕๐**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๕๐	๓๔.๕๒	๐.๑๘		
	รวม	๑๕๕	๔๓.๐๐			

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่าผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต.ต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตามศีลแต่ละข้อ พบว่า มีพฤติกรรมต่อการนำศีลข้อ ๑ ข้อ ๔ และข้อ ๕ ไปใช้ในชีวิต แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ สำหรับศีลข้อ ๒ และ ข้อ ๓ มีพฤติกรรมกรรนำไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรนำศีลข้อ ๑ ข้อ ๔ ข้อ ๕ และโดยรวม ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยวิธี LSD's Method ต่อไป ดังตารางที่ ๔.๒๒ - ๔.๒๕

ตารางที่ ๔.๒๒ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๑
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามการปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต.

อบต.	\bar{X}	ทุ่งโพธิ์	จิวราย	คลองกุ่ม	ห้วยเกตุ	ทับหมัน	วังห้วย	ดงตะขบ	วังสำโรง	วังหลุม	ไผ่หลวง
		๓.๕๓	๓.๘๕	๓.๕๑	๓.๔๓	๓.๕๗	๓.๔๓	๓.๗๐	๓.๓๔	๔.๒๓	๓.๓๘
ทุ่งโพธิ์	๓.๕๓	-	๐.๐๔ (๐.๘๐๕)	๐.๔๑* (๐.๐๑๖)	๐.๕๐* (๐.๐๐๓)	๐.๓๖* (๐.๐๔๒)	๐.๕๐* (๐.๐๐๔)	๐.๒๓ (๐.๑๕๒)	๐.๕๘* (๐.๐๐๑)	-๐.๓๑ (๐.๐๕๕)	๐.๕๕* (๐.๐๐๒)
จิวราย	๓.๘๕		-	๐.๓๘* (๐.๐๑๗)	๐.๔๖* (๐.๐๐๒)	๐.๓๒* (๐.๐๕๐)	๐.๔๖* (๐.๐๐๔)	๐.๑๕ (๐.๑๕๐)	๐.๕๔* (๐.๐๐๑)	-๐.๓๕* (๐.๐๑๘)	๐.๕๑* (๐.๐๐๒)
คลองกุ่ม	๓.๕๑			-	๐.๐๘ (๐.๖๑๕)	-๐.๐๖ (๐.๗๕๒)	๐.๐๕ (๐.๖๑๗)	-๐.๑๕ (๐.๒๔๔)	๐.๑๗ (๐.๓๒๕)	-๐.๑๒* (๐.๐๐๐)	๐.๑๓ (๐.๔๕๓)
ห้วยเกตุ	๓.๔๓				-	-๐.๑๔ (๐.๔๑๗)	๐.๐๐ (๐.๕๕๕)	-๐.๒๗ (๐.๐๗๘)	๐.๐๕ (๐.๕๕๗)	-๐.๘๐* (๐.๐๐๐)	๐.๐๕ (๐.๗๖๑)
ทับหมัน	๓.๕๗					-	๐.๑๔ (๐.๔๒๓)	-๐.๑๓ (๐.๔๒๕)	๐.๒๒ (๐.๒๐๗)	-๐.๖๓* (๐.๐๐๐)	๐.๑๕ (๐.๓๐๐)
วังห้วย	๓.๔๓						-	-๐.๒๗ (๐.๐๕๐)	๐.๐๘ (๐.๖๓๓)	-๐.๘๑* (๐.๐๐๐)	๐.๐๕ (๐.๗๕๐)
ดงตะขบ	๓.๗๐							-	๐.๓๕* (๐.๐๒๘)	-๐.๕๕* (๐.๐๐)	๐.๓๒ (๐.๐๕๕)
วังสำโรง	๓.๓๔								-	-๐.๘๕* (๐.๐๐๐)	-๐.๐๓ (๐.๘๔๓)
วังหลุม	๔.๒๓									-	๐.๘๕* (๐.๐๐๐)
ไผ่หลวง	๓.๓๘										-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๑ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนี้

๑. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. ทุ่งโพธิ์ มีการนำไปใช้ มากกว่า ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. คลองกุ่ม ห้วยเกตุ ทับหมัน วังห้วย วังสำโรง และไผ่หลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
๒. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. จิวราย มีการนำไปใช้ มากกว่า ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. คลองกุ่ม ห้วยเกตุ ทับหมัน วังห้วย วังสำโรง วังหลุม และไผ่หลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
๓. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. วังหลุม มีการนำไปใช้ มากกว่า ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. คลองกุ่ม ห้วยเกตุ ทับหมัน วังห้วย ดงตะขบ วังสำโรง และไผ่หลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๓ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรม การนำศีลข้อ ๔
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามการปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต.

อบต.	\bar{X}	ทุ่งโพธิ์	จิวราย	คลองคูณ	ห้วยเกตุ	ทับหมัน	วังห้ว	คงตะขบ	วังสำโรง	วังหลุม	ไผ่หลวง
		๔.๒๖	๔.๒๘	๔.๐๓	๔.๑๕	๓.๙๖	๓.๘๒	๔.๓๐	๓.๘๘	๔.๕๔	๓.๙๐
ทุ่งโพธิ์	๔.๒๖	-	-0.๐๓ (๐.๘๗๒)	๐.๒๓ (๐.๑๙๐)	๐.๑๑ (๐.๕๑๐)	๐.๓๐ (๐.๐๙๗)	๐.๔๓* (๐.๐๑๓)	-0.๐๔ (๐.๘๑๕)	๐.๓๗* (๐.๐๓๒)	-0.๒๘ (๐.๐๘๕)	๐.๓๖* (๐.๐๔๕)
จิวราย	๔.๒๘		-	๐.๒๕ (๐.๑๑๓)	๐.๑๓ (๐.๓๗๒)	๐.๓๒ (๐.๐๕๑)	๐.๔๖* (๐.๐๐๔)	-0.๐๑ (๐.๙๓๔)	๐.๔๐* (๐.๐๑๓)	-0.๒๕ (๐.๐๘๔)	๐.๓๙* (๐.๐๒๐)
คลองคูณ	๔.๐๓			-	-0.๑๒ (๐.๔๗๓)	๐.๐๗ (๐.๖๙๕)	๐.๒๑ (๐.๒๓๒)	-0.๒๗ (๐.๑๐๓)	๐.๑๕ (๐.๓๙๘)	-0.๕๑* (๐.๐๐๒)	๐.๑๓ (๐.๔๕๘)
ห้วยเกตุ	๔.๑๕				-	๐.๑๙ (๐.๒๗๐)	๐.๓๓* (๐.๐๕๐)	-0.๑๕ (๐.๓๓๙)	๐.๒๖ (๐.๑๑๐)	-0.๓๙* (๐.๐๑๒)	๐.๒๕ (๐.๑๔๒)
ทับหมัน	๓.๙๖					-	๐.๑๔ (๐.๔๔๓)	-0.๓๔* (๐.๐๔๗)	๐.๐๘ (๐.๖๖๙)	-0.๕๘* (๐.๐๐๑)	๐.๐๖ (๐.๗๓๔)
วังห้ว	๓.๘๒						-	-0.๔๗* (๐.๐๐๔)	-0.๐๖ (๐.๗๒๖)	-0.๗๑* (๐.๐๐๐)	-0.๐๗ (๐.๖๗๖)
คงตะขบ	๔.๓๐							-	๐.๔๑* (๐.๐๑๒)	-0.๒๔ (๐.๑๐๗)	๐.๔๐* (๐.๐๑๘)
วังสำโรง	๓.๘๘								-	-0.๖๕* (๐.๐๐๐)	-0.๐๑ (๐.๙๓๘)
วังหลุม	๔.๕๔									-	๐.๖๔* (๐.๐๐๐)
ไผ่หลวง	๓.๙๐										-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. มีระดับพฤติกรรมการนำศีลข้อ ๔ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนี้

1. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. ทุ่งโพธิ์ จิวราย และห้วยเกตุ มีการนำไปใช้ มากกว่า ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. วังห้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
2. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. ทุ่งโพธิ์ และจิวราย มีการนำไปใช้ มากกว่า ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. วังสำโรง และไผ่หลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
3. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. วังหลุม มีการนำไปใช้ มากกว่า ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. คลองคูณ ห้วยเกตุ ทับหมัน วังห้ว วังสำโรง และไผ่หลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. ดงตะขบ มีการนำไปใช้ มากกว่า ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. ทับหมั่น วังห้วย วังสำโรง และไผ่หลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๔ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรมกรณานำคิดข้อ ๕
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามการปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต.

อบต.	\bar{X}	ทุ่งโพธิ์	จิวราย	คลองคูม	ห้วยเกตุ	ทับหมั่น	วังห้วย	ดงตะขบ	วังสำโรง	วังหลุม	ไผ่หลวง
		๔.๐๕	๔.๓๖	๓.๘๕	๔.๐๔	๓.๗๒	๓.๘๕	๔.๑๕	๓.๕๖	๔.๒๖	๓.๕๖
ทุ่งโพธิ์	๔.๐๕	-	-๐.๓๑ (๐.๑๑๑)	๐.๒๐ (๐.๓๔๔)	๐.๐๑ (๐.๕๖๓)	๐.๓๓ (๐.๑๒๐)	๐.๒๐ (๐.๓๓๒)	-๐.๑๔ (๐.๔๖๔)	๐.๔๕* (๐.๐๑๕)	-๐.๒๑ (๐.๒๗๕)	๐.๐๕ (๐.๖๗๔)
จิวราย	๔.๓๖		-	๐.๕๐* (๐.๐๐๕)	๐.๓๒ (๐.๐๘๒)	๐.๖๔* (๐.๐๐๑)	๐.๕๑* (๐.๐๐๕)	๐.๑๖ (๐.๓๕๕)	๐.๘๐* (๐.๐๐๐)	๐.๑๐ (๐.๕๕๐)	๐.๔๐* (๐.๐๔๗)
คลองคูม	๓.๘๕			-	-๐.๑๕ (๐.๓๔๔)	๐.๑๔ (๐.๕๒๑)	๐.๐๑ (๐.๕๘๑)	-๐.๓๔ (๐.๐๘๒)	๐.๒๕ (๐.๖๖๐)	-๐.๔๑* (๐.๐๓๗)	-๐.๑๑ (๐.๖๑๕)
ห้วยเกตุ	๔.๐๔				-	๐.๓๓ (๐.๑๑๔)	๐.๑๕ (๐.๓๓๒)	-๐.๑๕ (๐.๔๑๐)	๐.๔๘* (๐.๐๑๖)	-๐.๒๒ (๐.๒๓๓)	๐.๐๘ (๐.๖๕๓)
ทับหมั่น	๓.๗๒					-	-๐.๑๓ (๐.๕๓๗)	-๐.๔๘* (๐.๐๑๕)	๐.๑๖ (๐.๔๖๕)	-๐.๕๕* (๐.๐๐๗)	-๐.๒๔ (๐.๒๖๕)
วังห้วย	๓.๘๕						-	-๐.๓๔ (๐.๐๗๘)	๐.๒๕ (๐.๖๖๗)	-๐.๔๑* (๐.๐๓๕)	-๐.๑๑ (๐.๖๐๒)
ดงตะขบ	๔.๑๕							-	๐.๖๓* (๐.๐๐๑)	-๐.๐๗ (๐.๗๐๕)	๐.๒๓ (๐.๒๔๘)
วังสำโรง	๓.๕๖								-	-๐.๗๐* (๐.๐๐๐)	-๐.๔๐ (๐.๐๖๔)
วังหลุม	๔.๒๖									-	๐.๓๐ (๐.๑๓๖)
ไผ่หลวง	๓.๕๖										-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. มีระดับพฤติกรรมกรณานำคิดข้อ ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนี้

- ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. จิวราย มีการนำไปใช้ มากกว่า ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. คลองคูม ทับหมั่น วังห้วย วังสำโรง และไผ่หลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
- ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. ทุ่งโพธิ์ และห้วยเกตุ มีการนำไปใช้ มากกว่า ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. วังสำโรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๑. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. วังหลุม มีการนำไปใช้ มากกว่า ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. คลองคูณ ทับหมัน วังห้ว และวังสำโรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
๒. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. ดงตะขบ มีการนำไปใช้ มากกว่า ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. ทับหมัน และวังสำโรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๕ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรมภรรนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามการปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต.

อบต.	\bar{X}	ทุ่งโพธิ์	จิวราย	คลองคูณ	ห้วยเกตุ	ทับหมัน	วังห้ว	ดงตะขบ	วังสำโรง	วังหลุม	ไผ่หลวง
		๔.๑๓	๔.๒๕	๓.๙๒	๓.๙๕	๓.๘๓	๓.๘๖	๔.๑๐	๓.๘๐	๔.๔๒	๓.๘๓
ทุ่งโพธิ์	๔.๑๓	-	-๐.๐๘ (๐.๕๔๓)	๐.๒๖ (๐.๐๓๓)	๐.๒๒ (๐.๑๐๕)	๐.๓๑* (๐.๐๓๘)	๐.๓๒* (๐.๐๒๓)	๐.๐๓ (๐.๕๓๖)	๐.๓๘* (๐.๐๐๕)	-๐.๒๔ (๐.๐๖๕)	๐.๓๐* (๐.๐๔๑)
จิวราย	๔.๒๕		-	๐.๓๔* (๐.๐๑๑)	๐.๓๐* (๐.๐๑๖)	๐.๓๕* (๐.๐๐๕)	๐.๔๐* (๐.๐๐๓)	๐.๑๕ (๐.๒๐๕)	๐.๔๖* (๐.๐๐๑)	-๐.๑๖ (๐.๑๓๖)	๐.๓๘* (๐.๐๐๖)
คลองคูณ	๓.๙๒			-	-๐.๐๔ (๐.๓๖๓)	๐.๐๕ (๐.๓๓๘)	๐.๐๖ (๐.๖๓๑)	-๐.๑๘ (๐.๑๓๓)	๐.๑ (๐.๔๐๐)	-๐.๕๐* (๐.๐๐๐)	๐.๐๔ (๐.๓๖๒)
ห้วยเกตุ	๓.๙๕				-	๐.๐๕ (๐.๕๔๖)	๐.๑๐ (๐.๔๓๕)	-๐.๑๕ (๐.๒๔๓)	๐.๑๖ (๐.๒๕๓)	-๐.๔๓* (๐.๐๐๐)	๐.๐๘ (๐.๕๖๘)
ทับหมัน	๓.๘๓					-	๐.๐๑ (๐.๕๓๘)	-๐.๒๓ (๐.๐๕๕)	๐.๐๓ (๐.๖๓๐)	-๐.๕๕* (๐.๐๐๐)	๐.๐๐ (๐.๕๓๕)
วังห้ว	๓.๘๖						-	-๐.๒๔ (๐.๐๓๐)	๐.๐๖ (๐.๖๓๖)	-๐.๕๖* (๐.๐๐๐)	-๐.๐๒ (๐.๕๑๓)
ดงตะขบ	๔.๑๐							-	๐.๓๐* (๐.๐๒๔)	-๐.๓๒* (๐.๐๑๑)	๐.๒๓ (๐.๑๐๒)
วังสำโรง	๓.๘๐								-	-๐.๖๒* (๐.๐๐๐)	-๐.๐๘ (๐.๖๐๓)
วังหลุม	๔.๔๒									-	๐.๕๕* (๐.๐๐๐)
ไผ่หลวง	๓.๘๓										-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่าผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. ต่างกัน มีระดับพฤติกรรมภรรนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนี้

๑. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. พุงโพธิ์ มีการนำไปใช้ มากกว่า ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. ทับหมั่น วังห้วย วังสำโรง และ ไร่หลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
๒. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. จี๊วราย มีการนำไปใช้ มากกว่า ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. คลองคูณ ห้วยเกตุ ทับหมั่น วังห้วย วังสำโรง และไร่หลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
๓. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. วังหลุม มีการนำไปใช้ มากกว่า ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. คลองคูณ ห้วยเกตุ ทับหมั่น วังห้วย ดงตะขบ วังสำโรง และไร่หลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
๔. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต.ดงตะขบ มีการนำไปใช้ มากกว่า ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. วังสำโรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๒ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๖ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามเพศ

ระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	เพศ				T	p-value
	ชาย		หญิง			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ศีลข้อ ๑ ด้านการละเว้นจากการฆ่า การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกาย (ปาณาติปาตา เวรมณี)	๓.๖๔	๐.๕๙	๓.๘๓	๐.๔๖	-๑.๗๕๔	๐.๐๘๑
๒. ศีลข้อ ๒ ด้านการละเว้นจากการลักขโมย เบียดบังแย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (อทินนาทานา เวรมณี)	๔.๓๑	๐.๕๘	๔.๓๓	๐.๕๔	-๐.๑๖๖	๐.๘๖๘
๓. ศีลข้อ ๓ ด้านการละเว้นจากการประพฤติดินอกาม ไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงอันเป็น การทำลายเกียรติภูมิและจิตใจ ตลอดจนวงศ์ตระกูลของเขาให้เสื่อมเสีย (กามสุมิจจาคารา เวรมณี)	๔.๓๗	๐.๖๑	๔.๔๗	๐.๖๐	-๐.๘๓๓	๐.๔๐๖
๔. ศีลข้อ ๔ ด้านการละเว้นจากการพูดเท็จ โกหก หลอกลวง ไม่ประทุษร้ายเขาหรือประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา (มุสาวาทา เวรมณี)	๔.๑๔	๐.๕๗	๔.๑๗	๐.๔๙	-๐.๓๓๔	๐.๗๓๙
๕. ศีลข้อ ๕ ด้านการละเว้นจากเครื่องดองของเมา สิ่งเสพติดอันเป็นเหตุให้เกิดความประมาท มัวเมา ก่อความเสียหาย ผิดพลาดเพราะขาดสติ (สุราเมรัยมัชฌมาทัญฐานา เวรมณี)	๓.๙๙	๐.๖๖	๔.๑๗	๐.๖๑	-๑.๔๗๔	๐.๑๔๒
รวม	๔.๐๓	๐.๔๗	๔.๑๔	๐.๔๓	-๑.๓๒๑	๐.๑๘๘

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่าผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตามศีลแต่ละข้อ พบว่า มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกันในทุกๆข้อ

สมมติฐานที่ ๓ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๗ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามตำแหน่ง

พฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
๑. ศีลข้อ ๑ ด้านการละเว้นจากการฆ่า การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย (ปาณาติบาตา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๒	๐.๕๔	๐.๔๗	๑.๔๓๑	๐.๒๔๒
	ภายในกลุ่ม	๑๕๗	๖๔.๘๕	๐.๓๓		
	รวม	๑๕๙	๖๕.๓๙			
๒. ศีลข้อ ๒ ด้านการละเว้นจากการลักขโมย เบียดบัง แย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (อทินนาทานา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๒	๐.๑๘	๐.๐๕	๐.๒๗๖	๐.๗๕๕
	ภายในกลุ่ม	๑๕๗	๖๕.๐๔	๐.๓๓		
	รวม	๑๕๙	๖๕.๒๒			
๓. ศีลข้อ ๓ ด้านการละเว้นจากการประพฤติผิดในกามไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและจิตใจ ตลอดจนวงศ์ตระกูลของเขาให้เสื่อมเสีย (กามสุมิจจารา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๒	๐.๕๑	๐.๔๕	๑.๒๓๖	๐.๒๕๓
	ภายในกลุ่ม	๑๕๗	๗๒.๑๖	๐.๓๗		
	รวม	๑๕๙	๗๒.๖๗			
๔. ศีลข้อ ๔ ด้านการละเว้นจากการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง ไม่ประทุษร้ายเขาหรือประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา (มุสาวาทา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๒	๐.๖๘	๐.๓๔	๑.๑๑๑	๐.๓๓๑
	ภายในกลุ่ม	๑๕๗	๖๐.๒๒	๐.๓๑		
	รวม	๑๕๙	๖๐.๙๐			

ตารางที่ ๔.๒๗ (ต่อ) การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน จำแนกตาม ตำแหน่ง

พฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
๕. ศีลข้อ ๕ ด้านการละเว้นจากเครื่องคอง ของเมา เวรมณี (ละเว้นจากเครื่องคองของ เมาสิ่งเสพติดอันเป็นเหตุให้เกิดความ ประมาท มัวเมา ก่อความเสียหาย ผิดพลาด เพราะขาดสติ)	ระหว่างกลุ่ม	๒	๐.๓๒	๐.๑๖	๐.๓๖๕	๐.๖๕๔
	ภายในกลุ่ม	๑๕๗	๘๔.๕๕	๐.๕๓		
	รวม	๑๕๙	๘๕.๒๗			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๒	๐.๒๘	๐.๑๔	๐.๖๕๓	๐.๕๒๑
	ภายในกลุ่ม	๑๕๗	๔๒.๗๒	๐.๒๖		
	รวม	๑๕๙	๔๓.๐๐			

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีตำแหน่ง
ต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไป
ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตามศีลแต่ละข้อ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบล มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกันในทุกๆ ข้อ

สมมติฐานที่ ๔ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
ที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๘ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน
ชีวิตรประจำวัน จำแนกตามอายุ

พฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตรประจำวัน	แหล่งความ แปรปรวน	Df	SS	MS	F	p-value
๑. ศีลข้อ ๑ ด้านการละเว้นจากการฆ่า การ สังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและ ร่างกาย (ปาณาติปาตา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๒.๑๓	๐.๗๑	๒.๑๘๑	๐.๐๕๒
	ภายในกลุ่ม	๑๕๖	๖๓.๖๗	๐.๓๒		
	รวม	๑๕๙	๖๕.๘๐			
๒. ศีลข้อ ๒ ด้านการละเว้นจากการลัก ขโมย เบียดบัง แย่งชิง ไม่ประทุษร้าย ต่อทรัพย์สิน (อทินนาทานา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๐.๕๘	๐.๓๓	๐.๕๕๗	๐.๓๕๕
	ภายในกลุ่ม	๑๕๖	๖๔.๒๔	๐.๓๓		
	รวม	๑๕๙	๖๕.๒๒			
๓. ศีลข้อ ๓ ด้านการละเว้นจากการ ประพฤติดิฉันในกามไม่ประทุษร้าย ต่อของรักของหวงอันเป็นการทำลาย เกียรติภูมิและจิตใจ ตลอดจนวงศ์ ตระกูลของเขาให้เสื่อมเสีย (กามสุมิจฉาราวา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๒.๔๓	๐.๘๑	๒.๒๔๕	๐.๐๘๔
	ภายในกลุ่ม	๑๕๖	๗๐.๖๔	๐.๓๖		
	รวม	๑๕๙	๗๓.๐๗			
๔. ศีลข้อ ๔ ด้านการละเว้นจากการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง ไม่ประทุษร้ายเขาหรือ ประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา (มุสาวาทา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๑.๑๒	๐.๓๗	๑.๒๒๐	๐.๓๐๔
	ภายในกลุ่ม	๑๕๖	๕๕.๗๕	๐.๓๑		
	รวม	๑๕๙	๖๐.๘๐			

ตารางที่ ๔.๒๘ (ต่อ) การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน จำแนกตาม อายุ

พฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
๕. ศีลข้อ ๕ ด้านการละเว้นจากเครื่องดอง ของเมา สิ่งเสพติดอันเป็นเหตุให้เกิด ความประมาท มัวเมา ก่อความเสียหาย ผิดพลาดเพราะขาดสติ (สุราเมรัยมีขขปมาทัญฐานา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๑.๕๕	๐.๕๒	๑.๒๑๓	๐.๓๐๖
	ภายในกลุ่ม	๑๕๖	๘๓.๗๑	๐.๕๓		
	รวม	๑๕๙	๘๕.๒๖			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๓	๑.๒๕	๐.๔๒	๑.๕๕๔	๐.๑๒๒
	ภายในกลุ่ม	๑๕๖	๔๑.๗๕	๐.๒๑		
	รวม	๑๕๙	๔๓.๐๐			

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตามศีลแต่ละข้อ พบว่า มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกันในทุกๆ ข้อ

สมมติฐานที่ ๕ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๕ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมกรนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับพฤติกรรมกรนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
๑. ศีลข้อ ๑ ด้านการละเว้นจากการฆ่า การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย (ปานาคีบาตา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๔	๖.๔๒	๑.๖๐	๕.๒๗๑**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๕๕	๕๕.๓๘	๐.๓๐		
	รวม	๑๕๙	๖๕.๗๙			
๒. ศีลข้อ ๒ ด้านการละเว้นจากการลักขโมย เบียดบัง แย่งชิงไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (อทินนาทานา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๔	๔.๕๒	๑.๑๓	๓.๖๒๕**	๐.๐๐๗
	ภายในกลุ่ม	๑๕๕	๖๐.๗๐	๐.๓๑		
	รวม	๑๕๙	๖๕.๒๒			
๓. ศีลข้อ ๓ ด้านการละเว้นจากการประพฤติดีกในกามไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและจิตใจ ตลอดจนวงศ์ตระกูลของเขาให้เสื่อมเสีย (กามมสุมิฉาจารา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๔	๒.๕๕	๐.๖๕	๑.๗๕๕	๐.๑๓๑
	ภายในกลุ่ม	๑๕๕	๗๐.๔๗	๐.๓๖		
	รวม	๑๕๙	๗๓.๐๒			
๔. ศีลข้อ ๔ ด้านการละเว้นจากการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง ไม่ประทุษร้ายเขาหรือประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา (มุสาวาทา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๔	๐.๗๕	๐.๑๕	๐.๖๑๐	๐.๖๕๖
	ภายในกลุ่ม	๑๕๕	๖๐.๑๕	๐.๓๑		
	รวม	๑๕๙	๖๐.๙๐			

ตารางที่ ๔.๒๕ (ต่อ) การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน จำแนกตาม ระดับการศึกษา

ระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
๕. ศีลข้อ ๕ ด้านการละเว้นจากเครื่อง คอง ของเมา สิ่งเสพติดอันเป็นเหตุให้เกิด ความ ประมาท มัวเมา ก่อความ เสียหาย ผิดพลาดเพราะขาดสติ (สุราเมรยมัชชปมาทัญฐานา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๔	๒.๕๐	๐.๖๒	๑.๖๑๕	๐.๑๔๘
	ภายในกลุ่ม	๑๕๕	๘๒.๓๓	๐.๕๒		
	รวม	๑๕๙	๘๕.๒๓			
	ระหว่างกลุ่ม	๔	๒.๕๑	๐.๖๓	๓.๕๓๓**	๐.๐๐๘
รวม	ภายในกลุ่ม	๑๕๕	๔๐.๐๕	๐.๒๑		
	รวม	๑๕๙	๔๓.๐๐			

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตามศีลแต่ละข้อพบว่า มีพฤติกรรมต่อการนำศีลข้อ ๑ และข้อ ๒ ไปใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ สำหรับศีลข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ มีพฤติกรรมการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๑ ข้อ ๒ และโดยรวม ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยวิธี LSD's Method ต่อไป ดังตารางที่ ๔.๓๐ – ๔.๓๒

ตารางที่ ๔.๓๐ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๑
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษาตอน ปลาย	อนุปริญญา	ปริญญาตรีขึ้นไป
		๓.๓๘	๓.๖๕	๓.๘๒	๓.๖๖	๓.๔๘
ประถมศึกษา	๓.๓๘	-	-๐.๓๓* (๐.๐๐๑)	-๐.๔๔* (๐.๐๐๐)	-๐.๓๘* (๐.๐๔๕)	-๐.๑๐ (๐.๕๔๕)
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓.๖๕		-	-๐.๐๖ (๐.๕๒๕)	-๐.๐๑ (๐.๕๗๓)	๐.๒๗ (๐.๐๕๘)
มัธยมศึกษาตอน ปลาย	๓.๘๒			-	๐.๐๖ (๐.๖๖๗)	๐.๓๓* (๐.๐๔๐)
อนุปริญญา	๓.๖๖				-	๐.๒๘ (๐.๒๒๓)
ปริญญาตรีขึ้นไป	๓.๔๘					-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๑ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนี้

๑. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอนุปริญญา มีพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๑ ไปใช้ในชีวิตประจำวันมากกว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย มีพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๑ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มากกว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๑ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับพฤติกรรม การนำสื่อข้อ ๒
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษาตอน ปลาย	อนุปริญญา	ปริญญาตรีขึ้นไป
		๔.๐๗	๔.๔๕	๔.๓๗	๔.๔๑	๔.๒๑
ประถมศึกษา	๔.๐๗	-	-๐.๓๘* (๐.๐๐๐)	-๐.๓๐* (๐.๐๐๔)	-๐.๓๕ (๐.๐๗๖)	-๐.๑๔ (๐.๔๑๕)
มัธยมศึกษาตอนต้น	๔.๔๕		-	๐.๐๘ (๐.๔๐๗)	๐.๐๔ (๐.๘๓๑)	๐.๒๕ (๐.๑๓๖)
มัธยมศึกษาตอน ปลาย	๔.๓๗			-	-๐.๐๔ (๐.๘๒๘)	๐.๑๗ (๐.๓๑๑)
อนุปริญญา	๔.๔๑				-	๐.๒๑ (๐.๓๗๑)
ปริญญาตรีขึ้นไป	๔.๒๑					-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีระดับพฤติกรรมการนำสื่อข้อ ๒ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มากกว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๒ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษาตอน ปลาย	อนุปริญญา	ปริญญาตรีขึ้นไป
		๓.๘๔	๔.๑๒	๔.๑๒	๔.๒๐	๓.๘๘
ประถมศึกษา	๓.๘๔	-	-๐.๒๘*	-๐.๒๘*	-๐.๓๖*	-๐.๑๔
			(๐.๐๐๒)	(๐.๐๐๑๔)	(๐.๐๒๕)	(๐.๓๒๕)
มัธยมศึกษาตอนต้น	๔.๑๒		-	๐.๐๐	-๐.๐๘	๐.๑๔
				(๐.๕๕๖)	(๐.๖๐๔)	(๐.๓๐๐)
มัธยมศึกษาตอน ปลาย	๔.๑๒			-	-๐.๐๘	๐.๑๔
					(๐.๖๐๒)	(๐.๒๕๑)
อนุปริญญา	๔.๒๐				-	๐.๒๒
						(๐.๒๔๒)
ปริญญาตรีขึ้นไป	๓.๘๘					-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอนุปริญญา มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มากกว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๖ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ที่มีรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๓ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตาม รายได้ต่อเดือน

พฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
๑. ศีลข้อ ๑ ด้านการละเว้นจากการฆ่า การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกาย (ปาณาติปาตา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๒	๓.๗๒	๑.๘๖	๕.๘๕๗**	๐.๐๐๓
	ภายในกลุ่ม	๑๕๗	๖๒.๐๘	๐.๓๒		
	รวม	๑๕๙	๖๕.๘๐			
๒. ศีลข้อ ๒ ด้านการละเว้นจากการลักขโมย เบียดบัง แย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (อทินนาทานา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๒	๓.๓๕	๑.๖๗	๕.๔๐๔**	๐.๐๐๕
	ภายในกลุ่ม	๑๕๗	๖๑.๘๗	๐.๓๙		
	รวม	๑๕๙	๖๕.๒๒			
๓. ศีลข้อ ๓ ด้านการละเว้นจากการประพฤติผิดในกามไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและจิตใจ ตลอดจนวงศ์ตระกูลของเขาให้เสื่อมเสีย (กามสุมิจจาจารา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๒	๒.๗๓	๑.๓๖	๓.๘๒๖*	๐.๐๒๓
	ภายในกลุ่ม	๑๕๗	๗๐.๓๔	๐.๔๕		
	รวม	๑๕๙	๗๓.๐๗			
๔. ศีลข้อ ๔ ด้านการละเว้นจากการพูดเท็จ โทกหลอกลวงไม่ประทุษร้ายเขาหรือประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา (มุสาวาทา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๒	๓.๒๗	๑.๖๔	๕.๕๕๖**	๐.๐๐๔
	ภายในกลุ่ม	๑๕๗	๕๗.๖๓	๐.๓๖		
	รวม	๑๕๙	๖๐.๙๐			

ตารางที่ ๔.๓๓ (ต่อ) การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

พฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
๕. ศีลข้อ ๕ ด้านการละเว้นจากเครื่องคอง ของเมาส์เสพติดอันเป็นเหตุให้เกิด ความประมาท มัวเมา ก่อความเสียหาย ผิดพลาดเพราะขาดสติ (สุรามรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี)	ระหว่างกลุ่ม	๒	๘.๑๕	๔.๑๐	๑๐.๔๗๐**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๕๗	๗๗.๐๘	๐.๓๕		
	รวม	๑๕๙	๘๕.๒๓			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๒	๓.๗๗	๑.๘๘	๕.๔๗๗**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๕๗	๓๕.๒๓	๐.๒๒		
	รวม	๑๕๙	๔๓.๐๐			

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้
ต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวมแตกต่างกันในทุกๆ ข้อ อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างกันของพฤติกรรมการนำศีลข้อ ๑ ถึง ข้อ ๕ และ
โดยรวม ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยวิธี LSD's Method ต่อไป ดังตารางที่ ๔.๓๕ – ๔.๔๐

ตารางที่ ๔.๓๔ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๑
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
		๓.๘๐	๓.๕๓	๓.๓๖
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๘๐	-	๐.๒๓* (๐.๐๐๕)	๐.๔๔* (๐.๐๑๒)
๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๕๓		-	๐.๒๐ (๐.๒๓๕)
๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๓.๓๖			-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๑ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มากกว่าผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท และ ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๕ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๒
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
		๔.๓๘	๔.๓๐	๓.๘๒
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๔.๓๘	-	๐.๐๘ (๐.๓๒๓)	๐.๕๖* (๐.๐๐๑)
๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๔.๓๐		-	๐.๔๘* (๐.๐๐๖)
๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๓.๘๒			-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท และระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๒ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มากกว่าผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๖ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรมการนำศีลข้อ ๓
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
		๔.๔๘	๔.๓๔	๔.๐๒
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๔.๔๘	-	๐.๑๕ (๐.๐๕๖)	๐.๔๖* (๐.๐๑๒)
๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๔.๓๔		-	๐.๓๑ (๐.๐๘๕)
๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๔.๐๒			-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับพฤติกรรมการนำศีลข้อ ๓ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มากกว่าผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๗ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรมการนำศีลข้อ ๔
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
		๔.๒๒	๔.๑๑	๓.๖๘
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๔.๒๒	-	๐.๑๑ (๐.๑๖๑)	๐.๕๔* (๐.๐๐๑)
๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๔.๑๑		-	๐.๔๓* (๐.๐๑๑)
๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๓.๖๘			-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๗ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท และระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท มีระดับพฤติกรรมการนำศีลข้อ ๔ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มากกว่าผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๘ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๕
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
		๔.๑๐	๔.๐๓	๓.๒๓
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๔.๑๐	-	๐.๐๗ (๐.๔๕๘)	๐.๘๗* (๐.๐๐๐)
๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๔.๐๓		-	๐.๘๐* (๐.๐๐๐)
๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๓.๒๓			-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๘ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท และระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มากกว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๙ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ของระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
		๔.๑๔	๔.๐๐	๓.๕๗
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๔.๑๔	-	๐.๑๔* (๐.๐๓๗)	๐.๕๗* (๐.๐๐๐)
๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๔.๐๐		-	๐.๔๓* (๐.๐๐๒)
๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๓.๕๗			-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๙ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนี้

๑. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับพฤติกรรมภานำศีล ๕ ไปใช้ มากกว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
๒. ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท และระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท มีพฤติกรรมภานำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน มากกว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๗ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตรที่
เคยหรือไม่เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถ ใน
พระพุทธศาสนา มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตรประจำวันแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๐ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน
ชีวิตรประจำวัน จำแนกตาม เคยหรือไม่เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชี
พราหมณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนา

พฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตรประจำวัน	เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวช ชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถ ใน พระพุทธศาสนาหรือไม่				t	p-value
	เคย		ไม่เคย			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ศีลข้อ ๑ ด้านการละเว้นจากการฆ่า การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและ ร่างกาย (ปาณาติบาตา เวรมณี)	๓.๖๓	๐.๖๒	๓.๗๕	๐.๔๖	-๑.๕๓	๐.๑๒๕
๒. ศีลข้อ ๒ ด้านการละเว้นจากการลักขโมย เบียดบัง แข่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อ ทรัพย์สิน (อทินนาทานา เวรมณี)	๔.๒๘	๐.๖๐	๔.๓๘	๐.๕๑	-๑.๑๕	๐.๒๓๔
๓. ศีลข้อ ๓ ด้านการละเว้นจากการประพฤติก ผิดในกามไม่ประทุษร้ายต่อของรักของ หวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและ จิตใจ ตลอดจนวงศ์ตระกูลของเขาให้ เสื่อมเสีย (กามสุมิจจาธา เวรมณี)	๔.๓๕	๐.๖๒	๔.๓๕	๐.๕๗	๐.๐๑	๐.๙๕๑
๔. ศีลข้อ ๔ ด้านการละเว้นจากการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง ไม่ประทุษร้ายเขา หรือประ โยชน์สุขของเขาด้วยวาจา (มุสาวาทา เวรมณี)	๔.๑๓	๐.๕๖	๔.๑๗	๐.๕๔	-๐.๕๕	๐.๕๕๖

ตารางที่ ๔.๔๐ (ต่อ) การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมกรรนำศีล ๕ ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน จำแนกตาม เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพรหมณ์
ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนา

พฤติกรรมกรรนำศีล ๕ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวช ชีพรหมณ์ถือศีลอุโบสถ ใน พระพุทธศาสนาหรือไม่				t	p-value
	เคย		ไม่เคย			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	๕. ศีลข้อ ๕ ด้านการละเว้นจากเครื่องทอง ของเมา สิ่งเสพติดอันเป็นเหตุให้เกิด ความประมาท มัวเมา ก่อความเสียหาย ผิดพลาดเพราะขาดสติ (สุราเมรัยมีชขปมาที่ฐานา เวมณี)	๓.๕๘	๐.๖๘	๔.๐๕		
รวม	๔.๐๒	๐.๔๘	๔.๑๐	๐.๔๓	-๑.๑๓	๐.๒๕๑

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๐ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วน ที่เคยหรือไม่เคยบวช
เป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพรหมณ์ถือศีลอุโบสถ ในพระพุทธศาสนาต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการ
นำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ในทุกๆ ข้อ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้

ตอนที่ ๔ ปัญหา แนวทางการแก้ไข และแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหา แนวทางการแก้ไข และแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไป
ใช้ในชีวิตรประจำวัน ในแต่ละข้อ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๔๑ - ๔.๔๖

ตารางที่ ๔.๔๑ จำนวนข้อมูลปัญหา แนวทางการแก้ไข การนำศีล ข้อ ๑. ด้านการละเว้นจากการฆ่า
การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย (ปาณาติปาตา เวรมณี) ไปใช้ในชีวิตร
ประจำวัน

ปัญหา	จำนวน(คน)	แนวทางการแก้ไข	จำนวน(คน)
ชุมชนยังไม่มีทางเลือกใน การเลี้ยงชีพจึงเกิดการฆ่าสัตว์	๕	ส่งเสริมให้กินเจ หรือ มังสวิรัตเพื่อสุขภาพ	๕
การทอดทิ้งสัตว์เลี้ยง	๒	ให้ทุกคนมีความเมตตา	๓
คนมักจะทำร้ายกันด้วยอารมณ์	๒	อดทน อดกลั่น ต้องรู้จัก ยับยั้งชั่งใจ	๓
คนขาดเมตตา	๑	ควรประกาศยกย่องคน ทำความดี	๑
ความไม่พอเพียง	๑		
ยังมีความโลภ โกรธ หลง	๑		
รวม	๑๒	รวม	๑๒

จากตารางที่ ๔.๔๑ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอข้อมูล
ปัญหาการนำศีล ข้อ ๑ ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน คือ ชุมชนยังไม่มีทางเลือกในการเลี้ยงชีพจึงเกิดการ
ฆ่าสัตว์เพื่อเป็นอาหาร มักทำร้ายกันด้วยอารมณ์ แนวทางการแก้ไข คือ ส่งเสริมให้กินเจ หรือ
มังสวิรัตเพื่อสุขภาพ ต้องอดทนอดกลั่น รู้จักยับยั้งชั่งใจ

ตารางที่ ๔.๔๒ จำนวนข้อมูลปัญหา แนวทางการแก้ไข การนำสถิติ ข้อ ๒. ด้านการละเว้นจากการ
 ลักขโมย เบียดบังแย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (อทินนาทานา เวรมณี)
 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหาร และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
 อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

ปัญหา	จำนวน(คน)	แนวทางการแก้ไข	จำนวน(คน)
ความยากจน	๕	ครอบครัวต้องดูแลเอาใจใส่	๓
สังคมปัจจุบันมีคนจนที่ต้องดิ้นรน เอาตัวรอดเป็นจำนวนมาก	๒	ส่งเสริมคุณภาพชีวิตตั้งแต่ยัง เด็ก ๆ	๓
คนมีความโลภไม่รู้จักพอ	๑	กฎหมายควรเข้มงวด	๑
ติดสิ่งเสพติด	๑	รณรงค์ให้เลิกเล่นการพนัน และยาเสพติด	๑
ติดการพนัน	๑	ให้ใช้ธรรมมะขัดเกลาจิตใจ	๑
เยาวชนขาดการอบรม ทางวัฒนธรรม	๑	ให้ทุกคนช่วยกันดูแลป้องกัน	๑
รวม	๑๑	รวม	๑๐

จากตารางที่ ๔.๔๒ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอแนะ
 ข้อมูลปัญหา การนำสถิติ ข้อ ๒ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน คือ ความยากจน ต้องดิ้นรนเอาตัวรอด
 แนวทางการแก้ไข คือ ครอบครัวต้องดูแลเอาใจใส่ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตตั้งแต่ยังเด็ก ๆ ใช้ธรรม
 มะขัดเกลาจิตใจ

ตารางที่ ๔.๔๓ จำนวนข้อมูลปัญหา แนวทางการแก้ไข การนำศีล ข้อ ๓. ด้านการละเว้นจากการประพฤติผิดในกาม ไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงอันเป็นการทำลายเกียรติภูมิ และจิตใจ ตลอดจนวงศ์ตระกูลของเขา ให้เสื่อมเสีย (กามสุมิจฉาจารา เวรมณี) ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

ปัญหา	จำนวน(คน)	แนวทางการแก้ไข	จำนวน(คน)
คนขาดจิตสำนึกไม่รู้จักพอ	๓	ปลูกจิตสำนึกให้หนักถึงปัญหาที่จะตามมา	๓
ผู้ใหญ่เป็นตัวอย่างในสังคม	๒	รณรงค์เรื่องการแต่งกายสุภาพแบบไทย รักนวลสงวนตัว	๓
พฤติกรรมมนุษย์เปลี่ยนไป มีการแต่งกายขี้ขลาด	๒	ที่ปรึกษาทางใจ	๒
สื่อต่างๆ มีผลกระทบ	๑	ควรควบคุมสื่อไม่ให้เกิดการขี้ขลาดทางเพศดูแลตั้งแต่ยังเล็ก	๑
รวม	๘	รวม	๑๐

จากตารางที่ ๔.๔๓ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอข้อมูลปัญหาการนำศีลข้อ ๓ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน คือ การขาดจิตสำนึกไม่รู้จักพอ แนวทางการแก้ไข คือ ปลูกจิตสำนึกให้หนักถึงปัญหาที่จะตามมาและรณรงค์เรื่องการแต่งกายสุภาพแบบไทย รักนวลสงวนตัว

ตารางที่ ๔.๔๔ จำนวนข้อมูลปัญหา แนวทางการแก้ไข การนำศีล ข้อ ๔. ด้านการละเว้นจากการ
 พุคเท็จโกหกหลอกลวง ไม่ประทุษร้ายเขาหรือประโยชน์สุขด้วยวาจา (มุสาวาทา
 เวมมลิ) ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
 อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

ปัญหา	จำนวน(คน)	แนวทางการแก้ไข	จำนวน(คน)
พุคเท็จเพื่อเอาตัวรอด	๓	เข้มงวดเรื่องวัฒนธรรมภาษา ความละเอียด	๑
คนมักพุคเท็จจนเป็นนิสัย	๒	จัดกิจกรรมเข้าวัดฟังธรรมให้มากกว่านี้	๑
เกิดจากความจำเป็นใน การประกอบอาชีพ	๑	ต้องปลูกฝังให้เป็นคนซื่อสัตย์ละเอียด	๑
ขาดจิตสำนึก	๑	รักษาคำพูด	๑
คนชอบพูดระรานคนอื่น ด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย	๑	รู้จักยั้งคิด ให้ครอบครัวสอนตั้งแต่ ยังเด็ก ให้มีความละเอียดต่อบาป	๑
รวม	๘	รวม	๗

จากตารางที่ ๔.๔๔ พบว่า ผู้บริหาร และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอข้อมูล
 ปัญหาการนำศีลข้อ ๔ ไปใช้ในชีวิตประจำวันคือ พุคเท็จเพื่อเอาตัวรอด พุคเท็จจนเป็นนิสัย แนว
 ทางการแก้ไข คือ เข้มงวด เรื่องวัฒนธรรมภาษา จัดกิจกรรมเข้าวัดฟังธรรม และต้องปลูกฝังให้เป็
 คนซื่อสัตย์ มีความละเอียด ซึ่งต้องปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็ก เป็นต้น

ตารางที่ ๔.๔๕ จำนวนข้อมูลปัญหา แนวทางการแก้ไข การนำศีล ข้อ ๕ ด้านการละเว้นจากเครื่อง
 ดองของเมาถึงเสพติดอันเป็นเหตุให้เกิดความประมาทมัวเมาต่อความเสียหาย
 ผิดพลาดเพราะขาดสติ (สุราเมรัยมัชฌมาทัญฐานา เวรมณี) ไปใช้ในชีวิต
 ประจำวันของ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน
 จังหวัดพิจิตร

ปัญหา	จำนวน(คน)	แนวทางการแก้ไข	จำนวน(คน)
สังคมไทยเป็นสังคมสังสรรค์	๓	รณรงค์ให้ความรู้เรื่องพิษภัยของ การดื่มสุรา	๓
สุราทำให้ขาดสติ ส่งผลให้เกิด อุบัติเหตุ	๓	ปิดโรงงานสุราและลงโทษอย่าง หนัก	๒
สังคมไทยนิยมดื่มสุราในงาน ต่างๆ	๒	ควบคุมสังคม	๑
มีวางจำหน่ายทั่วไป	๑	ทำบุญไม่มีเหล้า	๑
		ไม่ควรดื่มสุราขณะขับรถ	๑
		เอาจริงในกฎหมายมากขึ้น	๑
รวม	๕	รวม	๕

จากตารางที่ ๔.๔๕ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอข้อมูล
 ปัญหา การนำศีลข้อ ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน คือ สังคมไทยเป็นสังคมสังสรรค์ นิยมดื่มสุราในงาน
 ต่างๆ ทำให้ขาดสติ ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุและมีวางจำหน่ายทั่วไป แนวทางการแก้ไข คือ รณรงค์ให้
 ความรู้เรื่องพิษภัยของการดื่มสุรา ปิดโรงงานสุรา และลงโทษอย่างหนัก ควบคุมสังคม ทำบุญไม่มี
 เหล้า ไม่ควรดื่มสุราขณะขับรถ เอาจริงในกฎหมายมากขึ้น

ตารางที่ ๔.๔๖ จำนวนข้อมูลแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหาร
และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

แนวทางส่งเสริม	จำนวน
๑. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคน ชุมชน เพื่อนำไปสู่รูปแบบสังคมที่มีการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	
ผู้นำองค์กรต้องเป็นแบบอย่างที่ดี	๓
การศึกษาควรให้หยุดเรียนวันพระและให้เด็กเข้าวัด	๑
จัดให้มีการฟังธรรมะ	๑
นำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้	๑
รวม	๖
๒. ความคาดหวังในสังคมหรือชุมชนต่อการสืบทอดพระพุทธศาสนาและการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	
ให้สังคมไทยให้ความสำคัญทางศาสนามากขึ้น	๒
คนรุ่นใหม่จะนำพระพุทธศาสนา วัฒนธรรม และศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	๑
ปลูกจิตสำนึกให้สังคมรู้จักพอเพียง	๑
ให้มีวิชาการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรม	๑
ให้เด็กไทยเห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไทย	๑
ให้สังคมไทยมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ	๑
องค์กรจะต้องเป็นหลักในการสืบสานประเพณี	๑
รวม	๘
๓. มีความคิดเห็นอย่างไรหากมีการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในวันหยุด หรือวันสำคัญ ให้กับสมาชิกในชุมชน	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๖
ให้มีพระไปสอนในชั่วโมงเรียนของนักเรียน	๑
ต้องมีการประเมินผลตามสมควร	๑
เพื่อให้ศาสนาอยู่ในจิตใจของคนไทยแต่ละคน	๑
ดีมากประชาชนจะได้เรียนรู้ธรรมะ และบาปบุญคุณโทษ	๑
จัดโครงการในวันสำคัญทางศาสนาต่างๆ	๑
ควรปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็ก	๑
รวม	๑๒

ตารางที่ ๔.๔๖ (ต่อ) จำนวนข้อมูลแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของ
ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

แนวทางส่งเสริม	จำนวน
๔.มีความคิดเห็นอย่างไรหากมีการจัดให้มีการฝึกวิปัสสนากรรมฐาน ในชุมชน หรือในตำบล เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๖
ฝึกให้คนมีสติ และมีความคิด	๒
เป็นการฝึกจิตใจให้สามารถต้านทานอบายมุขได้	๑
ประชาชนจะได้รู้จักการปฏิบัติและฝึกใจให้อยู่ในความสงบ	๑
ชุมชนจะได้มีธรรมะมากขึ้น	๑
รวม	๑๑

จากตารางที่ ๔.๔๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ คน พบว่าส่วนใหญ่เสนอแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนี้

๑.ในการพัฒนาตน ชุมชน เพื่อนำไปสู่รูปแบบสังคมที่มี การนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยผู้นำชุมชนต้องเป็นแบบอย่างที่ดี จัดให้มีการฟังธรรมะ นำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ ในโรงเรียนควรให้หยุดเรียนในวันพระและให้เด็กๆเข้าวัดฟังธรรม

๒.ความคาดหวังในสังคมหรือชุมชนต่อการสืบทอดพระพุทธศาสนา และการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ต้องให้สังคมไทยให้ความสำคัญทางศาสนามากขึ้น ต้องการให้คนรุ่นใหม่ นำพระพุทธศาสนา วัฒนธรรม และศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ปลุกจิตสำนึกให้รู้จักพอเพียง ให้มีวิชาการศึกษากลับคืนมา ให้เด็กไทยเห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไทย อนาคตจะต้องเป็นหลักในการสืบสานประเพณีวัฒนธรรม

๓. เห็นด้วยอย่างยิ่งหากมีการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในวันหยุดหรือวันสำคัญ ให้กับสมาชิกในชุมชน ประชาชนจะได้เรียนรู้ธรรมะ และรู้บาปบุญคุณโทษ จัดให้มีพระไปสอนในชั่วโมงเรียนของนักเรียน และต้องมีการประเมินผลตามสมควร เพื่อให้ศาสนาอยู่ในจิตใจของคนไทย จัดโครงการในวันสำคัญทางศาสนาต่างๆ และควรปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็ก

๔. เห็นด้วยอย่างยิ่งหากมีการจัดให้มีการฝึกวิปัสสนากรรมฐาน ในชุมชน หรือในตำบล เพื่อฝึกให้คนมีสติ และมีความคิด เป็นการฝึกจิตใจให้สามารถต้านทานอบายมุข ประชาชนจะได้รู้จักการปฏิบัติและฝึกใจให้อยู่ในความสงบ ชุมชนจะได้มีธรรมะมากขึ้น

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องศึกษาพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร มีวัตถุประสงค์คือ (๑) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร (๒) เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ที่มีการปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. เพศ ตำแหน่ง อายุ การศึกษา รายได้ต่อเดือน เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน (๓) เพื่อศึกษาปัญหา แนวทางการแก้ไข และแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ๑๐ ตำบล ทั้งหมด ๒๐๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (Least Square Difference Method) ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๑. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ อบต. จีวราย จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐๐ เป็นเพศชาย จำนวน ๑๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๕๐ ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๐๐ ดำรงตำแหน่งมา ๑ วาระ จำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐๐ มีอายุระหว่าง ๔๑ – ๕๐ ปี จำนวน ๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐๐ มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๐๐ มีสถานภาพแต่งงานแล้ว จำนวน ๑๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๐๐ มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐

บาท จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๑๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๐๐ เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๐๐ เคยบวชใช้เวลานาน ๑ - ๓ เดือน จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕๐ ไม่เคยศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐ สำหรับผู้ที่เคยศึกษา ส่วนใหญ่ไม่ระบุรูปแบบการศึกษา จำนวน ๑๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕๐ และผู้ที่ระบุรูปแบบการศึกษาใช้เวลาศึกษานานมากกว่า ๑ ปี จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๐

๒. ระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในศีลแต่ละข้อ เป็นดังนี้

๒.๑ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๑ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการนำไปใช้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = ๓.๓๕ - ๓.๒๕$) ได้แก่ การป้องกันขุง-แมลงด้วยกลิ่นสมุนไพรธรรมชาติ เมื่อถูกคนหรือสัตว์ทำร้าย-รังแก ไม่คิดทำลาหยหรือฆ่า และการไม่ทำร้ายขุงและแมลงที่มารบกวน สำหรับข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก

๒.๒ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๒ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๓๑$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการนำไปใช้ออยู่ในระดับมาก ได้แก่ การห้ามปรามมิให้ผู้อื่นละเมิดศีลข้อ ๒ และการเคร่งครัดปฏิบัติตามศีลข้อ ๒ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน สำหรับข้อที่เหลือมีการนำไปใช้ออยู่ในระดับมากที่สุด

๒.๓ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๓ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๓๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการนำไปใช้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๓.๕๕$) ได้แก่ การไม่ประพฤติล่วงละเมิดในคูครองของผู้อื่น สำหรับข้อที่เหลือมีการนำไปใช้ออยู่ในระดับมากที่สุด

๒.๔ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีลข้อ ๔ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๑๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีการนำไปใช้ออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๖ - ๔.๒๒$) ได้แก่ การพูดด้วยความปรารถนาดี และจริงใจ การพูดด้วยความเมตตา กรุณา ด้วยใจจริง และการไม่เคยผิดสัญญา หรือไว้สัจจะ สำหรับข้อที่เหลือมีการนำไปใช้ออยู่ในระดับมาก

๒.๕ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร มีระดับพฤติกรรมการนำศีลข้อ ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๐๒$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๓๕$) ได้แก่ การไม่ข้องเกี่ยวกับสารเสพติด มีการนำไปใช้ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = ๓.๓๕$) ได้แก่ การไม่เสพสุราและของมีนเมา สำหรับข้อที่เหลือมีการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก

๓. ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำแนกตาม การปฏิบัติงาน อยู่สำนักงานอบต. เพศ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนา ดังนี้

๓.๑ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงานอบต. ต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตามศีลแต่ละข้อ พบว่า มีพฤติกรรมต่อการนำศีลข้อ ๑ ข้อ ๔ และข้อ ๕ ไปใช้ในชีวิต แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ สำหรับศีลข้อ ๒ และ ข้อ ๓ มีพฤติกรรมการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน

๓.๒ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตามศีลแต่ละข้อ พบว่า มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกันในทุกๆข้อ

๓.๓ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีตำแหน่ง ต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตามศีลแต่ละข้อ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกันในทุกๆ ข้อ

๓.๔ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตามศีลแต่ละข้อ พบว่า มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกันในทุกๆข้อ

๓.๕ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตามศีลแต่ละข้อ พบว่า มีพฤติกรรมต่อ

การนำศีลข้อ ๑ และข้อ ๒ ไปใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ สำหรับศีลข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ มีพฤติกรรมการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน

๓.๖ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวมแตกต่างกันในทุกๆ ข้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓.๗ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เคยหรือไม่เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนา ต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ในทุกๆ ข้อ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหา แนวทางการแก้ไข และแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ดังนี้

๔.๑ ปัญหาการนำศีล ข้อ ๑ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน คือ ชุมชนยังไม่มีทางเลือกในการเลี้ยงชีพจึงเกิดการฆ่าสัตว์เพื่อเป็นอาหาร มักทำร้ายกันด้วยอารมณ์ แนวทางการแก้ไข คือ ส่งเสริมให้กินเจ หรือมังสวิรัตเพื่อสุขภาพ ต้องอดทนอดกลั้น รู้จักยับยั้งชั่งใจ

๔.๒ ปัญหา การนำศีล ข้อ ๒ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน คือ ความยากจน ต้องดิ้นรนเอาตัวรอด แนวทางการแก้ไข คือ ครอบครัวต้องดูแลเอาใจใส่ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตตั้งแต่ยังเด็ก ๆ ใช้ธรรมมะขัดเกลาจิตใจ

๔.๓ ปัญหาการนำศีลข้อ ๓ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน คือ การขาดจิตสำนึกไม่รู้จักพอ แนวทางการแก้ไข คือ ปลูกจิตสำนึกให้นึกถึงปัญหาที่จะตามมา และรณรงค์เรื่องการแต่งกายสุภาพแบบไทย รักนวลสงวนตัว

๔.๔ ปัญหาการนำศีลข้อ ๔ ไปใช้ในชีวิตประจำวันคือ พุดเท็จเพื่อเอาตัวรอด พุดเท็จจนเป็นนิสัย แนวทางการแก้ไข คือ เข้มงวด เรื่องวัฒนธรรมภาษา จัดกิจกรรมเข้าวัดฟังธรรม และต้องปลูกฝังให้เป็นคนซื่อสัตย์ มีความละเอียด ซึ่งต้องปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็ก เป็นต้น

๔.๕ ปัญหา การนำศีลข้อ ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน คือ สังคมไทยเป็นสังคมสังสรรค์ นิยมดื่มสุราในงานต่างๆ ทำให้ขาดสติ ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุ และมีวงจำหน่ายทั่วไป แนวทางการแก้ไข คือ รณรงค์ให้ความรู้เรื่องพิษภัยของการดื่มสุรา ปิดโรงงานสุรา และลงโทษอย่างหนัก ควบคุมสังคม ทำบุญไม่มีเหล้า ไม่ควรดื่มสุราขณะขับรถ เอาจริงในกฎหมายมากขึ้น

๔.๖ แนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล รวมไปถึงประชาชน ดังนี้

๔.๖.๑ ในการพัฒนาตน ชุมชน เพื่อนำไปสู่รูปแบบสังคมที่มีการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยผู้นำชุมชนต้องเป็นแบบอย่างที่ดี จัดให้มีการฟังธรรมะ นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ ในโรงเรียนควรให้หยุดเรียนในวันพระและให้เด็กๆเข้าวัดฟังธรรม

๔.๖.๒ ความคาดหวังในสังคมหรือชุมชนต่อการสืบต่อพระพุทธศาสนา และการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ต้องให้สังคมไทยให้ความสำคัญทางศาสนามากขึ้น ต้องการให้คนรุ่นใหม่ นำพระพุทธศาสนา วัฒนธรรม และศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ปลุกจิตสำนึกให้รู้จักพอเพียง ให้มีวิชาการศึกษากับศีลธรรม ให้เด็กไทยเห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไทย อบต.จะต้องเป็นหลักในการสืบสานประเพณีวัฒนธรรม

๔.๖.๓ เห็นด้วยอย่างยิ่ง หากมีการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในวันหยุดหรือวันสำคัญให้กับสมาชิกในชุมชน ประชาชนจะได้เรียนรู้ธรรมะและรู้บาปบุญคุณโทษ จัดให้มีพระไปสอนในชั่วโมงเรียนของนักเรียนและต้องมีการประเมินผลตามสมควร เพื่อให้ศาสนาอยู่ในจิตใจของคนไทย จัดโครงการในวันสำคัญทางศาสนาต่างๆ และควรปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก

๔.๖.๔ เห็นด้วยอย่างยิ่งหากมีการจัดให้มีการฝึกวิปัสสนากรรมฐานในชุมชน หรือในตำบล เพื่อฝึกให้คนมีสติ และมีความคิด เป็นการฝึกจิตใจให้สามารถต้านทานทางอบายมุข ประชาชนจะได้รู้จักการปฏิบัติและฝึกใจให้อยู่ในความสงบ ชุมชนจะได้มีธรรมะมากขึ้น

๕.๒ อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงจากมากไปน้อย ให้ความสำคัญต่อศีลข้อ ๑ และศีลข้อ ๒ อยู่ในระดับมากที่สุด แม้จะมีข่าวดราม่าศีลข้อ ๑ และ ศีลข้อ ๒ อยู่บ้างก็เป็นส่วนน้อย แต่ส่วนใหญ่นำไปใช้ในระดัมากที่สุด รองลงมาศีลข้อ ๔ กับศีลข้อ ๕ และสุดท้ายศีลข้อ ๑ เหตุที่ศีลข้อ ๑ นำไปใช้ต่ำสุด อาจเนื่องมาจากการเลี้ยงชีพยังกินเนื้อสัตว์เป็นอาหารเช่น กุ้ง หอย ปู ปลา หมู ไก่ ฯ และพื้นที่จังหวัดพิจิตรมีทุ่ง และแมลงจำนวนมาก มีชาวพิจิตรพยายามผลิตอุปกรณ์หลอดไฟเพื่อกำจัดยุง แต่วิธีการก็ยังผลิตศีลข้อ ๑ ส่วนแมลงในพืชไร่ นาข้าว มีชาวบ้านบางหมู่บ้านเช่นที่ตำบลทับหมัน ทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ฯ ใช้สมุนไพรเพื่อป้องกัน และบางพื้นที่ผลิตน้ำส้มควันมันไล่แมลง ซึ่งต้องรณรงค์ในเรื่องนี้อย่างมาก และเอาจริงเอาจัง

๕.๒.๒ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่สำนักงาน อบต. ต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามศีลแต่ละข้อ พบว่า มีพฤติกรรมต่อการนำศีลข้อ ๑ ศีลข้อ ๔ และ ศีลข้อ ๕ แตกต่างกัน สำหรับศีลข้อ ๒ และศีลข้อ ๓ มีพฤติกรรมการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานอบต. ที่นำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ อบต.วังหลุม จักราย พุงโพธิ์ ดงตะขบ ห้วยเกตุ คลองคูณ ทับหมันกับไผ่หลวง(อยู่ในระดับเท่ากัน) วังหว่า และวังสำโรง เหตุผลอาจจะเนื่องมาจาก นายก อบต.ของตำบลวังหลุม เป็นผู้ฝึกฝืนธรรมเป็นศิษย์ของหลวงปู่โง้ง โสรโย พระวิปัสสนากรรมฐาน แห่งวัดพระพุทธรบาทเขารวก ตำบลวังหลุม และสมาชิกสภาที่อยู่ในตำบลซึ่งเป็นแหล่งธรรม อบต.วังหลุมมีนโยบายในการพัฒนาและส่งเสริมวัดนี้ให้เป็นแหล่งศึกษารธรรมะ จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมที่อยู่ในศีลในธรรม ก็มีส่วนทำให้คนในสังคมนั้นมีศีลมีธรรม เป็นข้อคิดให้ผูมีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายว่า หากจัดสภาพแวดล้อมให้อยู่ในศีลในธรรมทุกพื้นที่ทุกตำบล สังคมก็จะมีแต่คนดีมีศีลธรรม ปัญหาต่างๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น สังคมประเทศชาติก็สงบ

๕.๒.๓ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อธิษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรักษาศีลห้าของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน : กรณีศึกษาเขตสวนหลวงกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่เพศมีความสัมพันธ์กับการรักษาศีลห้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ สามารถสรุปได้ว่า เพศต่างกันไม่มีผลต่อการรักษาศีล ๕

๕.๒.๔ ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีตำแหน่ง ต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามศีลแต่ละข้อ มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกันในทุกๆ ข้อ เหตุผลสามารถสรุปได้ว่า ตำแหน่ง ฐานะเกียรติยศใดๆ ไม่เป็นอุปสรรคในการรักษาศีล ๕ และทุกชั้นวรรณะสามารถเข้าถึงธรรมเพื่อหนทางพ้นทุกข์

๕.๒.๕ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุต่างกัน พฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามศีลแต่ละข้อ พบว่า มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกันในทุกๆ ข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อธิษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรักษาศีลห้าของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน : กรณีศึกษาเขตสวนหลวงกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการรักษาศีลห้า จึงสามารถสรุปได้ว่า ไม่ว่าอายุจะมากหรือน้อย

สามารถนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เท่าๆ กัน ซึ่งถ้าเป็นไปได้ควรสนับสนุนปลูกฝังให้รู้จักรักษาศีล ๕ และให้ฝึกฝนปฏิบัติธรรมตั้งแต่อายุน้อย เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่และผู้นำที่ดีต่อไป

๕.๒.๖ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวม แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามศีลแต่ละข้อ พบว่า มีพฤติกรรมต่อการนำศีลข้อ ๑ และข้อ ๒ ไปใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน สำหรับศีลข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ มีพฤติกรรมการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน กล่าวโดยสรุปผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอนุปริญญา มีระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันมากกว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษาประถม อาจจะเนื่องมาจาก จำนวนผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอาจจะได้รับการสอนวิชาศีลธรรมในโรงเรียนมากกว่าผู้ที่จบชั้นประถม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ **อธิษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล** ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรักษาศีลห้า ของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน : กรณีศึกษาเขตสวนหลวงกรุงเทพมหานครซึ่งพบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการรักษาศีลห้า

๕.๒.๗ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน ในทุกๆข้อ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ **อธิษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล** ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรักษาศีลห้า ของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน : กรณีศึกษาเขตสวนหลวงกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่รายได้ ไม่มี ความสัมพันธ์กับการรักษาศีลห้า โดยผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ มากกว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท และระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท มีพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มากกว่า ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป จะเห็นว่า มีรายได้ต่อเดือนน้อยที่สุด มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้มากกว่า มีรายได้ต่อเดือนมาก สามารถสรุปได้ว่าผู้บริหารและสมาชิก อบต.ที่มีรายได้น้อยมีความละเอียดรอบคอบมากกว่า และดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และตามแนวทางของพระพุทธเจ้า

๕.๒.๘ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เคยหรือไม่เคยบวชเป็นภิกษุ สามเณร หรือบวชชีพราหมณ์ถือศีลอุโบสถในพระพุทธศาสนา มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวม ไม่แตกต่างกันในทุกๆ ข้อ จากข้อมูลการวิจัยพอสรุปได้ว่า

ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ คน ที่เคยบวช ๖๘ % แต่ไม่เคยศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนถึง ๘๐ % อาจเป็นเพราะตามชนบท จะนิยมบวชกันตามประเพณี และบางวัดไม่ค่อยมีการเรียนการสอนหลักธรรมของพุทธศาสนา นอกจากวินัยสงฆ์ที่ควรรู้เท่านั้น หรือในโรงเรียนสถานศึกษามีการเรียนการสอนวิชาศีลธรรมน้อยเกินไป ทำให้มีพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่ต่าง หรือไม่มากไปกว่า ผู้บริหารและสมาชิกที่ไม่เคยศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศีลพื้นฐานที่พุทธศาสนิกชนชาวพุทธทุกคนควรรู้ และจากข้อมูลวิจัยนี้น่าจะเป็นข้อคิดให้กับผู้เกี่ยวข้องในการเผยแพร่ สืบต่อพระพุทธศาสนา หรือผู้ควบคุมดูแลวัด ควรจะให้เจ้าอาวาสจัดสอนหลักธรรมตามพระไตรปิฎก ชาดก หรือประวัติของพระสาวกให้กับพระบวชใหม่ให้ได้หลักธรรมกลับไปหลังจากลาสิกขา ส่วนโรงเรียนต้องจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาศีลธรรมมากยิ่งขึ้น

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีพฤติกรรมต่อการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก เพื่อประโยชน์ในการนำผลวิจัยไปกำหนดเป็นนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล และเพื่อรักษาระดับและพัฒนามากยิ่งขึ้นในการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของผู้บริหารและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการแก้ไขปัญหาก็ได้รับการเสนอแนะแนวทางส่งเสริมจากผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร เพื่อส่งเสริมให้องค์กรเกิดความสงบ ร่มเย็น ปกติสุข มากยิ่งขึ้น รวมไปถึงประชาชนในหมู่บ้านตำบล ในศีลแต่ละด้านดังนี้

ศีลข้อ ๑ ควรส่งเสริมให้กินเจ หรือมังสวิรัต เพื่อสุขภาพมากขึ้น สร้างสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน รับประทานอาหารร่วมกัน โดยทำอาหารประเภทพืชผัก ผลไม้ ที่ผลิตเองในชุมชนปลอดสารพิษ สุขภาพก็จะดีขึ้นแข็งแรงขึ้น ปลอดภัยโรคร้ายที่มากับเนื้อสัตว์ ฯ

ศีลข้อ ๒ มีปัญหาความยากจน ครอบครัวต้องดูแลเอาใจใส่ และส่งเสริมคุณภาพชีวิต ตั้งแต่ยังเด็กๆ อบรม. มีอำนาจหน้าที่ต้องส่งเสริมอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้พึ่งพาตนเองได้ ไม่รอแต่ให้ผู้อื่นนำมาแจก ให้รู้จักประหยัดอดออม และไม่นิยมตามแบบระบบทุนนิยม

ศีลข้อ ๓ ควรปลูกจิตสำนึกให้นึกถึงปัญหาที่จะตามมาด้านครอบครัว สังคม และรณรงค์เรื่องการแต่งกายสุภาพแบบไทย รักนวลสงวนตัว คณะผู้บริหารและสมาชิกอบต. ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเยาวชน และรณรงค์เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีไทย

ศิลปะข้อ ๔ ควรส่งเสริมเข้มงวดเรื่องวัฒนธรรมภาษา และต้องปลูกฝังให้เป็นคนซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่พูดเท็จเพื่อเอาตัวรอด ในการประชุมสภา หรือการพูดคุยกับประชาชนควรพูดสุภาพ สุขุม นุ่มนวล และพูดความจริง ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นต้น

ศิลปะข้อ ๕ ถึงแม้สังคมไทยเป็นสังคมสังสรรค์ แต่ก็ไม่จำเป็นจะต้องสังสรรค์ด้วยสุรา ควรส่งเสริมรณรงค์ให้ความรู้เรื่องพิษภัยของการดื่มสุรา ซึ่งปัจจุบันนี้ทาง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) รณรงค์มาไม่ขาด แต่ควรส่งเสริมรณรงค์และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงพิษภัยของการดื่มสุรา ยาเสพติดทุกประเภท โดยทุกสถาบันเช่น วัด โรงเรียน หน่วยงานราชการ และ สื่อสารมวลชนทุกระดับท้องถิ่นทั่วประเทศ สร้างค่านิยมใหม่ในการต้อนรับแขก โดยไม่ใช้สุรา

สิ่งที่สำคัญผู้นำชุมชนควรเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อสนับสนุนงานบริหารงานบุคคล และควรจัดให้มีการประกาศยกย่องบุคคลตัวอย่างในหมู่บ้าน ตำบล ที่ปฏิบัติตนอยู่ในศีล ๕ อย่างเคร่งครัด และเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างค่านิยมในการรักษาศีล ๕ โดยให้ทุกคนเริ่มจากตนเองทุกคนก่อน เมื่อทุกคนในสังคมร่วมกันรักษาศีล ๕ ปฏิบัติดี คนที่แปลกหรือยังไม่มีการรักษาศีล ๕ เลย ก็จะค่อยๆ ปรับตัวพยายามเป็นคนดีรักษาศีล ๕ ด้วย จากแบบสอบถามปลายเปิดมีข้อเสนอแนะเห็นด้วยอย่างยิ่งหากมีการจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในวันหยุด หรือวันสำคัญ ให้กับสมาชิกในชุมชน และยังเห็นด้วยอย่างยิ่งหากมีการจัดให้มีการฝึกวิปัสสนากรรมฐานในชุมชนหรือในตำบล อบต. มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ควรจัดให้มีโครงการเหล่านี้ร่วมกับโรงเรียน และวัด เพื่อพัฒนาตน และสมาชิกในชุมชน ซึ่งมีความวิจัยของสำราญ วรเดชะกงคา, ๒๕๓๔ ที่พบว่า การฝึกอบรมทางศาสนาสามารถเปลี่ยนจิตลักษณะวินัยในตนเอง ทศนคติต่อพุทธศาสนา ทศนคติเชิงจริยธรรม และรับรู้ต่อการละเมิดศีลห้า ได้สูงขึ้น มากกว่ากลุ่มที่ไม่เข้ารับการฝึกอบรม นายแพทย์ ประเวศ วะสี, ๒๕๔๘ กล่าวว่า ศีลธรรมต้องเป็นตัวตั้งของการพัฒนาทุกชนิด และดังพุทธพจน์ว่า การให้ธรรมะชนะการให้ทั้งปวง

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร มีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๑. ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภออื่นๆ ในจังหวัดพิจิตร

๒. ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กับองค์กรอื่นๆ ในตำบล เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

๓. ควรศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับศีล ๕ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน พร้อมจัดโครงการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับศีล ๕ ให้ทราบถึง องค์ประกอบ อานิสงส์ โทษ และผลกรรมของการละเมิดศีล ๕ ฝึกสอนวิปัสสนากรรมฐานขั้นต้น ให้กับผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สอบถามพฤติกรรม โดยตรงกับผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ถึงพฤติกรรมกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างน้อยเพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนสติในการรักษาศีล ๕ ถึงแม้ว่าอาจจะได้ข้อมูลไม่ตรงบ้าง แต่ก็น่าจะมีส่วนที่ตรงตามความเป็นจริงอยู่บ้าง โดยเฉพาะในเรื่องของปัญหา แนวทางการแก้ไข และแนวทางส่งเสริม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา หรือการวิจัยต่อไป

บรรณานุกรม

๑.ภาษาไทย

ก.ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทยและอรรถกถาไทย ชุด ๕๑ เล่ม

ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย,

๒๕๓๔.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือทั่วไป :

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการศึกษาธรรมศึกษาขั้นตรี. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา, ๒๕๓๗.

คณะกรรมการแผนกตำรา. มงคลดัตถิปินี แปล. คณะกรรมการแผนกตำรา มหามกุฏราชวิทยาลัย

ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตรวจชำระ. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร :

มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

ผศ.ชัยวัฒน์ อัดพัฒนา. หลักพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอส.เอ็ม.เอ็ม. จำกัด, ๒๕๒๓.

ประเวศ วะสี, ศ.นพ. คุณธรรม-จริยธรรม ระเบียบวาระแห่งชาติ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม.

โครงการรวมพลังสร้างกระแสคุณธรรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, ๒๕๔๘.

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาจันทบุรีนฤนาถ. ปทานุกรมบาลี-ไทย-อังกฤษ-สันสกฤต.

กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัดสิวพร, ๒๕๑๓.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๑.

_____. การพัฒนาจริยธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๓๘.

_____. พระพุทธศาสนายุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๓๕.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). สามเตร. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร :

บริษัทพิมพ์สวายจำกัด, ๒๕๕๐.

_____. พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๕. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมมิก จำกัด,
๒๕๕๒.

_____. ภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๐.

_____. ภูมิธรรมชาวพุทธ. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
บริษัทสหธรรมมิก จำกัด, ๒๕๕๒.

พระพุทธ โฆสเถระ. คัมภีร์วิสุทธิมรรค. แปลโดย สมเด็จพระพุทธาจารย์ (อจจ อสภมหาเถร).

พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : บริษัทประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง จำกัด, ๒๕๔๖.

พระยาอนุমানราชชน. ขาดิ ศาสนา วัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณาการ, ๒๕๑๕.

พระราชวรมุนี (ประยูร ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๔.

กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

พระอุปลิตสเถระ. วิมุตติมรรค. แปลโดย คณาจารย์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร
: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

พุทธทาสภิกขุ. ธรรมะบันทึกรำลึก ๑๐๐ ปี พุทธทาส. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์เอ็ดสันเพรสโปรดักส์, ๒๕๔๕.

_____. ทาน สีล ภาวนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุขภาพใจ, ๒๕๓๕. หน้า ๕๖-๕๗.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร :

นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๖.

สมเด็จพระพรหมญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน). จามเทวียงส์ พงศาวดารเมืองศรีอยุธยา. พระนคร :

ห้างหุ้นส่วนจำกัดบรรณกิจเทรดดิ้ง, ๒๕๑๖.

สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน). ความจริงที่ต้องเข้าใจ. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. **วิธีสร้างบุญบารมี.**

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พันธัน, ๒๕๔๘.

(๒) บทความ :

พระมหาทวี มหาปัญญา, ศิล ๕: ปัจจัยพื้นฐานในการกำหนดคุณลักษณะของสังคม, [ออนไลน์] :

www.Learners.inth/blog. [๑๑ เม.ย ๒๕๕๔].

พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, “**พระพุทธศาสนาเพื่อสังคม**”, [ออนไลน์]

[www.Learners.in.th./file/phannasom/](http://www.Learners.in.th/file/phannasom/). [๑๕ ม.ค. ๒๕๕๔]

มูลนิธิพัฒนาคนพิการ, **กรณีศึกษาผู้พิการจากอุบัติเหตุ** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

www.tddf.or.th/tddf/research/article. [๑๑ มี.ค. ๒๕๕๔].

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. “**ประมวลคำสอนจากคติธรรมคำสอนขององค์ท่าน**

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต” [ออนไลน์] : www.onab.go.th/index.php?option.

[๒ มี.ค.๒๕๕๔].

(๓) วิทยานิพนธ์ :

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. “**การศึกษาคุณสมบัตินิยมพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย**”.

ผลงานวิจัย, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๐.

นันทนา อังสุรังสี. “**การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมและการปฏิบัติเกี่ยวกับเบญจศีลของชาวพุทธ**

ในสังคมเมืองและชนบทที่อยู่นอก โครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง : ศึกษาเฉพาะ

กรณีบ้านในอำเภอโคกพระ จังหวัดนครสวรรค์”.

วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหา บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๓.

บุญน้อย มุ่งงาม. “**การศึกษาเชิงวิเคราะห์ค่านิยมแบบพุทธและการดำเนินชีวิตของชาวพุทธใน**

ปัจจุบัน”. งานวิจัย. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

พระมหาเกรียงศักดิ์ กิตติชโย (ไชยสมศรี). “**ศึกษาวิเคราะห์หลักศีล ๕ ที่มีผลกระทบต่อ**

กระบวนการ ควบคุมทางสังคม. **วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต**.

บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

พระมหาพิชิตชัย ยมพาลไพ. “การศึกษาทัศนะเรื่องศีล ๕ ของชาวพุทธในสังคมไทยปัจจุบัน :

ศึกษาเฉพาะกรณีการฆ่าสัตว์”. **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย
: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๒.

พระมหาสำรวย ฉฺวณสวโร (พินดอน). “การศึกษาเรื่องผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ ๕ ที่มี

ต่อสังคมไทย”. **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

พระสุวัฒน์ มหังสา. ทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล ๕ ของชาวพุทธ”. **รายงานการวิจัย**.

บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

พระอุบล กตปุญโญ (แก้ววงษ์ล้อม). “ การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของศีลที่มีต่อสังคมไทย”

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. **การเมืองกับพุทธธรรม**. กรุงเทพมหานคร : สยามบรรณาการพิมพ์. ๒๕๒๕.

ราสี ทองสวัสดิ์. “การอบรมศีลธรรม และพระพุทธานุศาสนานาในโรงเรียนมัธยมต้นในทัศนคติของครู”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราช วิทยาลัย, ๒๕๔๓.

สมหวัง สวัสดิ์สิทธิ์. “พุทธจริยธรรมกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมือง

ร้อยเอ็ด”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

สร้อยสุรรัตน์ พลพรพิสิฐ. “ภาวะผู้นำกับการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี

จังหวัดสมุทรสาคร”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.

สรุศักดิ์ ม่วงทอง. “พระพุทธรูปกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์”. **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร**

มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

อริษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล. “การรักษาศีลห้าของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน : กรณีศึกษาเขตสวน

หลวง กรุงเทพมหานคร.” **ปัญหาพิเศษ**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘.

บทความจากวิทยานิพนธ์

เรื่อง

ศึกษาพฤติกรรมกรณำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตรประจำวันของผู้บริหารและ
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

**THE STUDY OF THE BEHAVIOR OF THE APPLICATION OF THE FIVE PRECEPTS TO
DAILY LIFE FOR THE EXECUTIVES AND THE MEMBERS OF SUB-DISTRICT
ADMINISTRATION, TAPHANHIN DISTRICT, PHICHIT PROVINCE**

นางวิไลพร อุ่นเจ้าบ้าน

ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๔

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางวิไลพร อุ่นเจ้าบ้าน
วัน เดือน ปี เกิด	๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๗
สถานที่เกิด	๑๐๗ หมู่ ๑ บ้านวังไคร้ ตำบลคลองคูณ อำเภอดะพานหิน จังหวัดพิจิตร
การศึกษา	๒๕๒๗ ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง(ปกศ.สูง) เอกการประถมศึกษา วิทยาลัยครูกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร ๒๕๔๕ ปริญญานิติศาสตรบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ๒๕๔๖ สอบผ่านหลักสูตรวิชาว่าความของสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ แห่งสภานายความ รุ่นที่ ๑๕ พุทธศักราช ๒๕๔๕
ประสบการณ์การทำงาน	๒๕๓๔ – ๒๕๔๔ พนักงานบริษัท แฟ็คลิงค์ (ประเทศไทย) จำกัด ๒๕๔๕ – ๒๕๔๖ พนักงานบริษัท ทีคิวเอ็ม โบรมเกอร์ จำกัด ๒๕๔๖ – ๒๕๔๗ พนักงานศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับ วิสาหกิจ ขนาดกลาง ขนาดย่อม และประชาชน (สงป.) ๒๕๔๘ - ๒๕๕๐ นายความ บริษัท เอส.เอ.ทีปรึกษาทางธุรกิจและกฎหมาย ๒๕๕๐ – ปัจจุบัน ธุรกิจส่วนตัว
ปีที่เข้าศึกษา	พ.ศ. ๒๕๕๒
ปีที่สำเร็จการศึกษา	พ.ศ. ๒๕๕๔
ที่อยู่ปัจจุบัน	๕๘/๒๑ หมู่บ้านร่วมเย็นการเคหะ หมู่ ๑ ถ.แจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐